

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

Ч.1 (113) 1997

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ
ТА ІНФОРМАЦІЇ

**85-ліття Пласту:
ЮМПЗ в Австралії**

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

Журнал молодіжної думки та інформації

№ 3 (31) 1997

ВІД РЕДАКЦІЇ

Тарас Демчук	1
ДУМКИ СТАРОГО ВОВКА	
Пластун є вірний Україні	2
З ПЛАСТОВОЇ ІДЕОЛОГІЇ	
о. Василь Мельник. Проблеми молодисти	5
ЧЕТВЕРТИЙ ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС	
Запитник	8
ДИСКУСІЯ	
Теодосій Самотулка. Бездоріжжя діаспорного Пласту	11
Михайло Мохнатий. Козацькому роду нема переводу	15
КУТОК ВИХОВНИКА	
Любомир Онишкевич. Пласт і провідництво	17
ПЛАСТ У СВІТІ	
Фоторепортаж з ЮМПЗ в Австралії	23
Олег Полянський. Пласт у Парагваю	25
З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ	
Марічка Артиш. Дещо про найважливіше	27
IV КПЗ'їзд у Польщі	30
ЗУСТРІЧІ	
Наталка Скасків. З Головою КПС України	28
ПЛАСТ І СКАВТІНГ	
Любомир Романків. З наших спілкувань з мадярськими скавтами	31
Андрій Гарматій. V Вільний З'їзд ZHR	33
Тарас Гривул. Джемборі в Південній Кореї	34
СЛОВО СЕНІОРАТУ	
О. Марченко	35
Роман Барановський. Пласт і політика	36
ВІДІЙШЛИ НА ВІЧНУ ВАТРУ	
Пластунка – член УПА: Марія Лабунька з Ровенчуків	38
Славний Чорноморець	40
ЛІТОПИСЕЦЬ	
Богдан Костюк. Минуле і сучасне української авіації	41
Богдан Костюк. Данина пам'яті	44
НАШЕ ЛИСТУВАННЯ	
Орест Гаврилук. До редакції "Пластового Шляху"	45
Листи	59
З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ	
Р. Буйтур. Казка про Остодір	46
ПЛАСТОВІ КУРЕНІ	
Марта Кузьмович. Ті, що греблі рвуть	48
Йонтек. Чорноморці	51
ОГЛЯДИ І ПОГЛЯДИ	
Вовк-Сіроманець. "Юнацтво"	52
Михайло Окаринський. "Полум'я"	53
Лариса Онишкевич. Порадник – Програма УПЮ. Етап III	54
Андрій Гарматій. "Бібліотека Виховників Юнацтва"	54
ПЛАСТУНИ В МИСТЕЦТВІ	
Лариса Онишкевич. Христина Велигорська Сеньків	55
ПЛАСТОВА ФІЛАТЕЛІЯ	
Сіроманець-філателіст. Різні пластові філателістичні випуски 1996 року	58
Випуски 1997 року	59
ЗАКЛИК ДО ЧИТАЧІВ	
Ще про Фонд "Пластового Шляху"	60

ВІД РЕДАКЦІЇ

НОВИЙ ПОЧАТОК

Дорогі Читачі й Читачки!

На зборах КУПО восени 1991 року було вирішено, що журнал "Пластовий Шлях" в тому вигляді, в якому він тоді появлявся, більше не відповідає потребам Пластової Організації й вимогам часу і що журнал потрібно ґрунтовно перемінити стилем, змістом та виглядом, щоб він міг служити потребам часу та напливові нового членства в нашій організації, зокрема у відновленій Пластовій Організації в Україні й у сусідніх країнах, які саме відновили Пласт на корінних землях нашого народу.

Так було і зроблено. Журнал протягом одного року не появлявся, а в міжчасі розбудовано нове видавництво - вже на території України, в Тернополі, яке відновило журнал у зовсім новому вигляді.

Перше число цього "нового" Пластового Шляху появилось на Ювілейній Пластовій Зустрічі у рідному Львові, влітку 1993 року. Видавництво, якому було доручено видавати цей журнал, це видавництво "Лілея", засноване в Тернополі за ініціативою молодих пластунів.

Журнал мав зовсім новий вигляд і стиль змісту, щоб служити новій групі Читачок та Читачів. Зокрема, був він призначений для нових членів Пласту, а теж для приятелів Пласту, які були ще дуже мало обізнані з історією, метою, традиціями, методами та досягненнями Пластової Організації.

Редакція старалась зробити журнал живим, цікавим, багатоілюстрованим, притягаючим виданням, яке б "показало світові", що це таке є Пласт і чому його треба піддержати.

Думаю, що це Редакції й Видавництву вдалось зробити. Помимо дуже важких умовин у відновленій Україні, вдалось випустити в світ цікавий, прегарний, але суто пластовий журнал "пластових думок і подій", який припав до вподоби великій більшості наших Читачів. В цьому дуже велика заслуга була видавництва "Лілея" в Тернополі, зокрема її засновників-піонерів - пластунів Мирослава Павловського та Григорія Бурбези, а згодом і Сергія Юзика, що були тими "мурашками", які розбудували це вартісне пластове видання.

А труднощі в цьому ділі були неабиякі. Ці труднощі були двох родів. Одні були технічні й економічні: брак фінансів, брак паперу і фарби, примітивна друкарська техніка, вічні затримки й спізнення з багатьох причин поза контролею Видавництва.

Інші труднощі були "політичного" характеру: на жаль, знайшлось в світі чимало людей, яких зав-

данням було нищити Пластову Організацію. А як же більш ефективно можна це зробити, як не через знищення пластової преси? Та ж кожний добре розуміє, що організація, яка є розкинена по п'яти континентах і вісімнадцяти країнах, не може існувати без ефективної преси. Тому від самого початку (а може ще й скоріше - навіть вже перед появою першого нашого числа), видавництво "Лілея", як і Редакція журналу, були під сталим "обстрілом" з боку наших воріженьків, які всіма силами старались, щоби "Пластовий Шлях" перестав появлятися і сповняти свою роль в Пластовій Організації.

Але журнал витримав всі ці труднощі - і технічні, і політичні - і кожного року вперто випускав по чотири повні числа - хоч, правда, часами із запізненнями. Але ж кожного року таки появилось по чотири числа журналу, повні цікавого й вартісного змісту. І ми сьогодні далше ще існуємо й розвиваємось! І плануємо існувати також і в майбутньому - як казали козаки: "Ворогам на злість - трясця їхній матері!"

То ж ми плануємо появлятися і в новому, 1997-му році - але з однією зміною. З різних причин стало ясным, що нам вже більш не практично видавати журнал у видавництві "Лілея" в Тернополі, а що буде краще перенести видавництво до Львова, де буде видавати й друкувати його вже не якесь приватне підприємство, а власне пластове видавництво, яке також видаватиме такі інші пластові журнали, як "Юнацтво", "Скаутінг - Пласт" та багато інших пластових видань. Новим видавцем та членом Редакції журналу ми кооптували ст.пластуна Андрія Гарматія, який так вміло і професійно видає пластовий журнал "Юнацтво". Вітаємо Андрія в наших рядах, як теж вітаємо багато інших нових співпрацівників!

А "Лілеї" та зокрема її піонерам - Мирославу, Грицеві та Сергієві - щиро дякуємо за їхню довголітню працю в нашому виданні. Вони протягом довгих і важких п'яти років зробили справжню монументальну працю, поставивши журнал "Пластовий Шлях" на світовий рівень. За це їм належить честь і слава і щире "Спасибі, Друзьяки!" від нас усіх.

Наш журнал починає тепер новий період у своєму існуванні. Сподіваємось, що і цей період буде плідний, успішний і корисний для усього Українського Пласту!

СКОБ!

пл. сен. кер. Любомир С. Онишкевич, СМ

ПЛАСТУН Є ВІРНИЙ УКРАЇНІ

Дорогі друзі й подруги!

"Бути вірним Богові й Україні" - перший Головний Обов'язок Пластуна, це "квінтесенція", "серце" Присяги Пластуна, складаючи яку, ми стаємо пластунами - членами Пластової Організації.

"For God and Country" було підставою Скавтингу в концепції Лорда Байден-Пауела. Подібно - вірність Богові і своїй країні стало підставою кожного (без винятку) скавтського руху в сотнях країн світу. Тож не дивно, що, коли Дрот та інші Основоположники Пласту сформували Пластову-Скавтську організацію, то ця засада стала першою і головною її метою; це мені розказував сам покійний др. Тисовський, якого я спитав був, ще юнаком: "Чому Ви, Друже Дроте, заложили Пласт?" Його недвозначна й коротка відповідь була: "...щоб служити Богові й Україні".

"Служити Україні" було самозрозумілим кожному пластунові від самого початку існування нашої організації. Україна була поневолена ворогами, й головною ціллю формування молодіжної організації Пласт було виховання молоді на тих борців, які мали відзискати їй самостійність, волю й могутність, і на працівників, які б служили своєму, українському народові і розбудували б свою країну.

Коли ми переїхали в нові країни поселення й стали громадянами тих країн, справи дещо скомплікувалися. Ми присягнули вірність Україні, але в цей самий час ми ставали громадянами нових країн і присягали їм вірність...

В своїй душі я завжди був (чи хоч старався бути) прямолінійною, чесною людиною. Коли я приймав американське громадянство й присягав на вірність прапорові США, мене це дуже турбувало. Кому я тепер маю бути вірний: Україні, якій я присягнув був у Пластовій Присязі, чи Америці, якій я тепер присягаю, щоби одержати громадянство США. Я не міг погодити цих двох присяг в своєму сумлінні...

Я тоді видвигнув був проблему "Двох Батьківщин" - моя перша стаття, яку я помістив в пластовій пресі (в журналі "Молоде Життя"). На цю тему я мав довгі дискусії з пластовими провідниками: пл. сен. Яром Гладким (який перевіряв мене до Третьої проби), Богданом Кравцівим, Сірим Левом, Дротом. Справа "Двох Батьківщин" викликала була тоді досить широку дискусію в пластовій пресі і на пластових з'їздах.

На основі цих розмов і довгих роздумувань я прийшов до переконання, що цю моральну дилему можна розв'язати: я останусь до смерті вірним ук-

раїнському народові, українській культурі й ідеї незалежності України. Я буду до смерті в своїй душі "етнічним" українцем - цього ніхто не може змінити.

Але політично я буду Американцем, і - якщо було б потрібно - буду служити в американському війську, буду добрим громадянином цієї держави, яка так щедро прийняла мене, дала мені можливість бути освіту й розвинути професійно, персонально й інтелектуально.

Я переконав себе, що вороги України є ті ж самі, що й вороги Америки, зокрема, комуністична Москва, і що кожне моє рішення на користь однієї країни буде корисне й для другої країни. Важко було уявити собі в той час, щоб могло колись прийти до збройного чи навіть політичного конфлікту між Америкою, а Україною. Інтереси цих двох країн були засадничо такі самі.

Ця розв'язка "двох лояльностей" була мені тоді сприйнятною. Я її добре продумав, і вона мене довгий час задовольняла. Мої друзі й знайомі, навіть ті, які над цим ніколи не застановлялися, також "автоматично" прийняли в своїй душі подібний компроміс. В кожному випадку, дискусія про "дві батьківщини" затихла вже в 1960-их роках і про це вже більше не було дискусій.

Але чи ця розв'язка коли-небудь була насправді задовільною? Я почав в цьому сумніватися, коли в мене самого підросли діти: вони говорили добре українською мовою й засвоїли собі українську культуру. Вони були пластунами, закінчили школи українознавства, цікавилися українськими справами. Але чи в глибині своїх душ вони були в першу чергу американцями чи українцями? Якщо б прийшлося вибирати, то чи Америка, чи Україна були б для них "першою батьківщиною"? Думаю, що Америка, а Україна лиш "країною походження їхніх батьків".

Що ж для них означає насправді Пластова Присяга? Думаю, що культурно-етнічну приналежність. Їхні традиції, звичаї, емоції й "серце" належать Україні. Вони люблять її - як абстракцію, піддержують її, обстають за неї політично, допомагають їй. Але їхнім "домом" - країною, де проходить їхнє життя і яка є їхньою першою, практичною турботою - є все ж таки Америка.

Справи значно скомплікувались, коли повстала Вільна Українська Держава. Що тепер означає для кожного пластуна в діаспорі "Присягаю бути вірним Україні" - слова, які він промовляє під час свого прийняття до Пласту, але над якими рідко коли задумується? Чи більшість з тих пластунів справді здає собі справу з цього, що конкурентно означає його Присяга?

Бо ж Україна тепер - це вже не абстракт, це є конкретна держава, політична одиниця, яка може мати інтереси зовсім інші від Америки (чи Канади, Аргентини, Німеччини, Польщі...), яка може бути в іншому політичному угрупованні, яка може мати на-

віть збройний конфлікт із країною поселення даного діаспорного пластуна. Скажімо: чи не могла б виникнути колись війна між Німеччиною, а Україною - кому тоді має бути вірний український пластун в Німеччині?

Деякі пластуни, а навіть Крайові Пластові Проводи через цей потенціальний конфлікт застановляються над тим, чи не треба змінити "бути вірним Україні" на "бути вірним Батьківщині", чи "бути вірним Україні і Країні Поселення", чи щось тому подібного.

Але, на мою думку, це не є ніяка розв'язка. Це є це, що в Америці називають "sor-out", себто "якщо не маєш сміттярки, то замітай сміття під килим". Бо ж з такою невизначеною присягою ми лише позбуваємось будь-якої відповідальності за це рішення і скидаємо його на душу молоденькому пластунові: "вирішуй це підставове питання як сам знаєш"... Ми мусимо дати йому конкретну відповідь на питання: до чого він себе зобов'язав, приймаючи Пластову Присягу?

На це питання не є важко знайти конкретну відповідь: те, що ми хочемо передати кожному пластунові в діаспорі, є почуття приналежності до українського етносу, до української культури, до українського народу - на відміну від якої-небудь політичної лояльності. Ми не можемо зобов'язувати його якось мілітарно чи навіть політично обороняти українську незалежність, чи навіть піддержувати уряд України (який би він не був). Що ми можемо дати нашим дітям, це почуття відповідальності за долю українського народу, звідкіля походять його батьки й предки, емоційну близькість до української культури, любов до минулого свого роду, країни свого походження, емоційний зв'язок з народом, з якого він походить - і сильне бажання допомогти цьому народові жити в свободі й добробуті та вільно розвиватись культурно, економічно і політично.

В цей спосіб ми уникаємо політичного конфлікту в лояльності дитини. Можливо, ми могли б змінити Пластову Присягу на "Бути вірним традиціям, культурі й духові Українського Народу й допомагати йому, коли тільки є на це потреба". Або замість міняти Присягу, додати таку чи подібну фразу як пояснення до Пластової Присяги.

Одне, що абсолютно не повинні робити, то додавати до Пластової Присяги будь-яку згадку про країну поселення. Це не є наша справа, кожна дитина в Америці, Канаді чи Австралії і так вже безліч разів є примушена присягати на вірність країні свого поселення. Це втовкають їй в голову в школі й при кожній іншій нагоді. Не на це батьки українського походження посилають своїх дітей до Пласту. До Пласту вписують своїх дітей на те, щоб виробити в них відношення до України, прабатьківщини. На патріотичне виховання в країні поселення є безліч інших можливостей.

Зовсім інше мається справа з пластунами в Україні. Ми говоримо тут про зовсім іншу групу дітей: в діаспорі - це молодь "українського походження", але чужинної громадянської приналежності. В Україні - це діти, які можуть бути етнічними українцями або ж членами якоїсь іншої етнічної групи, але вони є громадянами Української Держави. Отже їхня емоційна вірність мусить бути в першу чергу політичною вірністю Українській Державі, але культурно й етнічно вони можуть залишатись мадярами, татарами, росіянами чи євреями.

Українська мова, культура, традиції, історія, етнічна приналежність є дуже добрими засобами, щоб виховати пластунів на добрих громадян Української Держави. Але чи можна вимагати від неетнічних українців емоційного прив'язання до козаків, Січових Стрільців, Шевченка, писанок, гопака? Раз ми вирішили приймати в ряди Пласту всіх громадян України, ми витворили собі цю проблему. Як її розв'язати?

Але й це не вичерпує проблем, пов'язаних із цим питанням: якщо в Україні є демократичний проукраїнський уряд, то пластуни, очевидно, повинні бути йому вірними. А що було б, якби до влади в Україні, не дай Боже, прийшли прихильники якоїсь тоталітарної групи: комуністи чи фашисти? Або якщо б владу в Україні захопив якийсь український "Лукашенко", можливо, висланець Москви, який лиш хотів би прилучити Україну до Росії? Чи пластуни в Україні мали б бути політично вірні Україні, яка була б де факто диктатурою чи колонією іншої держави? Чи на це присягають наші пластуни на Рідних Землях? Думаю, що кожен з нас здає собі справу, що такі сценарії є можливі. Як запобігти цьому? Наша Пластова Присяга в Україні повинна мати за ціль зробити кожного пластуна вірним ідеї УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ, українського етносу, української культури, інтересам вільного й незалежного Українського Народу, ідеї вільної, незалежної України.

Можливо, перша точка Присяги пластунів в Україні повинна звучати: "Бути вірним Незалежній,

Свобідній Українській Державі і її Конституції, яка гарантує свободу всім своїм громадянам". Цього роду присяга була б відповідна і для пластунів з етнічним українським походженням, і пластунам з іншим етнічним походженням, які, однак, піддержують Українську Незалежну Державу і її Демократичну Конституцію - а прецінь лиш таких молодих осіб ми хочемо (і можемо!) приймати в свої ряди. Якщо хтось живе в Україні, а не є лояльним цій ідеї, то він не є в дійсності громадянином України. Прецінь, ця присяга є подібна присязі, яку ми зложили як громадяни США: "I pledge allegiance to the flag United States of America and the republic for which it stands, one nation, indivisible, with peace and justice for all" - "присягаю вірність прапорowi США і республіці, яку цей прапор представляє, одному народові, неподільному, зі спокоєм і справедливістю для всіх".

Біда є в тому, що ми логічно дійшли до двох різних Присяг - підстав приналежності до Української Пластової Організації. Якщо б ми прийняли такі зміни, ми мали б зовсім інші Присяги для пластунів в Україні та для пластунів в діаспорі. ЦЕ ОЗНАЧАЄ ДВІ ВІДМІННІ, ОКРЕМІ ОРГАНІЗАЦІЇ. Бо ж не може одна організація мати дві, зовсім інші Присяги, два окремі фундаменти свого існування. Ми мусили б розділитися й стати найвище двома "братніми" організаціями української молоді. Чи ми справді цього хочемо? Існує й інша розв'язка: залишити Присягу такою, як вона є і якою вона завжди була "Бути вірним Богові й Україні", але додати до Присяги різні пояснення, інтерпретації, які треба було б обов'язково дати, докладно переговорити й в'яснити кожному пластунові, поки він цю Присягу має приймати. Можливо, це є найкраща розв'язка - хоч не кінечно зовсім "чиста і ясна".

В кожному випадку, я думаю, що це є головна справа, яка мусить бути розв'язана на Четвертому Пластовому Конгресі - бо ж це є підстава нашого дальшого існування.

Ваш Старий Вовк

Фото С.Баран

ПРОБЛЕМИ МОЛОДОСТІ

*Я для себе залишив сім тисяч чоловік,
що перед Ваалом колін не схилили.*

(Рим. 11, 4)

Апостол народів, св. Павло, в 11. главі свого листа до римлян висвітлює одну картину з життя пророка Іллі. А саме: пророк Ілля скаржився перед Богом на своїх одноплемінників, кажучи:

- Господи! Вони повбивали пророків Твоїх, а Твої жертівники поруйнували!

А Бог у відповідь пророкові промовив:

- Я для Себе залишив сім тисяч чоловік, що перед Ваалом колін не схилили. Через них то, підкреслює св.ап. Павло, "не відкинув Бог народу свого". Через тих то сім тисяч чоловік, що колін перед ідолом поган, Ваалом, не схилили, Бог змилювався над цілим народом.

При читанні цієї глави Павлового листа до римлян хотілось би повірити, що наведені слова Апостола народів можна приміняти до наших молодих людей. Хотілось би бути впевненим у цьому,

1

Перша з цих проблем це проблема ідеалу. Бо хто розпочинає свою працю культом її успіху, а не культом ідеалу, цей кінчає цю працю без успіху. Каменем проби в праці не може бути тріумф. Хто працює для тріумфу, ніколи справжнього тріумфу не діждеться. Тріумфаторами й героями є тільки ті, що власними жертвами й терпіннями здійснюють свої ідеали в житті та під цими авспіціями починають й проводять свій труд. А ті, що розпочинають свої змагання культом успіху цих змагань, перетворюються в рабів цього успіху та в полохунів. Бо в ім'я цього успіху вони лянсуватимуть своїми світоглядними засадами, наче паличками, що тремтінням указують, де копати криницю.

Метою нашої праці повинна бути перемога,

що тисячі чоловік нашої молоді перед Ваалом колін не схилиють, що вони не покинуть свого правдивого Бога, не втечуть з-під крил Христової Церкви предків. Хотілось би набрати в душу того переконання, що релігійний хребет їх світоглядної побудови назавжди зостанеться неполаманий і непоторощений.

Та щоби воно так насправді склалося й було, наша молода людина повинна розв'язати і не спускати з очей три найважливіші проблеми своєї молодості. А саме:

- 1) проблему ідеалу,
- 2) проблему чистоти і
- 3) проблему обов'язку.

Бо від розв'язки цих трьох проблем молодості залежна вся майбутність людини.

але перемога не за всяку ціну. Бо не можна забувати про те, що найбільша перемога це таки перемога самого себе. В цій перемозі самого себе річ іде про глибини власного духа. Тут ідеться про те, щоб із цих глибин вилонився блискучий характер. А це найперша і найважливіша справа молодості.

Сократ навчав, що "хто шукає спокою, найде його тільки в самому собі". Поняття Сократового спокою не можна підмінювати поняттям якогось застою. В наших умовах життя цей спокій притаманний тільки справжньому християнинові, що наскрізь зрозумів євангелійні слова про те, що Боже царство "внутрі вас". Володар цього царства дає своїм прихильникам такий мир, що його світ ніколи й під ніяким оглядом не може дати. Цей мир прикметний тільки глибоко релігійним людям. Він у житті такого нас-

крізь релігійного мислителя, як Магатма Ганді, відомий під назвою "сатіяграха". Під цим словом треба розуміти певність себе, певність пізнання найвищої життєвої правди, певність посідання найбільших мудрощів життя.

Але найбільші мудрощі життя - це не людські мудрощі. Бо, як каже Честертон, "ніщо в світі не є таке немудре, як божествити людську мудрість". Початок найглибших мудрощів життя або, як написано в св. Писанні, "начало премудрости" - це боязнь, себто респект перед Богом. Не страх перед Богом, але шанобливий респект перед Ним. Це признання Бога над собою, це вибір Бога за найперший і найвеличніший ідеал свого життя.

І людина, що посідає цей найвищий ідеал, має в собі щось таке, перед чим чоловік, що живе самим хлібом, мусить поступитися. Бо, як каже Генрик Массіє, "християнська віра - це інтерпретація життя, це сама дійсність існування, це змісл цієї дійсности". І саме тому, що модерна людина пірвала контакт зі своїм найпершим ідеалом, з Богом, з найглибшою дійсністю самої себе, вона сьогодні така неспокійна й бурхлива. Але, якщо питання про змісл життя, про його початок і ціль, будуть вирішеними, тоді людина з подвоєними силами зможе взятися до будування Божого царства в собі й на землі та до розв'язки другорядних справ на всіх інших ділянках свого віку.

Без ідеалів нема характеру!

Безідейна людина не може бути характерною!

Людина без ідеалів не потрапить бути справді характерною.

Бо характер це пов'язь незламної волі людини з принципами її життя. А принципи без ідеалів це - фантоми!

2

Але й воля молодої людини остане незламною тільки тоді, коли людина захищатиме цю волю щитом чистоти. В наших часах ми дуже часто чуємо з молодих уст мову про мечі, але нема цієї мови про чисті щити, про щити чистоти. А відомий кардинал Джібонс казав: "Молодь глядить наперед! Вона не вигрівається ліниво на сонці, лежачи на лаврах здобутих вислідів. Вона живе, очікуючи великих речей, що їх ще треба зробити! Одне з таких найважливіших завдань християнської молоді - це боротьба проти всього, що брудне й низьке, боротьба з усякими проявами бруду і скверни".

Інший гарячий приятель молоді говорив: "Молодь хоче бути гарна. Це ясне! Але нехай вона не забуває про те, що вона буде поправді гарна тільки тоді, коли буде чиста! Щоби з її обличчя пробивалася свіжість, а з очей блищав благородний огонь, треба їй не тільки спортових товариств, але й релігійних конгрегацій, не тільки купелі, але й сповіді, не тільки соняшних наświetлень, але й св. Причастя, не тільки природи, але й ласки!"

Ще інший щирий друг і виховник молоді недавно твердив: "Молодь хоче бути сильна. Вона любить огненну боротьбу з розгорненими прапорами

над собою. Та одним із найпередовіших прапорів християнської молоді повинен бути прапор Марії. Прапор чистоти! Прапор такого життя, що його береже не тільки меч, але й чистий щит".

Без чистих щитів молода людина не захистить своїх бедр перед скверними стрілами лукавого. Без духовної й тілесної чистоти вона не встереже себе перед внутрішнім розкладом. Якщо хоче бути сильною, мусить заховстати в собі зміслову пристрасть. Ця пристрасть у законених формах моралі буває творчим і благословенним чинником людської природи. Та коли вона виб'ється з-під влади молодої людини, дуже скоро все, що було високоцінне й вальорне в її душі, обернеться в клапті духових величин та в моральний хлам життя.

Зів'яле листя з надламаного дуба паде не тільки восени, а й весною. А дуплаве дерево безвартне навіть тоді, коли воно зверху гарне й здорове. Хробак нечистоти - це той зловіщий черв'як, що не тільки підточує фізичну силу людини, але підгризає мораль, розряджує її духову силу, підриває в ній силу волі.

А без сили волі, як і без ідеалів, що формують принципи життя, про непохитний характер людини не може бути й мови!

3

Тимто віссю життя молодої, характерної людини є обов'язок боротьби за чистоту її тіла й душі та за чистоту її найвищих ідеалів. Отже, перш за все - обов'язок боротьби! Обов'язок безугавної праці, обов'язок наполегливого труду для безпеки свого власного життя перед цим моральним понівеченням, у яке жбурляє молоду людину неопанований і рознузданий первень її змісловости.

Св. Тереса від Дитяти Ісус в одному місці своєї автобіографії писала таке:

"Борімось без перестанку навіть тоді, коли надії на перемогу немає! Що тут значить вислід? Треба виконувати свій обов'язок аж до кінця!"

"Я багато боролася. Зараз я дуже втомлена боротьбою. Але не боюся боротьби. І тоді, коли борюся, я так само спокійна, як на тихій молитві. Це ж воля доброго Бога, щоб я аж до смерти - боролася!"

Треба боротися за те, щоб закон духа й життя в людині не підпав під закон гріха і смерти.

Але людина, зокрема молода людина, має обов'язок боротися не тільки за чистоту свого життя, але й за чистоту своїх життєвих ідеалів. Найпершим ідеалом віруючої людини є Бог. Абсолют. Джерело правди, добра і краси. Тимто правда, добро і краса - це найвищі ідеали християнства. А християнство, практичне християнство - це втілювання цих ідеалів у життя, а не саме базікання про них. І якщо хочемо знати, де причаїлася причина комуністичних тріумфів на землі, погляньмо на життя багатьох християн. Ці християни тільки признаються до християнства, але не втілюють християнських правд у своє життя. А тому, що не втілили цих правд у собі, не нашли самих себе, не стали самими собою, попали у внутрішню кризу, в трагізм зі самими со-

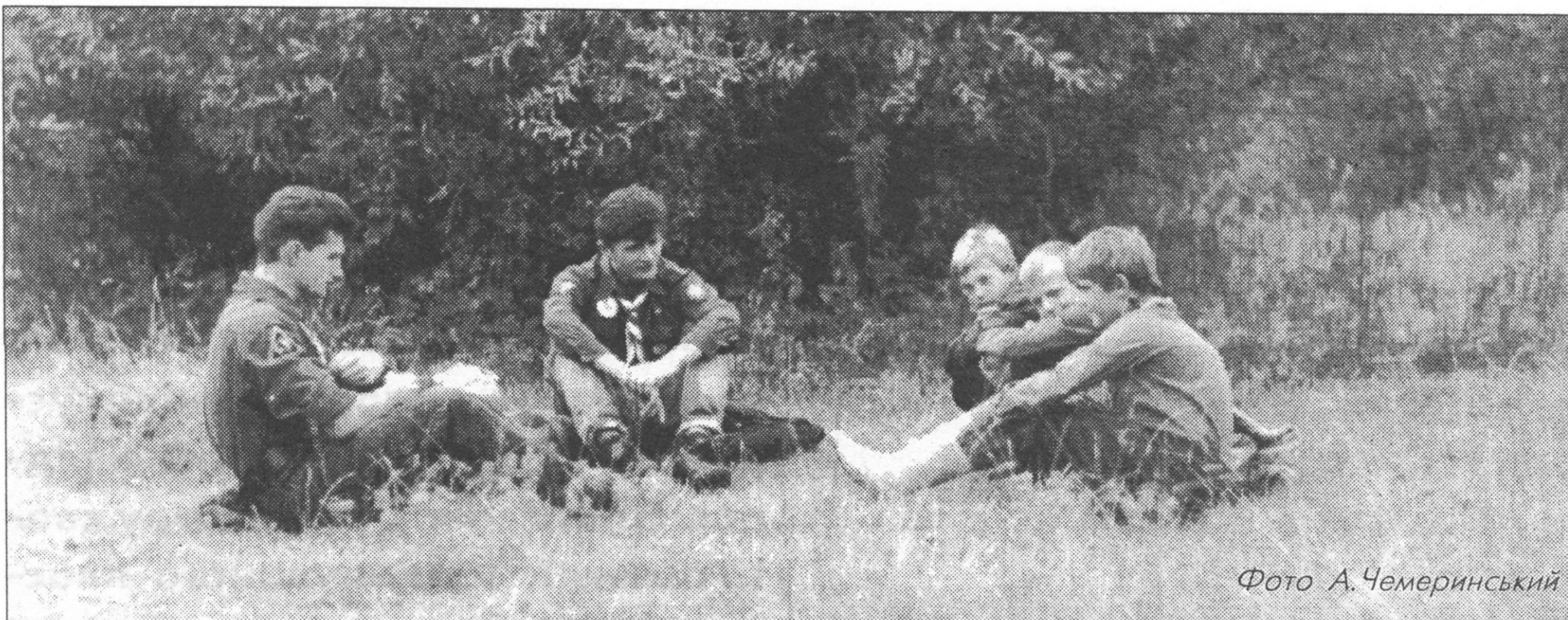

Фото А. Чемеринський

бою. І почали втікати від себе в усякі машинізми і технократизми та в усякі земні раї, почали шукати чогось, що було побіля них, та вони знехтували його. Вони не розв'язували своїх власних внутрішніх проблем, не заховали чистими свої високі ідеали, не зрівноважили себе, не спрямували динаміку власних душ туди, куди треба. Вона спрямована в змаг за посідання правди, за творення добра, за насолоду красою життя, за перемогу над самим собою, за сформування в собі блискучого й неподатного характеру, за збагачення себе справжніми мудрощами життя.

Нераз нам доводиться бачити інтелігентну людину, насичену не тільки вченням свого знання, але й загальними відомостями. Та на однім відтинку її життя відомості залишилися такими самими, якими були на шкільній лавці. А саме на відтинку її релігійного життя. Тут її відомості остали непоширені. Бо вона не хотіла збагачувати себе найважливішими мудрощами й благовісними словами Христової науки. Тому й не дивота, що її недорозвинене поняття про Бога й про релігійні правди не відповідає стану її розумового розвитку й помалу засмічується та й пропадає. Але, словами одного філософа кажучи, "якщо поганин перестає вірити в свого дерев'яного бога, це не значить, що вже Бога взагалі нема. Це тільки може значити, що нема дерев'яного бога". Так само діється й тоді, коли дехто з інтелігентних людей утратить віру в Бога тому, що Бог їх дитинства не має вже для їх зрілого віку притягливої сили. Втрата віри в цих людей не є й найменшим доказом на те, що Бога вже немає. Вона тільки свідчить про те, що інтелігентні люди не намагалися докладно пізнати розумні основи своєї віри в Бога та не старалися узгіднити своє поняття з рівнем власного пізнання. А це їх особиста й нічим та ніякою вимовою не виправдана вина.

Тимто одним із головних обов'язків молодій людині є дбати про гармонійний розвиток свого духа. Вона повинна збагачувати себе не тільки науковими й мистецькими, але теж і релігійними та моральними мудрощами. Бо повновартними людьми є тільки такі одиниці, що здвигають побудови свого життя не тільки на наукових і мистецьких, але й на

релігійних та моральних основах. І тільки ці люди є такими мужами, що колін перед Ваалом цього світу не схлять. І тільки задля них Бог не відкине нашого народу, а допоможе йому визволитися з-під закону гріха і смерті та з-під ярма неволі.

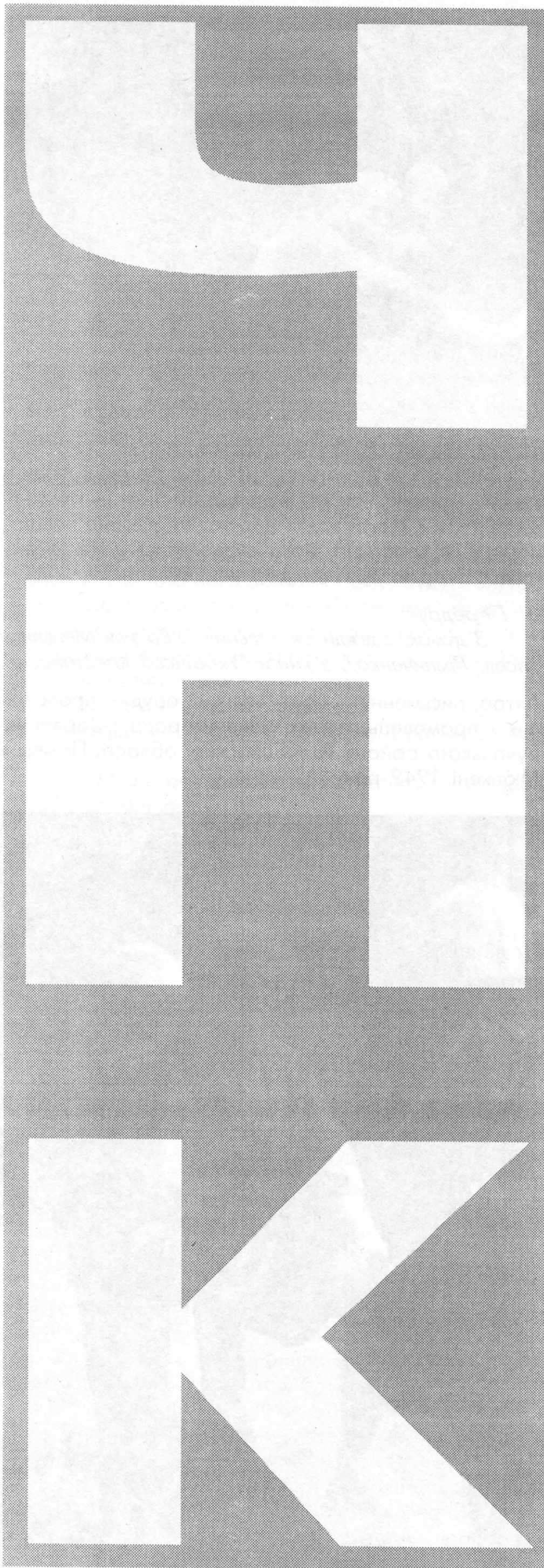
Передрук:

З думок, завжди актуальних, о. Василя Мельника /псев. Лімниченко/, з книги "Українські Хрестоносці".

Автор, письменник і поет, великий ерудит, проповідник і промовець, парох с.Звенигорода і Зарваниці Буцацького району Тернопільської області. Помер в Мюнхені 1949 року.

Фото з архіву ПЦШ

Четвертий Пластовий Конгрес має завдання розглянути пластову проблематику. Для того, щоб допомогти пластовому загалові бачити, перед якими проблемами стоять пластові провідники сьогодні, пропонуємо серію питань. Просимо відповісти на них з точки зору своєї позиції - виконуваного пластового обов'язку та на основі особистих думок і переконань. Просимо не обходити навіть дражливих тем. Краще, щоб вони стали висвітленими і ми могли мати обмін думок про них.

Коли 1954 р. засновано КУПО (Конференцію Українських Пластових Організацій), то, між іншим, зазначено, що крайові організації були:

- засновані і ведені "згідно з завданнями, ідейними основами і виховними методами Українського Пласту, як їх склав і оформив в Україні" Дрот;

- що вони "об'єднані одною ідеєю і пов'язані спільністю дій і традицій";

- що завданням КУПО є "вдержувати ідейну єдність цих організацій", себто мати "однакове розуміння завдань та ідейних основ Пласту", дбати про устроєву подібність.

A. КУПО

1. Чи тепер, після 42 років існування КУПО та відновлення Пласту в Україні, повинна змінитися ціль КУПО?
Чи повинна змінитися структура КУПО?
2. Чи тепер зайшли вже такі життєві зміни, що вимагають, що пластові організації по краях повинні бути зовсім самостійними і тільки дуже поверхово бути пов'язаними через КУПО для контактування?
Чи крайові пластові організації повинні надалі "вдержувати ідейну єдність" через КУПО, себто мати "однакове розуміння завдань та ідейних основ Пласту", і надалі організаційно підлягати ГПБ?
Чи поодинокі краї повинні мати змогу іти своїми окремими дорогами до своєї /різної/ мети?
Для кого це буде тоді найбільшою користю /молодь, Пласт, Україна, діаспора/?
3. Чи тепер розбіжності між крайовими пластовими організаціями є такі великі, що не можна бути всім пов'язаним одною ідеєю, спільністю дій і традицій?
4. Чи зайшли вже такі зміни, що всі пластові крайові організації не можуть далі бути "об'єднані одною ідеєю і пов'язані спільністю дій і традицій" (як написано у правильнику КУПО)?
Себто, чи тепер "один світ - один Пласт" уже більше не є можливий?
Чи кожен край повинен бути самовистачальний, покладатися тільки на себе (напр. окремі журнали для членів уладів)?
5. Яке повинно бути відношення між крайовими пластовими організаціями (включно з Україною)?
Паралельно дружні?
Чи одні повинні мати відповідальність допомагати другим і мати спільні програми, проекти, видання?
6. Якщо ГПБ має надалі діяти, то чи головство ГПБ і ГПР повинне за договором бути призначене на кожну країну, чи ГПВ в одній, ГПБ в іншій?
Чи вибирати даних пластунів без уваги на країну?
Чи, може, ГПБ або ГПР повинні завжди бути в Україні?
Тепер бюджет КУПО не витримує видатків на сходинах (навіть телефонічні). Як можна інакше вести працю ГПБ і ГПР?
7. Чи організаційна побудова повинна бути така сама по всіх краях?
Що мусить бути однакове?

B. ІДЕОЛОГІЯ

8. Чи тепер можна надалі реалістично сподіватися, що пластуни будуть притримуватися пластової ідеології (Пластовий Закон, Три Обов'язки Пластуна)?
Чи тепер треба ввести зміни?
Які і чому?
Як далеко можна відходити від ідеалу?
9. Чи всі краї повинні притримуватися однакової пластової ідеології?
Чи можуть бути відхилення по краях, але деякі точки мусять бути спільними?
Які?
Як тоді трактувати пластову Присягу в одному краї, коли хтось переїхав в інший?
Як тоді буде із Присягою?
10. Чи пластуни надалі мають присягати "вірність Богові й Україні"?
Чи справу практикування даної релігії не торкати в Пласті?
11. Як уточнити пояснення "вірності Україні", щоб не було якогось почуття "конфлікту" з обов'язками громадянина даної країни?
Чи пояснити "вірність" як потребу знати і вивчати країну походження своїх батьків та обстоювання ідеї самостійної України?

B. УКРАЇНСЬКІСТЬ ТА ЕТНІЧНІСТЬ

12. Тепер у діаспорі молодь слабше говорить українською мовою, ніж попередні генерації; чи в Пласті повинна надалі бути вимога знання української мови?
Чи це має залежати від країв, від їхньої ситуації?
Від віку молоді і пластових ступенів?

Чи вимагати тільки на даному рівні віку або пластових ступенів?

Чи знання і вживання мови повинно бути передумовою вступу до Пласту, чи тільки як осяг /а пластові заняття переводити мовою даної країни, якщо потрібно/?

Як це може вплинути на такі самі вимоги в Україні?

13. Як має Пласт трактувати українську "етнічність" у краях діаспори?

14. Як повинен Пласт в Україні підходити до "етнічних" жителів України (не-українців) - чи приймати їх до Пласту?

Чи треба від них вимагати знання і вживання української мови?

Г. РЕЛІГІЯ

15. Чи в Пласті надалі вимагати практикування даної християнської релігії пластуна?

16. Чи на пластових заняттях треба відсепарувати ритуали даного віровизнання (участь у молебнях, літургіях, на молитвах) і тільки використовувати загально "пластові молитви/пісні"?

17. Чи у пластовій програмі треба більше уваги присвячувати засадам християнської етики і моралі, чи це залишати батькам?

18. Чи на пластових таборах є забагато можливостей на статеві спокуси серед молоді?

Як Пласт повинен передбачати і перестерігати такі ситуації чи реагувати на них?

Г. ПЛАСТ СЬОГОДНІ

19. Які вважаєте найбільші позитиви Пласту сьогодні?

20. Які найбільші негативи або слабкі місця Пласту сьогодні?

21. На що треба більше звертати увагу в Пласті у Вашій країні?

22. Чи сьогодні Пласт потрібний у діаспорі?

Чому?

Д. МАЙБУТНЄ

23. Чи і як мають крайові пластові організації плянувати своє існування на подальших 10 років? 20? 50?

24. Чи Пласт повинен надалі брати відповідальність за провідництво в українській громаді, чи тільки турбуватися тепер сам собою?

25. Чи в діаспорі в Пласті треба звертати більше уваги на характер, а менше на українознавство? Займатися виключно скавтовими програмами?

26. Чи повинен Пласт у діаспорі вливатися у місцеві скавтові організації?

Чи легше буде тільки творити відділення при церквах та установах?

27. Чи потрібно, щоб Пласт України став членом Скавтового Бюро?

Чому так або ні?

Е. ЧЕТВЕРТИЙ ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС

28. Які теми Ви пропонуєте до дискусії на Четвертому Пластовому Конгресі?

29. Що Ви очікуєте від Конгресу?

Ми хочемо опублікувати ці відповіді у Пластовому Шляху, щоб стимулювати передконгресову дискусію.

Чи Ви годитеся на розміщення Ваших відповідей і прізвища? _____

Чи тільки відповіді, але без прізвища? _____

Найвищий пластовий обов'язок, що Ви колись виконували _____

Коли? _____

Теперішня пластова праця? _____

Ваша країна: _____

Підпис _____

Анкету відсилати до:

Dr. Larysa Onyshkevych
9 Dogwood Drive
Lawrenceville, NJ 08648-3259
USA

БЕЗДОРІЖЖЯ ДІЯСПОРНОГО ПЛАСТУ

Фото з архіву ПШ

ПЛАСТОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ

ВСТУП

У 1930 р. д-р. Олександр Тисовський помістив у "Пластовому Шляху" ч.1 гутірку "Кудюю йти?". Сьогодні, по 85 роках, ми знову ставимо собі те саме запитання. Як це сталося? Чи справді пластові керівники невміло вели нас крізь "бурі і негоди" бурхливого світу, чи не збилися вони зі шляхів і зійшли на бездоріжжя без візії, без ідеї, яким-то еміграційним шляхом далі піти? Їхня думка лише зберегти нашу молодь при нашій спільноті без умінь самозбереження виявилася неправильною, бо пластуни занепали духом, відійшовши від принципів Основопо-

Фото з архіву ПШ

ложника. Із думкою: невже ж нам "цілі життя не знайти?", ми знову ставимо собі запитання: "кудюю йти" нам. У задумі поновити пластове буття, погляньмо в наше минуле, а наша культура, наші принципи пластові допоможуть нам віднайти шлях для поновленого росту.

Пригадаймо собі верстові стовпи педагогічної думки, починаючи з часів Київської Русі в головних рисах:

- "Руська Правда" - збірка приписів поведінки громадян Київської Русі, зібрана князем Ярославом Мудрим - основа законности, отож питання "закону" не нове.

- "Поучення дітям" князя Володимира Мономаха, яке повчало дітей, як слід їм вести своє життя, маючи приклад батьків, а вони в міру потреби ще й користувалися "поученням".

- "Пізнай себе" філософа Григорія Сковороди (18 ст.), віднайди самого себе, щоб бути щасливим у житті, щоб бути "правдивою людиною", яка йде шляхом самопізнання та відзначається високоестетичними якостями.

- Тараса Шевченка - викувати "до старого плуга новий леміш і чересло" ("Чигирин") і його "Якби ви вчилися так, як треба, то й мудрість би була своя" - ("Посланіє") - ще й сьогодні актуальне скерування щодо потреби свого способу думання, до перевиховання українського народу шляхом націо-

Фото з архіву ПШ

нальної, самостійної освіти, морального піднесення людини, формування твердих національно-дійових характерів з Прометеївським вогнем.

- принцип народності у вихованні, щоб навчання велось рідною мовою - Костянтин Ушинський (1824-1871).

- відвертий заклик Митр. Андрея Шептицького, великого приятеля пластунів (1865-1944): "Народе мій! Пізнай своє минуле, пізнай свій народ, пізнай свою Церкву непоборну, тоді пізнаєш сам себе і будеш знати на все своє життя, ким ти є".

- український національний виховний ідеал Григорія Ващенка (1878-1967).

- "Людина - найвища цінність"... "На нашій совісті - людина" - це ідеї Василя Сухомлинського (1918-1970), видатного українського педагога совєтської дійсності. "Ти народився людиною. Але Людиною треба стати". Одною з його центральних думок стосовно педагогічного мислення є "Справжня людина" із самовиховним скеруванням.

Із основ законности та виховного методу "пучення" княжих часів, ідей "Правдивої людини" Сковороди, людини з Прометеївським вогнем Шевченка і його вказівки стосовно перевиховання українського народу виник "Пласт". Д-р. Олександр Тисовський, його Основоположник, розуміючи потребу кращого функціонування української суспільності, використав уже популярні ідеологічні та методичні аспекти швидко поширюваного скавтського руху і виповнив "Три Головні Обов'язки Пластуна" і "Пластовий Закон" українським змістом, що є наявне у пластовій відзнаці, і шляхом самовиховання пластунів став творити "новий люд", новітнє громадянство.

Зараз по Першій світовій війні Пласт став буйно розвиватися в устроєвій формі чотирьох вікових груп, "уладів", аж до заборони польською владою.

На короткий час спалахнула діяльність Пласту за німецької окупації України під зміненою назвою "Виховні Спільноти Української Молоді", яка зробила прогрес у розроблюванні методики виховної праці. Друга світова війна зумовила еміграцію пластунів, які стали відновляти Пласт на місцях свого поселення. "Приватні ідеологи" (Дрот) без задовільного знання еміграційних поселенських обставин, без знання психології поселенців, без наукового підґрунтя, будучи при владі, змінили принцип елітарности на "зберегти нашу молодь для українства", а назву організації на "Пласт - організація української молоді".

Перше положення призвело Пласт до рівня пересічної масової організації з пластовими одностороями, відзнаками та вихвалянням доброю славою минулих літ, але при владі із пластунами сеніорами, зафіксованими адолесцентами на романтику своїх давніх літ, а друге положення - до бурхливих безплідних дискусій, які тривали десятками років і не витворили чіткої картини, що таке Пласт, яка його мета та завдання. Виховні проблеми мали розв'язувати Пластові Конгреси, які проходили гучно, без будь-яких конкретних результатів, бо страх перед висловом "зміна" був панічний. Доречних студій про стан організації не роблено, навіть не поцікавилися науковими дослідженнями американських скавтів в 1955/56 рр. А тим часом велися правильникові ігри парламентаристів стосовно місця УПС у Пласті 45 років, а 20 років - боротьба новацьких виховників за принцип: новак є пластун, а не причетна до Пласту дитина, що й зупинило розвиток системи пластового виховання новацтва і працю над посібником для виховників. У такій незavidній ситуації зародився пластовий естаблїшмент, "виростали" бюрократи, всезнаючі, авторитарні амбіціонери, без візії, яких Еко влучно окреслив: "Працюємо для "слави", а не для справи". А на низах виростало нове покоління з поверховним мисленням, без достатнього розуміння Пластового Закону, послухне, пасивне, толерантне до навіть існуючого зла. І так з кожною декадою збільшувався духовний застій і зубожіння. Пласт став іти в хвості подій.

Саме для кращого розуміння нашої ситуації доречі буде назвати думки науковців Р.Орнстайна і П.Ерліха, які пояснюють нам причини занепаду і пересторогу стосовно наслідків: якщо ми хочемо зберегти себе в сучасному світі, мусимо розвинути ра-

дикально відмінний спосіб мислення. Якщо наш розум не розвивається так, щоб годився до передових спільнот, втратимо все те, що створили...

Саме тепер найвища пора усвідомити собі факт, що Пласт на поселеннях знаходиться у занепаді чисельному і якісному, а цей стан вимагає негайно провести складні трансформаційні заходи для поновлення діяльності. Щоб вийти з бездоріжжя на справжню сучасну дорогу, нам слід чітко визначити мету та завдання Пласту, його ідеологію, устрій, програму і методи її здійснювання візійними лідерами.

ЩО ТАКЕ ПЛАСТ: ЙОГО ВИЗНАЧЕННЯ І МЕТА

Чи не дивовижним є факт, що ми по більше як 85 роках існування Пласту знову повертаємося до основ, ставлячи собі запитання: що таке Пласт? Подана керівниками Пласту на еміграції дефініція, практикована на поселеннях по сьогодні не була ні чітко, ні доречно визначена: "Пласт - це організація української молоді для патріотичного, всебічного самовиховання". Яка ж мета? Чи дефініція без виразної мети, чи для такої мети згадана метода має сенс? Чи ідея самовиховання для молоді є приваблива і спонукає до особливого діяння, надихає її на нові звершення?

Правду кажучи, в Пласті питання самовиховання є мало зрозуміле, бо не було постійно, докладно й вичерпно роз'яснюване та навіть опрацьоване не лише для вихованків, але й для виховників, включно з повнолітніми пластунами.

Друга частина дефініції - це "організація української молоді" в ситуації, коли крім УПЮ /молодь/ і ще до деякої міри УСП є інші два улади: УПН і УПС, в ситуації, коли число повнолітніх пластунів в діаспорі перейшло число неповнолітніх, чи має здоровий глузд? Отож два елементи, а це брак мети згл. заміна мети методом і "організація молоді" становлять зміст мети недоречним, непривабливим. Пояснення терміну "молодь" у діаспорному опрацюванні "Життя в Пласті" /ст.122/ таке: "Саме слово "молодь" означає, що йдеться тут про якусь спільноту, складену з багатьох одиниць, а не про поодиноких молодих осіб". Чи це пояснення має розумну підставу? Пластуни, які опрацьовували друге видання "Життя в Пласті", не були в згоді з дійсністю, коли говорили про "якусь спільноту" - неокреслену, відірва-

ну від життя, яка з точки зору педагогіки повинна захоплювати "молодь" і спонукувати до посиленої активності. Згадані пластові сеніори не могли відірватися від юнацьких романтичних часів у своєму пластуванні, щоб як повнолітні громадяни могли жити реальним життям, і в тому ж дусі виховували своїх вихованків. Це й є приклад підсвідомого і зараз нереального мислення та на бездоріжжя скерованої дії зафіксованих адолесцентів.

Треба підкреслити факт, що Основоположник недвозначно поставив мету, сформульовану такими висловами: "В Пласті росте новий люд" /пластовий гімн/, "Остаточним змаганням Пласту є дати основи до створення морально-новітнього громадянства" /"Пластовий Шлях" ч.3, ст.1/, при цьому "громадянство" слід розуміти як передові кола суспільства. Ці два елементи повинні бути включені до визначення мети Пласту. Питання перевиховання суспільства не нове, виразно про це вже писав Шевченко.

Уміння користуватися факсами та іншими високотехнологічними засобами - це ще не "новий люд". Новітні люди, новітнє суспільство мають виявляти ще й сучасне мислення і відповідне адекватне діяння в сучасному реальному світі. "В Пласті росте «новий люд»" Дрота - це глибока думка, що вказує на процес росту новітньої української людини, яка йде шляхом самовиховання, і на процес створення новітнього високоморального суспільства.

З визначенням мети Пласту є нерозривно пов'язана назва організації. До 1930 р. назва була "Український Пластовий Улад" /Северин Левицький, "Український Пластовий Улад"/, на Закарпатті - "Союз Українських Пластунів", а на поселеннях, хоч і недоречна назва, але втрималася аж по сьогоднішній день, а це: "Пласт - організація української молоді", бо передавалася бездумно навіть уже молод-

Фото з архіву ПЛШ

шими пластунами сеніорами з уваги на тенденцію не робити ніяких змін у Пласті. З хвилиною незалежності України пора вже подумати про зміну теперішньої назви, яка дає хибне уявлення про Пласт, і пристосувати до дійсних ситуацій - в Україні в скавтській системі, а на поселеннях в системі КУПО, які ведуть діяльність на скавтських принципах, хоч скавтами не є. В Україні теперішня назва: "Пласт - Українська Скавтська Організація", яка об'єднує пластунів і пластунок у чотирьох вікових групах - "уладах" і має діяти згідно з приписами скавтського руху. На поселеннях дотеперішня назва невідповідна і вимагає зміни аналогічно до назви Пласту в Україні без кваліфікаційної риси "скавтський". Можливо, краща назва: "Пласт - Союз Українських Пластунів", що об'єднує пластунів і пластунок у чотирьох вікових групах - "уладах" і діє у системі КУПО, будучи в дружніх стосунках з Пластом в Україні. Мета залишається та сама для всіх пластунів, так в Україні, як і на поселеннях.

ВИСНОВКИ

Мета та визначення Пласту є нероздільно пов'язані із собою. Вони мусять бути чітко сформульовані, щоб не було неясностей, двозначності.

Мета:

З уваги на те, що в теперішній дефініції Пласту немає поданої мети, а лише засіб для невиразно окресленого пластування, слід задуматися над формулюванням мети так, щоб були включені до неї два елементи, а це аспект індивіда-Людини та аспект групи.

Завданням Пласту є виховати повноцінну, стійкого характеру, громадсько активну, відповідальну за свої вчинки людину. Питання людини у нашому народі було неодноразово наголошено, от хоч би назвати декілька прізвищ: кн. Володимир Мономах, Скорохода, Шевченко, митрополит Шептицький, Сухомлинський, Ващенко і ряд інших, а ці голоси наших видатних діячів виразно говорять про, можна сказати, постійне недомагання нашого народу, що стосується наявності високоморальної, а тепер ще й новітньо думуючої людини, державотворчої, так потрібної тепер у процесі побудови нашої державності, а також в процесах перетворення світової спільноти з індустріальної на інформаційну. Кожний пластун виростає в родині,

живе в суспільстві, в якому, як її член, має виявляти пластову поставу, вести пластовий стиль життя з надією на те, що й другі, непластуни, повільно перейматимуть пластовий стиль поведінки. Питання суспільного аспекту нашого буття у сучасну пору дуже актуальне, на що вказують праці численних науковців, а зокрема футурологів, які ставлять на розгляд ідею глобальної спільноти. Услід за цим педагоги вже менше наголошують у виховних процесах нахил вирощування індивідів із суперницьким спрямуванням, а більше уваги звертають на групову діяльність, співпрацю в групі, груп з іншими різнокультурними групами в дусі толерантності, гуманності для добра багатокультурної новітньої світової спільноти. Тому ідея Дрота стосовно "створення моральноновітнього громадянства" ще й сьогодні актуальна.

Дефініція Пласту:

Беручи до уваги, що теперішнє визначення Пласту недостатнє і в теперішній дійсності нереальне, треба його поновити, щоб відповідало сьогоденню. Воно повинно мати два асоціативні визначення: одне для Пласту в Україні, а друге для діаспорного з однією метою для обидвох структур. Пласт в Україні задержує свою теперішню назву, а на поселеннях Пласт повинен визбутися неfortunної дотеперішньої назви і змінити її на "Союз Українських Пластунів" чи іншу подібну. Існування української скавтської організації в Україні стане важливою підтримкою діяльності занепаłego діаспорного Пласту.

Поновлення дефініції Пласту та його мети - це перші кроки для трансформаційних процесів з прицілом не лише поновити справжню пластову діяльність, але й поробити важливі кроки для створення міцної організації в світовому скавтському колі.

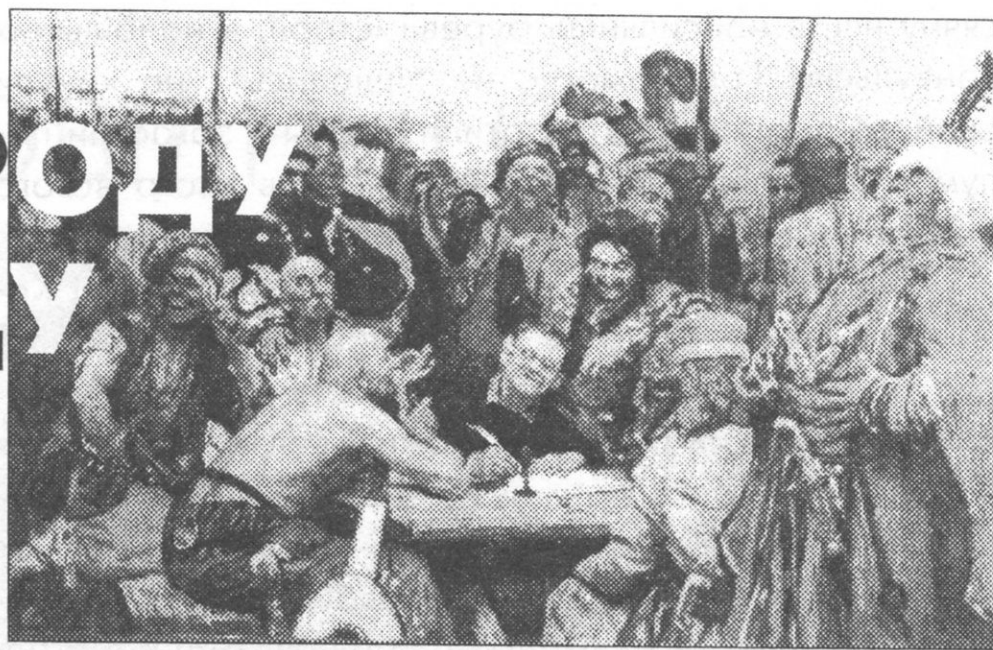
Далі буде.

Теодосій Самотулка

Фото Ю.Семків

КОЗАЦЬКОМУ РОДУ НЕМА ПЕРЕВОДУ

По розвалі Советського Союзу всі п'ятнадцять республік стали незалежними державами, в тому і два поневолені слов'янські народи: Україна і Білорусь. І всі вони попали в економічно-політичну кризу, в тому теж і Росія, де економічно-політична ситуація завалилась навіть гірше, ніж в багатьох інших колишніх республіках.

Чому це сталося, неважко збагнути. По-перше, економічна, суспільна та політична ситуація в колишньому СРСР була в стані комплетної руїни - що і спричинило розвал Союзу.

По-друге, невміло переведена по розвалі Союзу економічно-політична "реформа" лиш погіршила важку ситуацію.

А по-третє, не треба забувати, що прихильники старої системи не спали, а робили все, що лише могли, щоб саботувати економічно-політичний перехід до демократії та до ринкової економічної системи.

Однак, економічно-політична криза, яка витворилась, не є однакова у всіх п'ятнадцятьох колишніх советських республіках. В деяких - як, наприклад, в Прибалтиці - речі пішли відносно легко. В інших - головню завдяки різним регіональним війнам (в Грузії, Вірменії, Азербайджані, Таджикистані, Молдові та й самій Росії) - речі попали в стан більшого чи меншого хаосу, який в деяких місцях доводить до катастрофи. В інших республіках стан є десь посередині.

Цікаво є порівняти дві сусідні і так подібні до себе республіки: Україну та Білорусь. Обидві вони - це слов'янські нації, які живуть "в тіні старшого брата", який їм стало загрожує і стало їх тисне. Обидві мають поважні економічні проблеми.

Але ж - яка є велика різниця між ними! В Україні, помимо деяких дуже поважних провокацій (Крим, Донбас, Подністров'я), від початку панує мир і законний стан. Що більше - не улягає сумнівові, що в Україні є демократичний устрій, може не "ідеальний", але не менш демократичний, як скажімо в Польщі, Аргентині чи навіть в Канаді (яка так жорстоко повелася з українцями під час Першої Світової війни). В Україні вперше у Східній Європі переведено вільні перевибори президента, в яких мирно і законно влада перейшла від одного президента до другого. В Україні, хоч економіка недомагає (головню завдяки шиканам з боку Росії), все ж таки є видний прогрес: сконтовльовано інфляцію, йде приватизація,

розбудовується база капіталу. Україна перейшла найгірше і - якщо не зруйнує її якась зовнішня загроза - вона невдовзі стане цивілізованою, прогресивною, демократичною державою і заможною країною, членом Заходу. Але найважливіше - хоч населення України складається із численних і сильних етнічних меншин, в країні всі можуть почуватись рівноправними, ніколи не дійшло до якихось кривавих зударів, а члени тих меншин щораз то більше починають почувати себе "українцями".

Якже ж інакше справа мається в сусідній Білорусі! Там владу захопив "маленький Гітлер", 5-копійковий демагог, який проголосив себе диктатором, позбавив своє населення його людських прав, відкинув білоруську мову й прапор, навіть саме поняття "Білоруської Національності", і хоче тепер продати цілу країну Москві "за псячу скірку" - за теплу посаду в Кремлі. Це вже довело до болючих демонстрацій та зударів, а може довести й до громадянської війни в країні.

Яка велика різниця! В Білорусі є також патріоти, так, як і в Україні. Але вони не зуміли захопити мас, задержати влади в своїх руках. Більшість білоруського населення так і піддалося "нестримній стихії історії" й погодилось з фактом, що їм не судилось бути незалежним народом...

Чому? Яка є засаднича різниця між українцями та білорусами? Ми ж вийшли із цієї самої Київської Імперії, так само були під час історії окуповані - то монголами, то поляками, москалями, нацистами... Наші народи перейшли через такі ж самі тарапати й історичні трагедії. Ми так само терпіли...

Так, але є одна величезна різниця між нами, а білорусами: ми, українці, мали Козаччину й Гетьманську Державу, ми мали Сагайдачного, Хмельницького, Мазепу. Ми здобували Істамбул, Кафу, Трапезунд. Ми не скорились ніколи - завжди ми мали чи то Гонту й Залізняка, чи Довбуша, чи Січових Стрільців, чи Петлюру, Коновальця й Бандеру, чи загопи УПА.

Українці ніколи, навіть в найтемнішу безмі-

сячну ніч, в найсильніші буревії історії, в найбільших конвульсіях Голодомору, не піддалися - не кинули свого прапору, не стратили надії, не загасили полум'я стремління до волі. А Беларусь цього всього не має в своїй історії.

Найважливіше - вона не має Козаччини і Козацької Слави. Вона не має козацьких дум і кобзарів, які б описували її славне минуле. Не має "Козака Мамая", який би висів в кожній селянській хаті, як найсвятіша ікона, не має козацького гопака, який би розпалював кров у кожного парубка... Не має тієї світлої традиції Козаччини, яка є дефініцією кожного українця. "Я - козацького роду, якому нема перекладу", - знає кожна українська дитина.

Бо ж це на пам'яті Козаччини зродився Котляревський, Шевченко, Лисенко, ціла наша сучасна українська культура. Це підстава нашого відродження і фундамент, на якому вкінці виросла Українська Держава.

Часами я так думаю собі: чи я був би сьогодні українцем, якби від малої дитини мене не виховували в "козацькому дусі"? Якби я не читав Кашенка, Лепкого, Чайковського? Якби в нас не висів на стіні образ "Запорожці пишуть лист до султана", а мій батько не розказував мені: "На січі був писар з таким самим прізвиськом, як наше, може це він написав того листа?" Або якби мені покійна бабуня не говорила: "Ми з роду Конашевичів; Петро Конашевич Сагайдачний - це наш предок..."

Коли я підріс і почав "порпатись" в книгах, то найшов ще не одного можливого предка, пов'язаного з козацтвом: Кульчицького, який врятував Відень від Турків, горду Роксолянку тощо... І хоч моя родина походженням з Угнова, зовсім вже на межах західної Галичини, але козаки завжди були "моїми" - моїми предками, моїм прообразом відваги й хоробрости, моєю минулою славою...

Як я міг не бути гордим за них і за це, що я від них походжу? Як я міг відцуратися такої світлої спадщини? Як я міг перестати бути українцем, а стати собі звичайним американцем - що було б так легко, так вигідно, так спокійно...

І як я міг не стати членом Пласту, якого навіть назва походила з козацьких часів?

Я думаю, що ми сьогодні замало звертаємо увагу в Пласті на наше козацьке минуле. Правда, в нас є назовництво: кошовий, бунчужний, розвідувач, "Золота Булава" тощо, але в нашій програмі ми не приділяємо належної уваги й часу значенню цих слів, не досить переводимо їх в життя в наших заняттях.

Чи ми розказуємо досить нашим новакам і юнакам про те, хто були "пластуни-розвідчики" в козацькому війську? Скільки з нас знає число козаків в Коші? Хто знає, звідкіля взялася назва "Станиця"? А яка різниця між булавою, а бунчуком? Що сталося під Жовтими Водами? Що було в Холодному Ярі? Як

називались козацькі човни? Як називались головні полководці Хмельницького?

Правда, для пластунів в діаспорі це все є часто лише казка - вони не можуть так легко побачити, послухати, понюхати, діткнутись руками до могил під Берестечком чи замку в Хотині... Але ж для пластунів в Україні це все повинно бути безпосередньо знайоме, доступне, своє й близьке...

Та скільки пластунів з України були в Берестечку чи під Корсунем чи в історичному музеї в Києві? Скільки з них бачило козацьку чайку? Скільки бачило гетьманську булаву? Скільки гуртків зі Львова відвідало пам'ятник Івана Підкови чи площу Богдана Хмельницького, де він колись стояв табором? Скільки з них їздило до Кульчиць і бачило пам'ятник Сагайдачному?

Чи ми належно наголошуємо ту підставу Української Національної Свідомості - Козаччину й Гетьманщину? Ми, пластуни, повинні якнайбільше скористатись із цієї багатющої спадщини, яка є таким прекрасним засобом для національного виховання нашої молоді.

Але й не лише національного: на основі козацького минулого можна розвинути програму, яка б наголошувала всілякі ідеологічні підстави нашого пластового виховання: релігійність, спільну дію, самодисципліну, чесність і честь, допомогу приятелям, як теж майже усі точки Пластового Закону.

Я вже й не згадую про пластування в терені: орієнтація, топографія, табірництво, куховарство тощо. Кожний козак мусів собі прекрасно давати раду в терені, а головню кожний козак-пластун-розвідувач...

Або при ватрі: козацькі пісні, танці, гумор, оповідання-історії - це все творить безконечне джерело матеріалів для юнацтва чи новацтва. А книжки, література, повісті, оповідання, фільми, театр, мистецтво?

Це є джерело, яке ми покищо лиш "пошкрабали", але належно не використали, не включили в нашу програму. А це ж є підстава нашого народу, нашої незалежності, нашої держави.

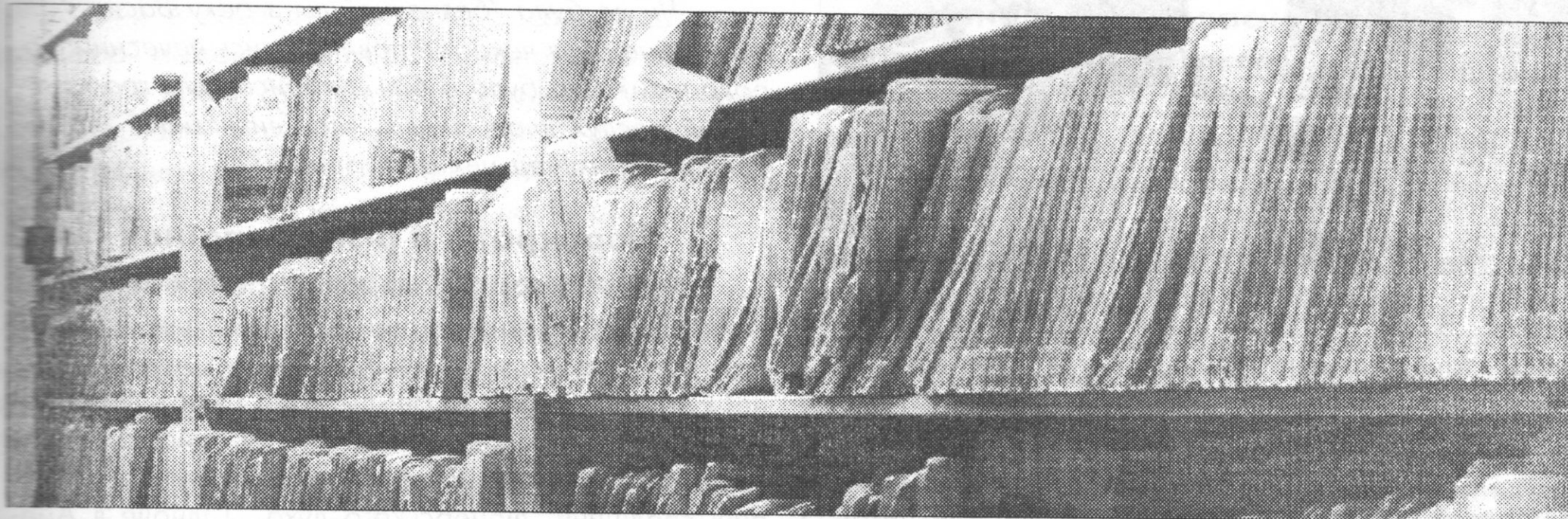
Без Козацтва ми були б сьогодні, як ті розгублені, безпорадні, покривджені Беларуси, які почувуються, як безбатченки, покинені долею й світом, не то нація, не то плем'я, не то колоніяльні раби...

Але не ми. Бо ж кожний з нас, кожний пластун знає: він є з козацького роду, якому нема перекладу. Його предків вже всілякі вороги не раз і не два хотіли знищити, але їм це не вдалось. Не вдасться їм зробити це і тепер.

Козаки не сумують за минулим. Вони засувають рукави й беруться до праці - до будови Нової Січі, нового життя, Нової України.

Михайло Мохнатий

ПЛАСТ І ПРОВІДНИЦТВО

ОДНА З НАЙБІЛЬШИХ ПРОБЛЕМ ПРОВІДНИКА: БЮРОКРАТІЯ

Як давати собі раду з "бюрократами" та "апаратчиками"?

Кожний провідник працює в якійсь організації, а кожна організація має свою "бюрократію", чи, як це звали в колишнім СРСР, "апарат" або "номенклатура". Навіть якщо ви є головним провідником якоїсь організації, то все-таки ви будете мати до діла з державним апаратом і різномірними державними бюрократами. Якщо запитати пересічного провідника, яка є його найбільша проблема в житті, то чотири з п'яти вам скажуть: "бюрократія". Бюрократи - це є ті люди, які безперервно вимагають від вас: звітів, формулярів, паперів, планів тощо. Це є ті люди, які вічно уряджують збори й наради, які "обмежують ваше життя" на кожному кроці... Бюрократія існує завжди і всюди, в кожній країні, в кожній системі. Треба вміти давати собі з нею раду.

Хто це є бюрократи, звідкіля вони взялися і пощо їх на світі?

Бюрократи є нерозривно пов'язані із історією людства. Вони з'явилися на землі може ще за кам'яної доби, в перших людських цивілізаціях: у Вавілоні, в Єгипті, в Стародавньому Китаї. Вони там збирали податки, тримали записи, розсуджували суперечки, держали порядок. Цими речами вони займаються й до сьогоднішнього дня, хоч тепер вони мають ще й тисячі інших обов'язків.

Проблема в тому, що бюрократи є потрібні, ні - конечні - для існування цивілізації. Без них людське суспільство взагалі б не могло існувати. В кожній організації - чи це є держава, чи підприємство, чи університет, чи Пласт, чи Церква, чи яка-небудь інша зорганізована група людей - бюрократи всім

керують, без них все стало б на місці. Бюрократи, як самі добре знаєте, існували й панували в колишньому СРСР, але існують вони і в США, і в Бразилії, Китаї, Бурмі, Уганді, Паго-Паго, навіть у Ватикані чи в Об'єднаних Націях. Людське суспільство не здатне обійтись без бюрократів.

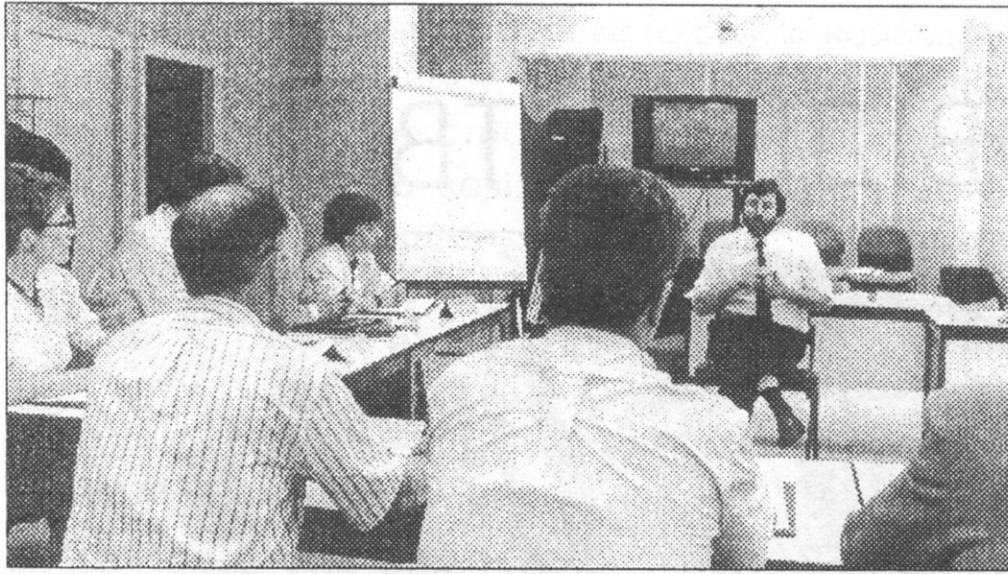
Біда є тоді, коли їх є забагато й коли вони мають забагато сили і втручаються в справи, які до них не належать. На жаль, вони звичайно не залишаються "на своєму місці", себто, як слуги суспільства, якими вони повинні бути, а дуже часто починають думати, що вони є провідники й диктатори людства.

Найбільш небезпечні бюрократи ("апаратчики") є тоді, коли вони доб'юються до абсолютної влади в якійсь країні, як це було в колишнім СРСР, а теж у багатьох інших централізованих державах (наприклад, в Гітлерівській Німеччині, в Китаї чи в Кореї). Дуже шкідливі вони є також тоді, коли стають нечесними (корумпованими) - беруть хабарі тощо. Нечесні бюрократи - це є дуже небезпечна хвороба, від якої може "заразитись" і "зігнати" ціле суспільство.

Бюрократи і прогрес

Бюрократи люблять тримати все в порядку і нічого не міняти, залишити все "так, як воно завжди було" (це ж їхнє головне завдання в житті). Через цей свій консерватизм бюрократи мають тенденцію стримувати які-небудь зміни, який-небудь прогрес. Основне ментальне обмеження бюрократів - це страх перед змінами. Вони мають також великий страх перед прийняттям яких-небудь рішень: для бюрократа одиноким "безпечним" рішенням - це негативне рішення. Якщо ви запитаете бюрократа про дозвіл що-небудь зробити, то він вам майже певно ска-

продовження з попередніх чисел

же "ні". В цей спосіб він себе "забезпечує": а ну ж щось станеться недобре, а він тоді буде притягнений до відповідальності? Найбільший страх бюрократа - це бути покликаним до відповідальності.

Тому загальна засада, як собі давати раду з бюрократією, це є: "зроби, а щойно тоді питай". Якщо ви бюрократа запитаете про дозвіл, то він вам майже напевно скаже "ні", бо це найбезпечніше; бюрократ засадничо не хоче взяти на себе відповідальність за будь-яку "небезпечну" акцію. Але якщо ви вже щось зробили, а ця акція увінчалась успіхом, то бюрократ мусив би сам щось зробити, щоб вас за це покарати, щоб стан назад замінити. Але ж ніякий бюрократ не любить сам щось зробити, тож йому є простіше погодитись із доконаним фактом і не "робити хвиль" на спокійному плесі бюрократичного життя...

Переважно вам цей трюк вдасться - яких 9 разів на 10 - а на десятій раз ви потрапите в халепу. Але 9 разів вам це таки вдасться! Чи ж не варто ризикнути?

Приклад:

Іван Минайло із маленького підприємства "Минайло і син" мав велику проблему: він хотів добудувати до свого невеликого заводу друге крило будинку, бо підприємству треба було місця на склади. Він звернувся до міської управи за відповідними дозволами. Всі справи були в порядку: не було найменшої причини, чому б ці всі дозволи не мали бути йому видані. Одначе міська бюрократія зволікала й зволікала. Нібито нічого не бракувало, але відповідні папери не приходили.

Іван зрезигновано чекав. Але його син Василь, який був більш нетерпеливий, вирішив взяти справи в свої руки. Він почав ходити по всіх бюрах і питати, в чому справа. Виявилось, що деякі нечесні бюрократи хотіли хабаря і тому зволікали. Тоді Василь просто почав конструкцію нового крила в заводі, на що бюрократи zareагували всілякими погрозами. Але Василь в свою чергу загрозив їм: він записував свої розмови з тими бюрократами на тасьмозаписі і заявив, що він з цими доказами піде до газет. Виникла ціла авантюра, деяких бюрократів викинули з їхніх посад тощо.

В міжчасі Минайло збудував нове крило заводу й розбудував своє підприємство на одне з найуспішніших у містечку. Ніхто більше не дорікав йому за різні "дозволи".

Чи це була "безпечна" дія з боку Василя? Чи він повинен був чекати й повинуватись нечесним бюрократам? Що було б більш корисне для громади - сліпий послух владі чи дія, яка "вичистила" міський уряд від кримінальних апаратчиків?

Бюрократія в різних країнах

Як ми вже згадували, бюрократія є притаманна не лиш централізованим країнам, але й демократичним, таким, як США, Канада чи країнам західної Європи. Щораз то більше вона рядить державами, індустрією, академічним життям, військом, церквами тощо. Це вбиває в людей ініціативу, а в Америці спадщину "піонерського духа". Одначе в Америці люди не так бояться бюрократів, як боялись їх в СРСР. Звичайний американець каже: "А що він мені зробить? Вишле мене на Сибір, чи що?" Багато людей в Америці все ще має відвагу боротись з "апаратом" - і навіть часом їм вдається виграти...

Не втечете від бюрократії ні в Японії, ні в Цейлоні, ні в Тімбукту, ні в Бразилії, ні в Замбії. Бюрократія існує всюди. На жаль, в деяких країнах - зокрема в країнах так званого "третього світу" - бюрократія є звичайно заражена хабарництвом. Через це ті країни залишаються назавжди економічно недорозвинені, хоч в деяких з них є великі природні багатства. Прикладом цього може бути Мексіко - надзвичайно багата країна, в якій, одначе, громадяни є одні із найбільш убогих людей світу - завдяки дуже гнилій, пересяклій корупцією бюрократії.

Якщо ми не хочемо, щоб Україна потрапила в ряд таких країн, то з хабарництвом-корупцією треба боротись непощадно й викривати її, де лиш вона появиться. На жаль, в Україні залишилось дуже багато тієї хвороби ще з комуністичних часів. Якщо Україна цього не позбудеться, то буде навіки приречена до життя в біді й нужді.

Бюрократія в Скавті́нгу й в Пласті

Ціла ідея світового скавті́нгу протилежна до бюрократичної форми керівництва. Одначе Світове Скавтське Бюро (WOSM) є такою ж самою заскорузлою організацією, як кожна інша, а - як ми показали повище - кожна організація має природню схильність до бюрократизації... Отже - не обминув цей процес і Скавтського Бюра в Женеві. Цим то й можна пояснити факт, що 5 і 1/2 року по розвалі СРСР WOSM все ще зволікає і не приймає в ряди Світового Скавті́нгу таких досвідчених Скавтських Організацій, як Пласт в Україні чи скавтів в інших поновлених державах. Це для нас не є добрим прикладом і ми не повинні взоруватись на ту заста-

рліу й закростенілу світову організації.

Пласт-Скавтінг України повинен якомога вис-терігатись бюрократизації й формалістики в нашій власній праці. Ми повинні бути прикладом для реш-ти України й показати, що лиш засада "сказано-зроблено" може привести до справної дії й активізм-у в нашій праці. Будь-які бюрократичні ускладнен-ня й зволікання ведуть лиш до корупції, фаворитиз-му, протекціонізму й всіляких інших недуг здорового суспільства. В Пласті немає місця на бюрократію.

Як самому не стати бюрократом?

Найкращий спосіб, як боротись із бюрократі-єю, це вважати, щоб самому не стати бюрократом. Кожний провідник повинен цілий час перевіряти се-бе:

- Чи я боюся приймати рішення? Чи я завжди зволікаю з рішеннями аж до останньої хвилини?

- Чи я завжди йду "безпечним" шляхом і не беру ніякого ризику?

- Чи, коли мої підлеглі запитують мене щось, моя інстинктивна реакція є завжди казати "ні", поки я ще над даною справою навіть не зостановився?

- Чи я продукую щораз то більше паперу і примушую моїх підлеглих робити це саме?

- Чи я завжди скликаю непотрібні сходи й наради, щоби самому не робити рішень, а розділи-ти відповідальність на якнайбільшу групу людей?

- Чи я стратив моє почуття цікавості й пригод-ництва і думаю лиш, щоби сидіти собі безпечно й вигідно решту мого життя в своїм "теплім кутику"?

- Як я зареагував би, якщо б хтось запропо-нував дати мені хабаря? Чи я прийняв би його?

Якщо ваша відповідь є "так" навіть на одне з цих питань, то, можливо, ви вже є в дорозі самі ста-ти бюрократом. Одинока практична порада, як поз-бутись цієї хвороби, це негайно купити квиток до Занзібару й піти на тримісячне сафарі полювати на крокодилів...

Пізнай самого себе: провідник як людина

Ви є або хочете бути провідником людей. Але ж ніколи не забувайте, що ви самі є також люди-ною. Треба знати, як "провадити" себе самого, тоді ви зможете надійно провадити других. Добрий про-відник безперервно аналізує себе самого, свої мо-тивації, свої дії, свої думки: "Чому я це так зробив, а не інакше? Чи це була найкраща розв'язка? Як я міг зробити це краще, успішніше, більш видайно? Як я повинен поступити на другий раз в подібній ситуа-ції?"

Зрозуміти себе в цілості не є легко, але доб-рий провідник повинен до цього цілий час стреміти. Він мусить бути свідомий, котрі є його сильні сторо-ни, а котрі слабші. Він вміє організувати свій час,

щоб виконати все, що треба. Він вміє контролювати свої почуття й завжди діє обдумано і цілеспрямова-но, а ніколи не емоційно.

Менеджмент власного часу

Звичайно, для нового провідника найбіль-шою проблемою є брак часу: "...стільки треба зро-бити, а в добі є лиш 24 години!" Тому в школах провідництва часто вчать окремих курс: "Менед-жмент часу".

Щоб дати собі раду з проблемою часу, ек-сперти видумали багато різних механічних засобів. Всі вони полягають на вмілому плануванні свого ча-су й своєї праці; щоб це вам полегшити, видумано безліч способів і механічних засобів: календарці, в яких ви записуєте собі, що ви кожної години плану-єте робити, спеціальні нотатники, тощо. Виробіть со-бі свою власну систему, як планувати ваш час: ка-лендар з місцем на кожний день і кожну годину, списки "речей до полагодження" тощо. Але це все тільки тоді щось варте, якщо ви тієї системи будете строго дотримуватись.

Ви можете все ще залишитись із ситуацією: "забагато речей до полагодження, замало часу". Ви мусите вирішити, котрі речі є найважливіші, а котрі менш важливі - що ви мусите полагодити, а що не є обов'язковим. Щоб раціонально до цього підійти, ви мусите виробити собі ієрархію вартостей і необхідностей. Поділіть всі речі, які ви звичайно ро-бите, на категорії й складіть список цих категорій: від найважливіших до найменш важливих. Що вам важливіше: ваша праця чи ваша родина? Спорт, чи-тання книжки чи кінотеатр? Одержання нових кон-трактів чи відновлення старих? На основі вашого списку, який мусить бути дуже добре продуманий, ви вирішуєте, що і коли ви будете робити, а про що мусите забути чи віддати комусь іншому до полаго-дження.

Приклад:

Богдан Медвідь вийшов зі села, але помимо цього був амбітним, працював важко й здобув дуже добру освіту. Він був заслужено гордий зі своїх досягів і тому, коли щось робив, то робив це віддано, з повною посвятою. Серйозність і справедливість дозволили йому дістати добру посаду у великій інженерній фірмі, де він скоро вибився на менеджера першого ступеня. Це ще більше умотивувало його до праці: він звичайно працював по 10-12 годин на день, а також приходив до праці в суботу. Крім цього, він був діяльний у своїй церкві, де співав в хорі й займався дітьми.

Але такий темп життя почав вкінці відбиватись на його здоров'ї. Він захворів на гастрит шлунка, його мускулатура занепала, бо він ніколи не мав часу ні на спорт, ні на фізкультуру. Його товариське життя також занепало, бо він на те "не мав часу"; він був неодружений і перестав ходити з дівчатами. Він навіть втратив зв'язок із своїми старими приятелями.

Лікар Богдана порадив йому піти до психоаналітика, щоб запобігти якимсь небезпечним для здоров'я наслідкам. Богдан послухав поради й почав лікування у відповідного спеціаліста. Цей в першу чергу порадив йому перевести аналізу своїх власних амбіцій і цілей, визначити собі пріоритети й отяти ті заняття, які йому були менш важливими. По однорічній аналізі Богдан почав "виправляти" своє життя. На превелике своє здивування, він відкрив, що, якщо буде мати все відповідно сплановане, то зможе все зробити, що треба, а все ж таки йому залишиться трохи вільного часу. В результаті здоров'я Богдана покращало, він почав знову займатись спортом, де "припадково" зустрів гарну дівчину, з якою одружився й створив сім'ю.

А як були б закінчились справи, якщо б Богдан не прийняв був поради свого лікаря? Що було б корисніше для нього особисто, для його фірми, для громади, для народу?

Добрий провідник має навколо себе людей, які йому можуть допомогти і хоч частинно відвернути його увагу від безлічі меншважливих обов'язків. Це називається "делегуванням" - про це будемо говорити в наступному розділі.

Менеджмент власних почувань і емоцій

Добрий провідник мусить вміти завжди контролювати свої емоції й почування і не показувати їх другим. Це не означає, що він тих почувань не має - бо ж кожна людина має почування, інакше була б роботом! Це лише означає, що він може себе контролювати й раціонально думати, навіть якщо він лютий, зневірений, засмучений тощо. Діяти в такий спосіб не є легко і треба себе добре витренувати, щоб могли "сміятись в розпуці", як той паяц в опері

"Смійся, Паяце!". Але це є конечним для кожного справжнього провідника.

Деякі провідники вміють вживати точно контрольовані почуття "для ефекту". Вони вміють "грати" відповідно до потреби: "лютого", коли хтось провинився, "незацікавленого", коли їм хтось хоче щось продати тощо. Зокрема, це може бути корисним під час переговорів (як ми згадували в розділі про переговори).

Приклад:

Грицько Богун мав проблему: небіж його шефа й власника підприємства, Юрко, конечно хотів позбутись Гриця з підприємства, щоб самому дістати його позицію. Але власник фірми, Дуденко, знав Гриця від молодого хлопця і дуже цинив його, як досвіченого й розсудливого продавця, який міг завжди стримати свої емоції, навіть в найбільш критичних ситуаціях.

Юрко вирішив розпочати кампанію, щоб дискредитувати Богуна й показати, що він також може діяти емоційно. Тому Юрко настирливо хотів спровокувати Гриця перед Дуденком. Він почав робити Богунові всілякі збитки, деякі зовсім несмачні й дитячі. Але Гриць добре розумів, що Юрій хоче досягнути, і не давався спровокувати.

Юрій пробував і це, і те, але нічого не могло зрушити Богуна. Нарешті Юрко, який сам був дуже вибуховий і емоційний, почав тратити терпеливість. Одного дня він зробив цілу сцену перед Дуденком, оскаржуючи Гриця у всіляких проступках. Але Гриць відповідав на всі безпідставні закиди спокійно, логічно й переконливо. Юрій ставав щораз то більш емоційним, почав кричати, вкінці кинувся на Грицька з кулаками. Дуденко до цього часу лиш придивлявся до всього із зацікавленням, обсервуючи цілий цей "цирк". Але до бійки він не допустив, а вилаяв Юрія і викинув його із праці в своєму підприємстві.

Чи ви б так само реагували в подібній ситуації? Чи ви б мали потрібну терпеливість і самоконтролю, як її мав Гриць? Це дуже звичайна ситуація, яка може кожному з нас притрапитись.

Ви і ваша праця

“Лиш людина, яка любить свої завдання, може бути успішним провідником”, тобто лише людина, яка має з цього насолоду, може бути успішна в провідницькій ролі. Бути провідником не є легко, тож люди, які не дістають з цього роду ситуації великого задоволення, довго не витримують. В Америці кажуть: “Якщо ти не є задоволений зі своєї праці, то зміни її, поки ще не запізно!”

Бути керівником - нелегка річ. Якщо ви не дістаєте особистого задоволення із керування людьми, то краще знайдіть собі якийсь інше заняття. Бути справжнім провідником - це дуже важка робота. Тому в Америці майже неможливо знайти “лінивого менеджера”: хтось такий не міг би існувати в умовах “вільного ринку”, бо його дуже скоро викинули б з роботи (хіба що він є “небожем” власника підприємства, але це вже інша справа). Нормальний менеджер-провідник в Америці може, часом, нарікає на свою працю, але насправді дістає величезне задоволення з неї.

Зате в Америці часто бачимо так званий “синдром перепрацювання”, або “працеманію” (“воркоголізм” - компульсивна потреба безперервно працювати); це є серйозна проблема в багатьох країнах вільного ринку. Менеджер-“воркоголік” часто попросту себе перепрацює. Такі люди можуть працювати по 12 чи й 16 годин на день, сім днів на тиждень. Вони щораз то більше занедбують свою родину, приятелів і все інше навкруги себе. Вкінці вони живуть тільки й виключно для своєї праці і для них нічого більше. Протягом якогось часу такі люди, які себе повністю посвятили своїй праці, можуть дуже багато досягнути і тому їх високо цінять. Але скоріше чи пізніше такий стиль життя відбивається на їхньому здоров’ї, і вони вмирають на інфаркт, шлункові захворювання чи подібну хворобу. Або ж часто вони психологічно “спалюються”, попадають в стан депресії і закінчують самогубством.

Менеджмент стресів

Обов’язок бути провідником, зокрема бути сумлінним і відданим провідником, майже завжди приводить до різних психологічних стресів. Добрий провідник має почуття відповідальності за свої рішення, бо кожне його рішення заторкає в позитивний чи негативний спосіб багато інших людей. Добрий провідник переживає кожне своє рішення, вболіває за долю своїх підлеглих, турбується, чи все вийде гаразд. До того він ганяє собою, часто перепрацюється, часом не має часу навіть з’їсти як слід, багато часу перебуває поза домом - це все речі, які викликають психологічні стреси. Це часом веде до безсоння, алкоголізму, навіть до зловживання ліками чи наркотиками.

Тому кожний провідник час від часу потребує “розрядки” - зацікавлень поза своєю працею (“хоббі”). Розумний провідник це добре усвідомлює, і тому його вакації (канікули) є високо в ієрархії його пріоритетів. Ніколи не відкладайте своїх канікул з року на рік! Ви мусите хоч один раз в рік відпочити й забути про свої клопоти й турботи - бо інакше ваш організм довго не “потягне”.

Розумні підприємства й організації знають, яку величезну вартість для них мають провідники чи менеджери, тому дбають про те, щоб ці люди занадто не перевтомлювались, не ставали “воркоголіками”, не “спалювались”. Тому в розумних організаціях є закони, що кожен мусить брати свої канікули кожного року, а не відкладати їх на пізніше. Часом організації навіть інсталиють в будинках праці спортивні залі, турецькі лазні тощо - щоб перепрацьовані менеджери могли там позбуватись своїх стресів. Гроші, які ті підприємства видають на такі “люксузи”, їм десятикратно повертаються в формі багато вищої продуктивності їхніх найважливіших працівників.

Дуже важливу роль тут також відіграє родина провідника. Статистичні дані показують, що щасливо одружені провідники є здоровіші, щасливіші, більш відпружені, а тим самим багато більше ефективні у своїй праці, ніж їхні неодружені чи розведені колеги. Одружені провідники також звичайно живуть набагато довше.

Менеджер як комунікатор

Найважливіше завдання кожного провідника - комунікація, спілкування з іншими людьми. Щоб могли ефективно комунікуватись із іншими особами, провідникові потрібно набути певні підставові здібності:

- він мусить вміти слухати інших людей і розуміти, що вони хочуть сказати;
- він мусить вміти сам плинно говорити, щоб ефективно (в якнайкоротшому часі) передати бажану інформацію; він мусить вміти переконати своїх

слухачів; добре йому також вміти говорити чужими мовами;

- він мусить вміти підготовляти й давати презентації, балаки й промови - знову ж, щоб в короткому часі і в цікавий спосіб передати повну інформацію й переконати людей;

- він мусить вміти переговорювати з іншими людьми, дискутувати й торгуватись - і в тому всьому "не дати собі в кашу наплювати", як казали на Запоріжжі; треба також вміти розмовляти з людьми ввічливо і не емоційно;

- він мусить вміти плинно й дуже швидко писати й приготовляти різні звіти, пропозиції тощо;

- він повинен вміти швидко читати, розуміти все прочитане й абсорбувати в короткому часі великі кількості нової інформації;

- він мусить вміти проводити малі й великі наради, сходи, збори, засідання, мітинги, ефективно їх контролювати; якщо є на це потреба, він мусить вміти тримати вичерпні записки й приготовляти з ними протоколи й звіти;

- він мусить знати й мати засвоєні потрібні засоби модерної комунікації, такі як: телефон, пошта, факс, електронна пошта, комп'ютери-персоналки, телеконференції тощо.

Але найважливіше: він мусить мати відчуття (емпатію) до інших людей, - себто вміти "ввійти в їхні черевки" й зрозуміти, що вони бажать, що для них є важливе, а що найважливіше, що вони хочуть досягнути і чому. Тому це є так важливо вміти слухати інших, а не лиш зосереджуватись на собі й своїх власних цілях і бажаннях.

Добрий комунікатор - це в першу чергу людина, яка може зрозуміти, що інші люди хочуть йому сказати.

Ці всі здібності, які ми тут вичислили (і ще деякі, про які мова буде пізніше), є підставою щоденної праці кожного провідника. Одні люди народжуються з цими здібностями, другі ж їх щойно мусять навчитись - часом дуже мозольною працею. Наприклад, не всі люди природно можуть плинно й переконливо писати чи говорити перед салею, повною людей.

Але кожний може набути ці здібності. В американських школах провідництва є окремі обов'язкові курси, як говорити перед публікою, як писати "пропозиції", як підготовляти презентації, як вести переговори, як вживати комп'ютери. Ми в цій коротенькій серії статей, очевидно, не можемо ці всі справи як слід покрити, бо ж курси цих предметів вимагають багатьох вправ і повторювань.

Приклад:

В моїй групі я мав одного дуже розумного, молодого й амбітного техні-

ка, Петра. Він дуже хотів стати членом відділу "Маркетинг" і працювати в тій ділянці. Біда була лиш одна: він не вмів говорити перед групами людей. Коли йому приходилось промовляти до більш, як п'яти людей, він попадав в паніку й "замерзав" - взагалі не міг видусити зі себе ні слова. І як же йому займатись продаванням з такою хобою?

Я старався йому допомогти, давав йому завдання говорити до малої групи людей, з нашої групи. Це трохи допомогло, але не досить. Тоді ми вирішили післати його на курс публічного балакання, де його поступово вчили давати виступи й промови. Він мав велику мотивацію й справді працював над собою - і себе переборов.

Сьогодні він не лиш є в "Маркетинг", але завдує відділом і є одним із найперспективніших людей в тім відділі. Він тепер залюбки дає доповіді, навіть увечері дає виклади про маркетинг у найближчій технічній школі. Його страх перед публікою минув, і давати промови перед великим числом людей є тепер для нього приємністю.

Знаю і інших людей, які мали подібні проблеми, але щодо інших речей: літання в літаку, писання листів, працювання з комп'ютерами. Такі нелогічні психологічні блоки називаються "фобіями". Майже кожен з нас має якусь таку фобію, але більшість з цих фобій нешкідливі й з ними можна жити і легко давати собі раду.

Але деякі з тих фобій можуть вам стати на заваді у ваших планах в житті і їх треба позбутись. Це не є легким завданням - часом треба дуже мозольно над собою попрацювати, щоб таких нелогічних страхів позбутись. Чи ви також маєте якусь таку фобію - нелогічний страх, який вам перешкоджає у ваших життєвих планах? Що ви робите, щоб цей страх перебороти?

Любомир Онишкевич

В наступному числі: "Делегування Відповідальності"

ЮМПЗ В АВСТРАЛІЇ

КРАЙОВА ПЛАСТОВА
СТАРШИНА АВСТРАЛІЇ
ПОСВІДКА ВІДБУТТЯ ТАБОРУ

м. сен. В'ячеслав Стебницький / Голова КПС України /

був:була учасником:учасницею

Підтабору УПС на:

**ЮВІЛЕЙНІ
МІЖКРАЙОВІ
ПЛАСТОВІ
ЗУСТРІЧІ**

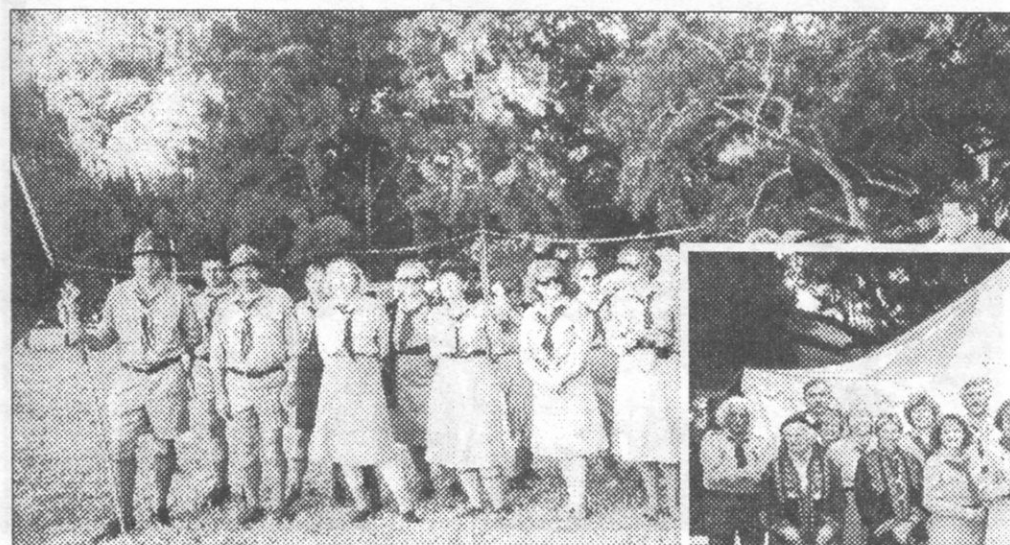
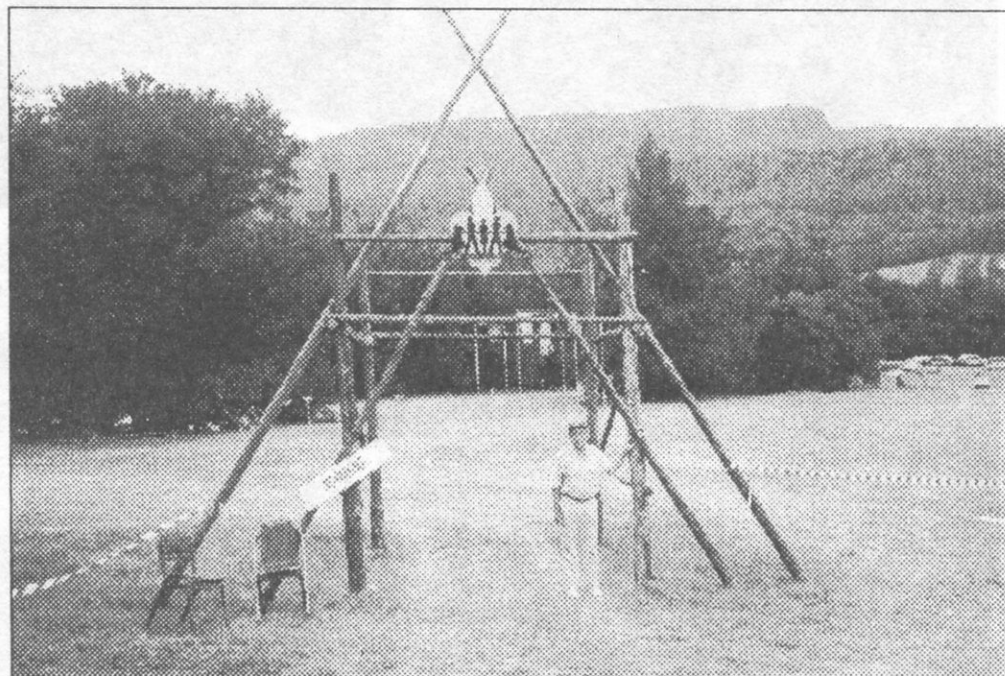
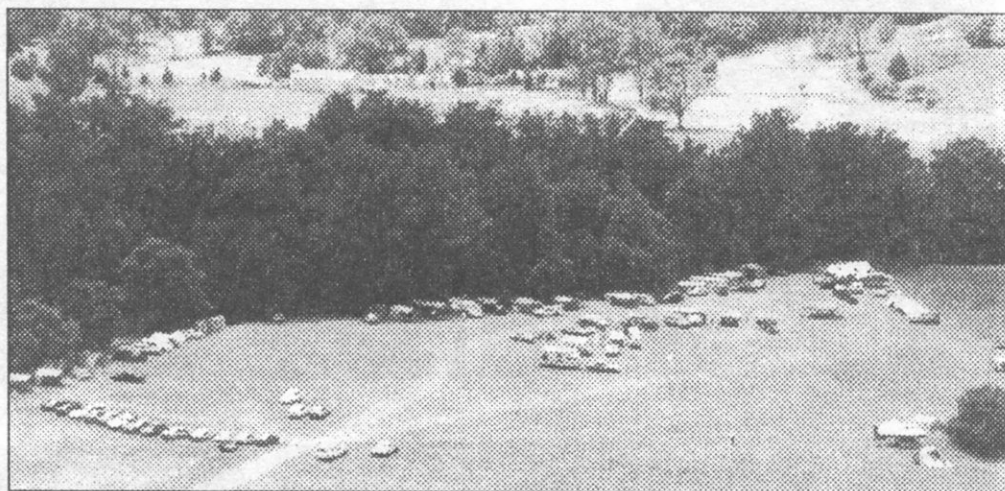
СІДНЕЙ 1996-97 АВСТРАЛІЯ

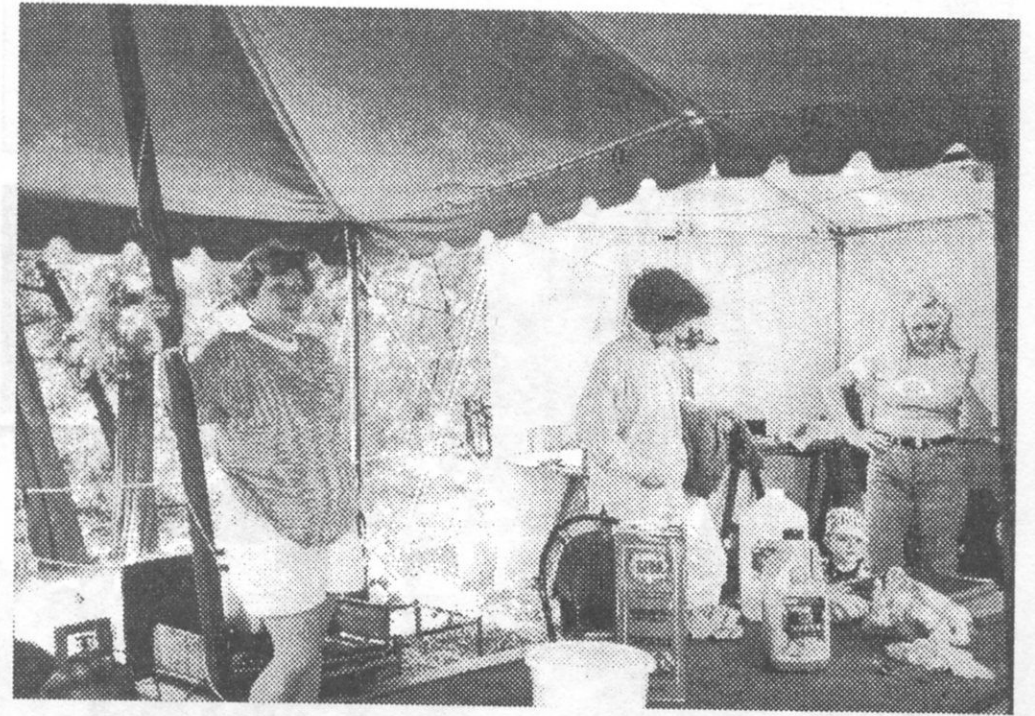
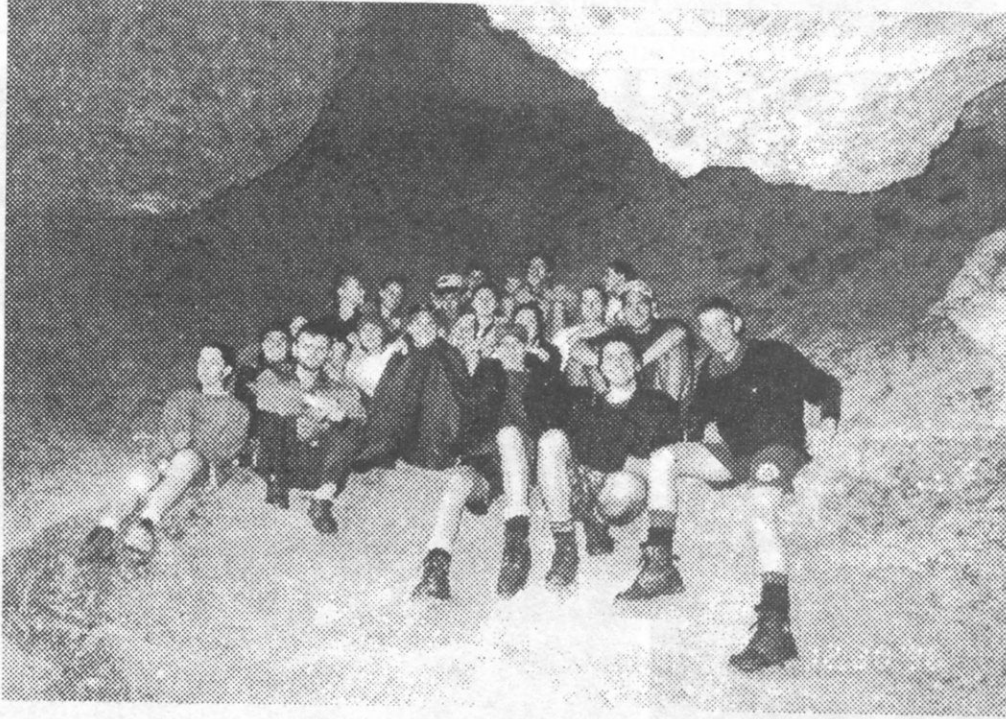
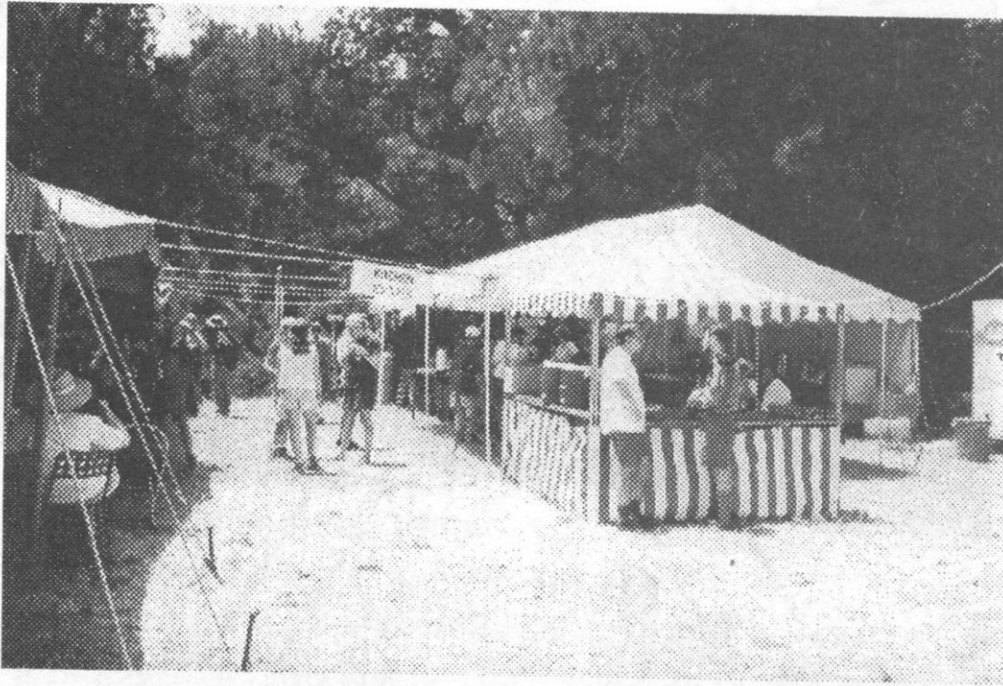
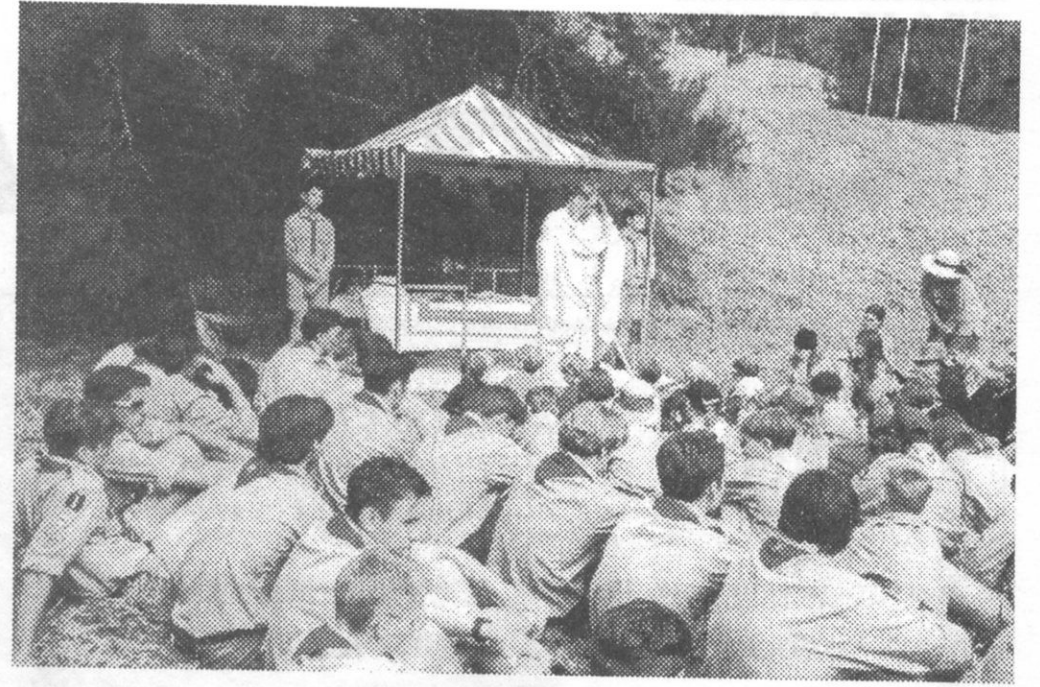
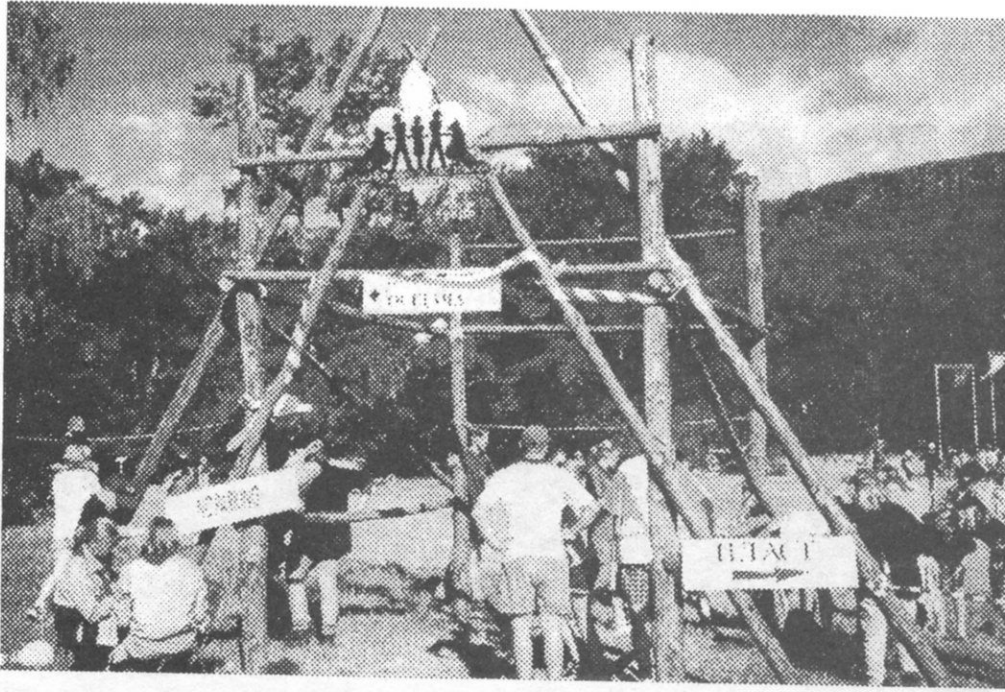
ВІД 25.12.1996 ДО 3.1.1997

СІДНЕЙ АВСТРАЛІЯ

Т. Данил А.Ч.
м.сен Р. Девіс
(командир)

Б. Грива А.Ч.
м.сен В. Гудін
(інсар)

ПЛАСТ У ПАРАГВАЮ

Танцювальний гурток "Веселка"

6 листопада 1996 року

Шановний пане Любомире!

Я завжди дуже чекаю на Ваші листи, бо діти питають, коли вже будемо робити "самротіенто", тобто табір. Відносно статті. Всі діти, що є на знімку, увійдуть до Пласту. Я їх вчу мови, а жінка танцям, отже з ними все вже давно обговорено. Плани такі. Як надійдуть матеріали від пана Слюсарчука, збираємо збори з дорослих (від 17 до 42 років), 5 осіб, вирішуємо всі формальності, розробляємо виховні програми, виходимо на радіо та в газеті (місцевій). Є одна річ, за яку я все маю думку. Це музей. В Парагваю немає музею української еміграції. Є місце, де його створити, але люди всі зайняті, бо треба збирати матеріали, а це все час. От я і хочу залучити до цього майбутній Пласт, тим більше, що треба виходити зі створення осередків по селах, де є більшість української молоді, а саме по селах збереглося багато цінних речей. Отже, 5 осіб створює Пласт, а тоді до нього входять діти, певно, що необхідно брати якійсь дозвіл батьків.

Отже єдине, що нас затримує - це матеріали від пана Слюсарчука і, що найважливіше, - ваша згода на організацію Пласту в Парагваю. Отже, спробую тепер написати невеличку статтю.

Олег Полянський
з донькою Катрусєю

В самому серці Південної Америки, на площі, трохи меншій за Україну, з населенням 3,5 млн. осіб, розташований Парагвай, - країна колишньої диктатури Стройснера, країна, де завжди жила з кроками перших емігрантів в 20-их роках цього століття українська думка, українське серце. Не було і не є їх багато. Близько 10000 осіб вважають на сьогодні себе українцями. Була тяжка їх доля, тих перших, що прийшли з сокирою в первісні ліси і відбудували серед дикунів своє життя, не загубили свою душу, яка кріпла і росла разом з новими церквами, домівками "Просвіти", разом з дітьми, родженими на червоній Парагвайській землі, які ще довгий час навіть не знали іспанської мови. Хто вони, ці наші брати і сестри, забуті цілим світом спочатку в непрохідних лісах, пізніше в часи диктатури? Нащадки рідної української землі, - Волині, Галичини, Полісся. Може, їм не доставало науки, знання своєї історії, але вони були вперті "триматися свого", генетично закладений фундамент не був розбитий ні хвилями слав'янофільства, ні советської пропаганди. Вони вистояли в цій боротьбі, їх поважала диктатура, бо сам Стройснер інавгурував центральну домівку "Просвіти" та церкви. За це треба згадати, бо то був акт пошани до праці наших батьків і дідів, які розбудували цивілізацію в цій далекій країні, без помочі ззовні, без будь-якого контакту з світовою громадою, вперто і рішуче, крок за кроком. Згадується, яке було свято, коли Україна стала незалежна... Співи, танці і сльози... Бо вже маємо на мапі свою державу, бо місто було уквітчане державними прапорами України та Парагваю і тисячі людей розуміли нашу радість, бо завжди чули за Україну і все дивувалися, що є нарід, а немає держави...

Свій час є на все. Ми вчимо сьогодні дітей рідної мови, хоч не вистачає добрих книжок, ми дивимося відео, але не вистачає добрих фільмів з історії, ніяк не можемо знайти "Голодомор в Україні", ми робимо все, щоб підтримати вогонь української культури в четвертому поколінні дітей, що хочуть бути українцями. І тому ми вирішили створити Пласт, молодіжну організацію, що своєю ідеєю, своєю філософією не дасть загубити українське коріння в нашій молоді. Ми маємо добре географічне розміщення, бо

близько існують пластові осередки Аргентини та Бразилії, ми маємо можливості залучити до пластового руху дітей різного віку, також дорослих, що є справжніми патріотами і готові витратити свій час на справу Пласту. Це Андрій Івасютин, Адріан Гураль, Роман Шостак, Михайлина Стружак та багато інших, що розуміють важливість виховання молоді, особливо тепер, в цей змодернізований вік. Ми хочемо бути в єдиній родині. Наші діти хочуть листуватися з своїми братами і сестрами по всьому світі, бо вони є добрі діти, що хочуть більше знати і більше розуміти, відчутти свою єдність, дістати свою частину тепла у великій українській родині. Отже, Пласт - то необхідність. І наша ідея бути разом, бо тільки так ми зможемо зберегти нашу культуру, нашу силу.

*З побажанням здоров'я та успіхів у праці
Олег Полянський
Фото автора*

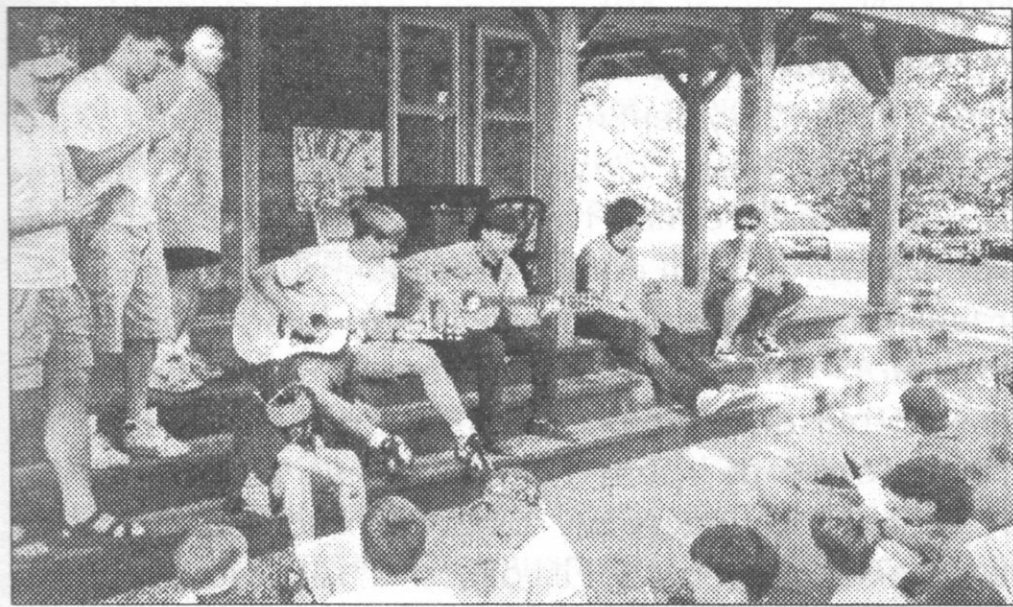
Діти Андрія і Євгенії Івасютин

ДЕЩО ПРО НАЙВАЖЛИВІШЕ...

Із спогадів Хвостика після подорожі Крайового Коменданта УПН ст.пл. Марічки Артиш та Референта вишколів УПН ст.пл. скоба Ігоря Буцака.

Мандрівка двох членів КПС влітку цього року до дружньої нам Канади була продовженням ка-

надсько-українського проекту 1995 року.

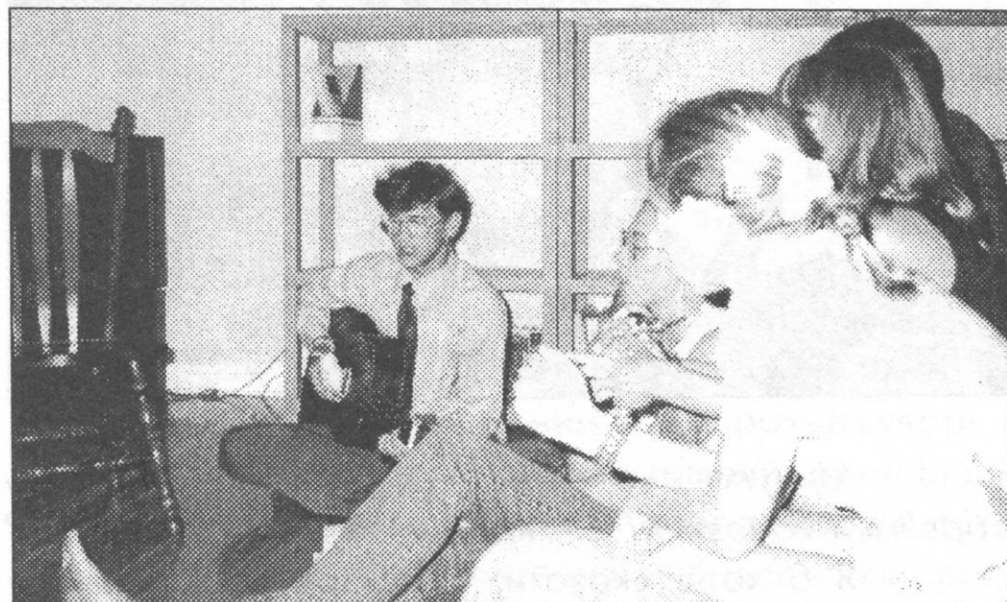
Початок подорожі для обох був незвичайний. Так, подруга Марічка дізналась про час свого відльоту менше, ніж за три доби до того, як літак Авіалінії України взяв курс на Торонто. Пригода з другом

Ігорем мало не коштувала йому життя і ледь не призвела до значних фінансових витрат з боку канадського уряду. Тож не дивно, що саме перебування в Канаді було для них суцільною насолодою (про що в належній формі було поінформовано КУБП і КПС). А відчуття того, що все ще попереду (лет в Україну) було відтиснуто на задвірки свідомості насиченим планом праці. І тут подрузі Марічці пощастило, бо др. Ігор "пересидів" її там аж на 20 днів. Окрім до-

помоги в організації та переведенні новацьких таборів ст.Торонто та вишколу новацьких виховників, на наших друзів чекали дискусії, зустрічі з Головним Булавним УПН, КПС Канади, Світовим Конгресом Українців, Лігою Українських Католицьких Жінок, Українськими працівниками літератури для дітей і молоді, скаутськими організаціями Канади та ін.

І результати не забарилися. Надходження літератури від УПЛДМ для УПН Краю стало вже доб-

рою традицією, а підтримка ЛУКЖ у придбанні в жовтні 1996 року підручника "Діти Світла" для всього новацтва була дуже суттєвою. Почато реформування організації праці новацьких частин; отримано підтримку щодо вироблення проекту нового пра-

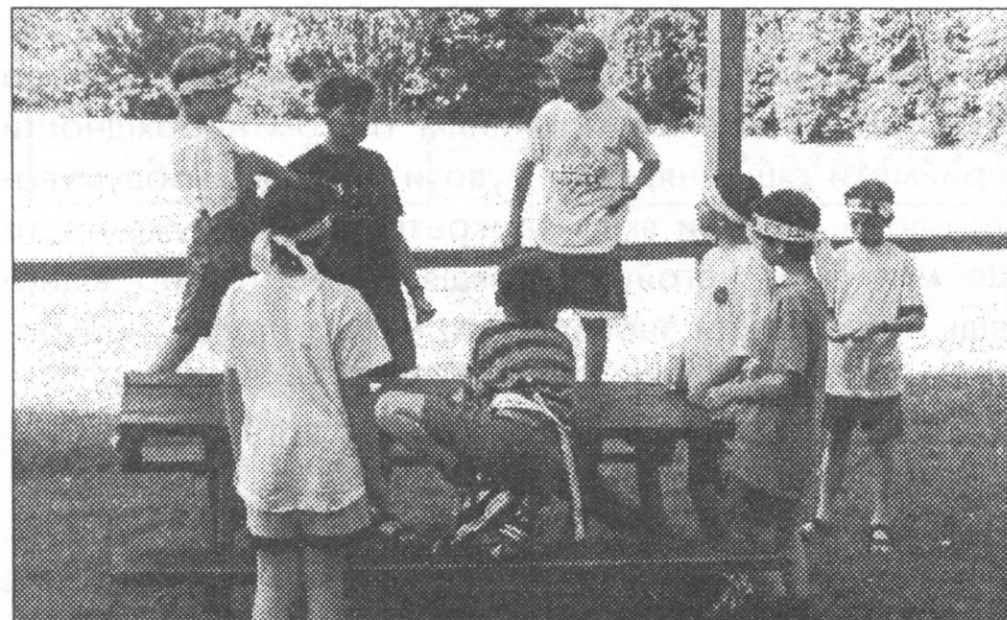

вильника вишколів, бібліотечки для новацьких виховників, тощо.

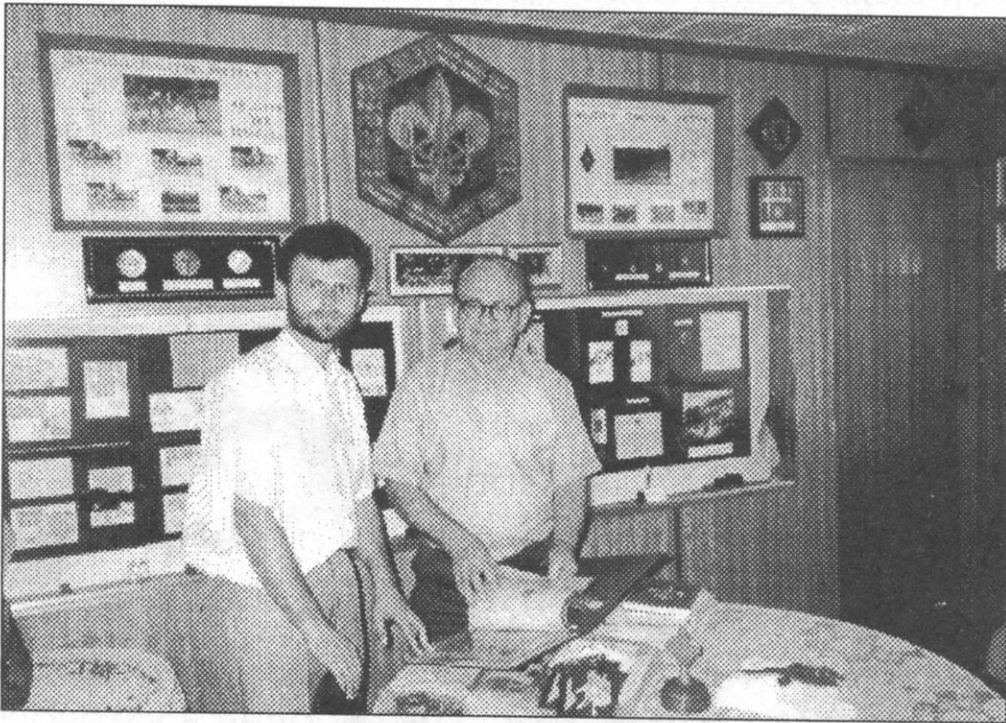
Що ж далі? Побачимо...

ст.пл. Марічка Артиш

Фотографії подав ст.пл.скоб Ігор Буцак, КВ

З ГОЛОВОЮ КПС УКРАЇНИ

- *Минуло вже більше року, як Ти виконуєш обов'язки Голови КПС України. Як Тобі у "верхах"?*

- Я б хотів сказати, що обрання на Голову було для мене справжньою несподіванкою. Чесно зізнаюся, що я був неготовий відразу перейняти обов'язки і взятися до всіх справ. На щастя, маю багато добрих друзів, які були біля мене у перші місяці каденції і залишаються поруч тепер, допомагаючи при потребі. Також я хочу щиро подякувати пл.сен. Віталію Окуневському за підтримку і розуміння, за поради і консультації. І хоча мої погляди на деякі питання, мій підхід до справ часто відрізнявся від поглядів і підходів попереднього Голови, все ж я отримав багато цінних ідей та інформацій, які, передумавши, намагався впровадити у життя. Так, на мій погляд, вдалося зберегти тяглість праці пластового проводу в Україні. Вже зараз є багато власних думок, ідей, планів. Частина з них реалізовано, деякі здійснюються тепер, інші спрямовані у майбутнє.

- *У Твоєму "несподіваному" обранні, можливо, є один позитив: Ти мав нагоду свіжим поглядом оглянути ситуацію в Пласті, по-новому подивитись на його проблеми. Отож, на чому зупинилась Твоя увага, що намагався і намагаєшся вирішити?*

- Щоб побачити пластові проблеми і потреби, не конче бути Головою КПС. Але саме Голова КПС перебуває під постійним тиском необхідності приймати рішення, аналізувати ситуації і обдумувати плани, робити якісь конкретні кроки. Дуже часто це має бути негайна реакція, моментальна відповідь. І не завжди знаєш, чи те, що сталося - найкраща розв'язка. Та це вже будуть оцінювати інші.

На що ж я зосередив свою увагу та намагався звернути увагу членів КПС?

Перш за все, і це очевидно, на потребу розвитку Пласту, його розбудову. Проте, намагався дот-

римуватися твердження, що будувати можна лише на надійному фундаменті. З цією метою було зроблено багато зусиль для налагодження постійного зв'язку між осередками і КПС для допомоги у їх діяльності та зміцнення. Я вважаю, що багато проблем нашої організації виникало і виникає у значній мірі через брак інформації. Напевно не помилюся, якщо скажу, що ми втратили багато людей і навіть осередків лише через те, що не відчували обов'язку підтримувати з ними живий контакт. Листи залишалися без відповідей, запити без відгуку. Я ж від початку намагався втілити принцип: кожен, хто написав до КПС, має обов'язково одержати зворотню інформацію. Передбачалося, що значною мірою у цьому мала сприяти робота Секретаріату КПС. Але з суб'єктивних та об'єктивних причин так не сталося. Тому я був змушений зробити кадрові зміни. Хочу вірити, що тепер ситуація покращиться і нарікань від проводів станиць та ПГ стане менше. Також для кращої організації праці і об'єднання всіх зусиль (методичної, інформаційної, господарської, видавничої, архівної, музейної праці) робимо конкретні кроки для організації мережі пластових ресурсних центрів. Пласт отримав грант на придбання книжок та ортехніки у Канадському Бюро Міжнародної Освіти для такого центру у Львові, а з місцевою владою домовляємося про надання великого приміщення. Готується проект до фонду "Відродження" на забезпечення та підтримку таких центрів у Києві, Рівному, Івано-Франківську, Ужгороді, Тернополі, Дніпропетровську, Красноперекіпську (Крим), Сєверодонецьку. Усі вони мають бути пов'язані через електронні мережі зв'язку.

Напевно ні для кого не буде дивним, якщо скажу про проблеми зі сплатою членських вкладок. Не знаю чому, але за майже вісім років після відродження Пласту у цій справі не наведено ладу. І, що дивно, коли тепер ми почали вживати твердих заходів для наведення фінансової дисципліни, то зустріли незрозумілий опір, а часом і відверті погрози поквитатися на З'їзді. Зайвим є нагадувати, що Пласт не має самостійних джерел фінансування, і що для нас усіх було б дуже корисним залишитись незалежними від зовнішніх фінансових чинників, які дуже часто висувають супутні вимоги. Але це на даний момент є можливим лише при умові регулярного і точного надходження вкладок від осередків.

Важливим завданням було, є і буде підвищення авторитету Пласту перед державними органами та громадськими інституціями. На жаль, в Україні ще немає широкого розуміння позитивів пластового ви-

ховання. Але щораз більше ми відчуваємо визнання рівня організації та проведення пластових заходів, значного досвіду праці з молоддю. Ми почали тісніше співпрацювати з освітянськими колами, допомагаємо в проведенні семінарів та вишкোলів на запрошення відділів Народної освіти різних рівнів. Поважають нашу організацію у Міністерстві сім'ї та молоді та його низових ланках на рівнях областей, районів і міст. І про це мені було дуже приємно почути від міністра - п. Сюзанни Станік, розумної, енергійної та чарівної жінки.

На цій зустрічі ми говорили також про ситуацію в українському скавтіngu. Це, до речі, ще одна проблема, на яку я звертав особливу увагу. Гадаю, цінним є те, що вдалося дотриматись чіткої позиції пріоритету пластових потреб і працювати над вдосконаленням нашої організації. Якщо ми будемо сильні, то на нас будуть змушені звертати увагу. Підтвердженням цього стало прохання Скавтського Бюро провести силами Пласту семінар для скавтів Таджикистану... Далі підтримуємо зв'язки зі скавтськими організаціями України, а також почали налагоджувати контакти зі скавтами інших країн. Як підтвердження цього: участь представника Пласту у З'їзді ZHR, у травні відбудемо зустрічі зі скавтами Канади, у червні наша делегація поїде на Європейське Джемборі до Чехії, хочемо також зробити робочу конференцію представників скавтських організацій східноєвропейських держав для обговорення та намічення шляхів співпраці. Ці заходи стали конкретними кроками, які наближають вступ Пласту до ВОСР.

Щоб не бути багатомовним, зазначу: багато робилося і робиться для налагодження зв'язків з пластовими організаціями діаспори, розвитку видавничої справи (створено Видавничий фонд), налагодження фінансово-господарської діяльності Пласту. І основне: звертали увагу на піднесення ролі виховників. Бо ж як немає їх, важко взагалі говорити про ведення виховного процесу у нашій організації.

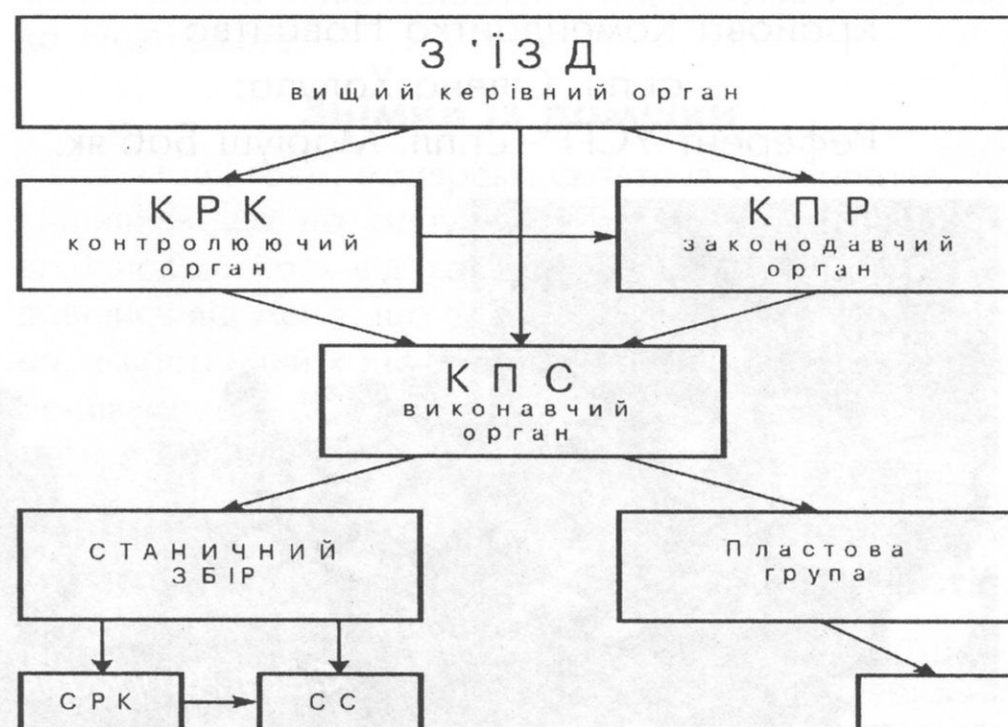
І ще одне: дивно про це говорити, але є відчутна проблема старих авторитетів. Ті, хто стояв при початках відродження Пласту, часто не можуть усвідомити, що доростають нові кадри, часто більш освічені, ерудовані та активні, які можуть краще провадити організацію. Моя думка тут: кожному свій час і своє місце, треба вміти гарно відійти і навчитися спокійно сприймати факт появи нових провідників.

- Згідно з рішенням КПС України продовжено процес обговорення статуту. З цим пов'язано багато розмов та закидів у Твій бік та до КПС. Чи Ти б міг детальніше зупинитись на цьому?

- Можна багато собі надумувати про причини перенесення дати Статутного З'їзду, можна критикувати і звинувачувати. І коли приймалося рішення, я був свідомий, що так станеться. Але далі вважаю, що воно було достатньо аргументоване: по-перше,

робота статутної комісії була не досить задовільною - майже не було робочих сходів, матеріали готувалися без належного узагальнення та систематизації; по-друге, очікується прийняття закону про молодіжні організації, що також вплине на деякі положення нашого Статуту; по-третє, ми не маємо фінансових можливостей ведення щорічних нарад та заходів - так чисельних і тривалих (1995 рік - 4 КПЗ, 1996 рік - Джемборі і мав би бути Статутний З'їзд, 1997 рік - 5 КПЗ), ще й при умові несплати членських внесків, про що говорилося вище. Окрім того, вважаю корисним детальніше вивчити питання, бо вже тепер стає зрозумілою необхідність змін, у тому числі структурних.

Наприклад, як реалізована всім відома концепція трьох влад: законодавчої, виконавчої, судової. КПС дуже часто поєднує у собі усі ці функції, що не зовсім корисно. При цьому роль КПр зводиться до контролю, і то за незрозумілими критеріями. На мою думку, було б бажаним чітко розмежувати ці три завдання: КПЗ'їзд - вищий керівний орган (приймає Статут і вносить поправки; обирає керівні органи; приймає звіти; приймає основні ідеологічні документи, програми; визначає розмір членської вкладки; вирішує про ліквідацію чи реорганізацію Пласту; розв'язує інші питання, передбачені діючим Статутом); КПр - законодавчий орган в період між З'їздами (розробляє та приймає програмні, устроєві та ідеологічні документи; приймає бюджет; приймає річні звіти правління; має право скликати З'їзд); КПС - виконавчий орган (представляє організацію назовні; організує поточну діяльність Пласту; веде справи, пов'язані з членством; відповідає за господарку і фінанси; укладає різноманітні угоди; готує звіти; має право скликати З'їзд); і додаткове утворення - Крайова Ревізійна Комісія (назва умовна) - контролюючий орган (перевіряє діяльність виборних органів влади, їх рішення з огляду відповідності Статуту, ухвалам та програмам, прийнятим З'їздом, чинному в Україні законодавству; здійснює поточний контроль фінансової та господарської діяльності; готує до З'їзду аналіз звітів; у разі необхідності може

скликати позачерговий З'їзд).

Також в Україні починаємо розуміти про деяку нез'ясованість завдань УСП та УПС. Не перекреслюючи ролі цих урядів, усвідомлюємо, що лише конкретна праця має бути визначальною в питанні приналежності дорослих до Пласту.

Дискусійним є питання ролі і місця платних осіб. Які завдання мають стояти перед ними? Який вплив на організацію вони можуть робити і які важелі матимуть для цього?

- *Ще одне: Твої думки стосовно КУПО та зв'язків між Крайовими Пластовими Організаціями. Для вирішення цих та інших питань на міжкрайовому рівні покликано 4 Пластовий Конгрес. Як Конгрес відбувається в Україні?*

- Ми вже мали перше засідання Крайової Конгресової Комісії в Україні. Активність загалу поки що низька, боюсь, щоб не сталось так, як і з обговоренням Статуту: ціла праця впаде на плечі кількох осіб. Але пластун завжди доброї гадки. Розіслали запитник до осередків. Чекаємо результатів.

Я ж хочу сказати, що КУПО далі є потрібна для збереження нашої єдності і, якщо говорити загальніше, для зміцнення світового українства. Але треба спробувати подивитися на це питання у світлі нових обставин. Зокрема, Пласт в Україні стоїть перед проблемою: чи вступати до ВОСР і як це зроби-

ти. Нам було недвозначно сказано, що пластові організації української діаспори у випадку вступу Пласту до ВОСР мають стати частинами національних скавтських організацій країн поселення. Хочемо разом вирішити це питання, аби були враховані інтереси всіх країв.

Також, на мою думку, зараз прийшла пора визначити, що незмінне є в Пласті, а що можна пристосовувати до конкретних умов, оскільки це дасть можливість усім краям працювати над вирішенням власних проблем без шкоди єдності організації. Без чіткого погодження незмінних основ Пласт трясиме, мов у лихоманці, і це може мати непередбачені наслідки. Гадаю, визначальним є те, що все ж таки є нагода відкрито обговорити ці питання, і гріх би було цією нагодою не скористатися.

- *І ще кілька слів на завершення.*

- Хочу сказати, що Пласт багато у чому мені допоміг. Тут я отримав великий досвід провідницької роботи, навчився аналізувати ситуації, думати стратегічно. На посту Голови КПС я мав достатньо проблем, але я був би невдячним, якби не відзначив впливу тих кількох місяців на мою особистість. Також я знайшов багато нових друзів.

Інтерв'ю з В'ячеславом Стебницьким записала ст.пл. Наталка Скасків

IV КПЗ'їзд в Польщі

1-2 квітня у Варшаві відбувся IV Крайовий Пластовий З'їзд Польщі.

Новообраний провід складають:

КПР: Голова - пл.сен. Петро Тима;

члени: ст.пл. Арета Почтар;

ст.пл. Анна Лазорищак.

КПС: Голова - ст.пл. Мирослава Борова;

Крайовий Комендант Юнацтва -

ст.пл. Павло Грицина;

Крайова Комендантка Новацтва -

ст.пл. Олена Халупа;

Референт УСП - ст.пл. Маріуш Баб'як.

IV КПЗ висловився за відновлення тісних зв'язків з Пластом в Україні та за співпрацю з виховниками та Проводом. Учасники З'їзду доручили КПС та КПР звернутися до Проводу Пласту в Україні з проханням вчасно передавати інформації про вишколи та табори, щоб членство в Польщі могло брати в них участь. Також розглядалася можливість придбання пластових видань, що виходять в Україні.

З МАДЯРСЬКИМИ СКАВТАМИ

НА УКРАЇНСЬКОМУ ДЖЕМБОРІ В НЕВИЦЬКОМУ, В МУКАЧЕВІ Й БУДАПЕШТІ

На Перше Українське Джемборі в Невицькому завітали др. Janos Luckacs - екзекутивний Президент Скавтової Асоціації Мадярщини - Magyar Cserkesz у товаристві Belu Porovics - провідника мадярських скавтів на Закарпатті, та двоє членів мадярського скавтіну - Magyar Cserkesz на Закарпатті. Вони прибули на запрошення, яке було розіслане по інтернеті. Magyar Cserkesz послуговуються електронною поштою й постійно слідкують за Пластовою Сторінкою Skouting in Ukraine, як також за інформаціями про Пласт на інших електронічних сторінках.

Мадярські скавти на Закарпатті

Мадярські скавти із Закарпаття, які відвідали Джемборі, говорили прекрасною чистою українською мовою без домішок російської або мадярської мови. Їхній скавтінг на Закарпатті звичайно є при школах, а учителі є скавтовими виховниками. Вони зуміли відділити шкільні завдання від скавтових і провадити окремо школу від скавтової праці. Згідно з твердженням Бели Поповікс, майже у всіх містах та селах, де є скупчення мадярського населення, при школах є Magyar Cserkesz. На Закарпатті вони начисляють 900 членів на 180,000 населення мадярського походження. Згідно зі словами їхнього провідника Бели, мадярські скавти на Закарпатті повстали спонтанно в різних осередках, незалежно від мадярської скавтової організації у Мадярщині. Щойно тому декілька років вони розпочали виміну виховників і почали їздити на вишколи до Мадярщини. Однак вони є самостійною організацією.

Згідно із їх твердженням, вони мають повну моральну і матеріальну піддержку від громадян мадярського походження і спільно з ними мають видавництво, яке видає журнал для юнацтва. Згідно з їх твердженням, їх членами в більшості є лише мадяри, однак часом до них залучаються діти словаків або і русинів. Більшість виховників - це молоді учителі. Виховники і члени - це в більшості римо-католики, хоч дехто з їхніх батьків ходять до греко-католицької церкви. А навіть сам Бела хрещений у греко-католицькій церкві.

Відвідини головної квартири на Закарпатті

На запрошення Бели, пл.сен. В'ячеслав Стебницький, Голова КПС України, др. Janos Luckacs - екзекутивний Президент Мадярської Скавтової Організації, С.Бондар і пл.сен.Любомир Романків, заступник Голови ГПБ у справах зв'язку із скавтами, відбули двогодинну подорож автом до Мукачева, щоби оглянути їхню головну квартиру на Закарпатті.

Їхня головна квартира рівночасно служить і

*Президент Мадярських Скавтів
і Л.Романків*

скавтовою домівкою. Розташована вона на трьох поверхах житлового дому, в котрому поодинокі кімнати пристосовані для ведення сходин, з гарними декораціями, ручними роботами скавтів, а також є VCR велика бібліотека відеострічок із попередніх таборів та стрічок на теми різних скавтових вміlostей, починаючи від того, як ставити шатро, аж до того, як переводити різні заняття. На просторому подвір'ю біля будинку, в малих будиночках - склади роверів (велосипедів), лещет (лижів) та іншого знаряддя, яким користується юнацтво, випозичаючи ці речі в домівці. Усе майно каталоговане і вдержуване у доброму стані. За словами Бели, батьки і діти сприяють. Одинока проблема - це брак добрих виховників, і в цій справі вони знаходять часто поміч шкільних учителів. Ми ще коротко оглянули видавництво, випосажене трьома макентошами, і повернулися під вечір до Невицького.

Знімки із домівки

Наші гості, мадярські скавти із Закарпаття, залишилися ще на одну ніч і день на Джемборі, а др. Janos Luckacs від'їхав автом до Будапешту. Довідавшись від мене, що за три тижні буду в Будапешті на міжнародній конференції електрохіміків, він запросив мене з офіційною візитою до їх головної квартири в Будапешті.

Офіційна візита Л.Романківа у Головній Кватирі Magyar Cserkesz в Будапешті

На запрошення др-а Luckacs-а, Екзекутивного Президента Скавтової Асоціації Мадярщини,

пл.сен. Любомир Романків, заступник голови ГПБ у справах зв'язку із скавтовими організаціями, відвідав головне бюро мадярської скавтової організації в Будапешті.

Візита пл. сен. Романківа, яка тривала понад три години, велася англійською мовою. Перекладачем була пані Klara Brener, міжнародний комішонер мадярських скавтів. Вона, як знавець декількох мов, є рівночасно працівником заграничних справ. Саме в тій ролі їй приходить часто подорожувати і нав'язувати зв'язки не лише для міністерства, але і для скавтової організації Мадярщини. Після взаємного порівняння початків Пласту в Україні і Magyar Cserkesz в Мадярщині та розвитку обох організацій між 1 і 2 світовими війнами, збереження обох організацій в діяспорі, розмова велась вже більш детально про відновлення обох організацій в 1989 році та їх розвиток, труднощі, успіхи сьогодні і пляни на майбутнє.

Відновлення скавтового руху в Мадярщині розпочалося в 1989 році за допомогою руху Magyar Cserkesz в діяспорі; перші вишколи провідників відбувалися на зміні в Мадярщині й в Америці.

Крім Magyar Cserkesz, в Мадярщині повстало три інші менші організації, які начислюють по 200 до 300 осіб. Вони тепер зливаються із оригінальною Скавтовою Організацією Magyar Cserkesz, яка від 1989 р. по сьогодні зросла до 20,000 скавтів. Остаточна ціль скавтового руху в Мадярщині - це охопити около 100,000 молоді (на 15 міл. населення). Дальша ціль організації - це виховати стільки і таких провідників, яких колись виховала мадярська Cserkesz в 1920-30 рр., щоби дати новій Мадярщині громадських і державних провідників на рівні із передвоєнною Мадярщиною.

Сьогодні скавтова асоціація Мадярщини веде активну співпрацю із своєю діяспорюю. Скавтінг Мадярщини перебирає від діяспори традиції організації Magyar Cserkesz - передвоєнної скавтової організації, користає із їх знання західного світу, а в заміну серед молоді діяспори скріплює знання мадярської мови та національних традицій.

Мадярський скавтінг був наново прийнятий до скавтового бюро у 1996 році під назвою Асоціація скавтів Мадярщини, однак в Мадярщині Асоціація задержала свою давню національну назву Magyar Cserkesz, яку прийняла ще в 1910 році.

На закінчення розмов др. Luckacs розказав про їхні пляни для мадярського скавтіngu в сумежних

країнах. За його даними в Румунії (Трансільванія) живе 2 мільйона мадярів, в Югославії 200,000, в Хорватії 20,000, в Словаччині 700,000, і в Україні на Закарпатті 20,000.

У всіх тих країнах є вже мадярські скавти Magyar Cserkesz. Більшість з них, за словами др. Luckacs-a, повстали самі без помочі зі сторони Мадярщини. Зараз з тими організаціями Мадярська головна кватира має зв'язки, однак бажає не вмішуватися у ведення цих організацій. Головна квартира Magyar Cserkesz зараз в різних стадіях розмов із національними організаціями поодиноких країв. І так з Югославією є домовлення, що Magyar Cserkesz там має певну автономію. Саме попереднього літа Югославські скавти запросили др. Luckacs приїхати на офіційні відвідини мадярських таборів. З іншими країнами також ведуться розмови.

Бажання домовлень з Пластом про взаємну співпрацю сусідських країн

Др. Luckacs виявив бажання дійти до відповідних домовлень також із Пластом. Згідно з його даними, на Закарпатті є 100,000 мадярів. Там існує в усіх більших мадярських скупченнях організація Magyar Cserkesz, звичайно при школах. Її провадять учителі. В загальному вона нараховує 900 скавтів. Вона знаходить підтримку від батьків і церков та має на спілку із іншими мадярськими організаціями видавництво, в якому ведеться журнал для молоді.

Його бажання було б, щоби організація Magyar Cserkesz Закарпаття не лише мала зустрічі й вимінювалася досвідом з Пластом, але була частиною Пласту з певною автономією. Через членство в Пласті, із певною автономією, ця організація була б членом Світового Скавтового Бюро (як лише Пласт стане членом), а тим самим її члени могли б брати участь у світових скавтових зустрічах, таборах, вишколах та джемборі. Головна квартира Magyar Cserkesz в Будапешті була б дуже рада бачити Пласт і Україну якнайскоріше членом Світового Скавтового Бюро. Ми роз'їхались із заключенням: Пласт і Мадярська Cserkesz на Першому Українському Джемборі поставила перші кроки для сусідського співробітництва. Дальші кроки ближчого запізнання відбулися в часі відвідин Голови КПС України В'ячеслава Стебницького і заст. Голови ГПБ у справах зв'язку із скавтовими організаціями пл.сен.Л.Романківа до домівки проводу Magyar Cserkesz у Мукачеві у товаристві провідника закарпатських Magyar Cserkesz Belu Popovics і Екзекутивного Президента скавтів Мадярщини др. Luckacs-a та в присутності п.Саші Боднаря, представника скавтового бюро в Женеві.

Візита пл.сен.Л.Романківа продовжила процес запізнання. Можна сподіватися, що цей діалог із сусідньою державою Мадярщиною та їхніми скавтами в Україні доведе до заключення, яке буде сприятливе для обох сторін і дасть змогу вести гармонійну співпрацю між Пластом в Україні й Magyar Cserkesz в Мадярщині й на Закарпатті.

*пл.сен.Любомир Романків
Фото автора*

V ВІЛЬНИЙ З'ІЗД ZHR

Звичайно, немає потреби зайвий раз говорити про "особливі" стосунки між українцями і поляками - так вже склалося, що два народи-сусіди живуть і діють у відношенні один до одного, керуючись необґрунтованими стереотипами, безглуздими упередженнями. І виглядає, що історія нічого не нав-

чила ані одних, ні других. А на цій ворожнечі, як це звичайно буває, гріли руки "мудріші", більш винахідливі і практичні.

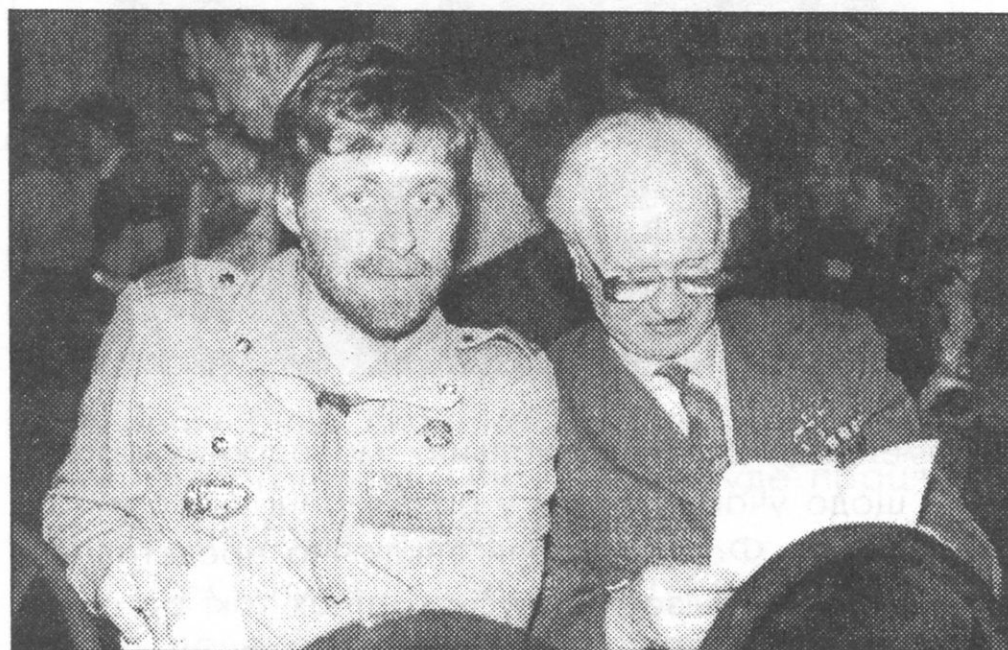
Пласт в Україні виступає речником міжконфесійної (що дуже важливо для держави) та міжнаціональної толеранції. Але, як це прийнято у нас, ми не лише говоримо про благородну ідею громадянської злагоди, але й намагаємося робити практичні кроки для її втілення. Одним з них стала участь представників Пласту у V Вільному З'їзді Спілки Харцерів Речіпосполитої (ZHR), бо, на нашу думку, співпраця скавтських організацій Польщі та України може зробити свій внесок у зменшенні непотрібного напруження між нашими народами у майбутньому.

Що ж таке ZHR - Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej? Можна вважати, що ця організація виникла недавно. 12 лютого 1989 року інструктори (виховники) з цілої Польщі прийняли рішення про об'єднання зусиль незалежних харцерських середовищ через утворення альтернативної загальнополь-

ської харцерської організації, організації, яка б згуртувала тих, хто декларував свою вірність Богу, Польщі та ближнім. Для відміни від пов'язаної з правлячою тоді комуністичною партією ZHP, утворена організація взяла назву ZHR - Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej. Але ZHR визнає, і з діяльності це видно, зв'язок з понад вісімдесятилітньою історією харцерства у Польщі.

ZHR пропагує і виступає за скавтування у його первісному вигляді. Критикуючи розваговість, що все більше охоплює скавтів, ZHR робить особливий наголос на виховання доброго громадянина з почуттям відповідальності за долю власної родини, народу і держави через виконання харцерами різноманітних суспільних служб. У цьому можна простежити спільність підходів (очевидно, через існування однакових

проблем у державах) ZHR і Пласту. І власне на цьому може ґрунтуватися наша співпраця.

Цікаво, що ZHR не є членом Всесвітньої Організації Скавтського Руху. Зі зрозумілих причин до ВОСР було прийнято ZHP з 400.000 членів (ZHR налічує 35.000). Натомість у Польщі було утворено Федерацію Харцерства Польського (FHP), яка поєднала Незалежний Круг Інструкторів Харцерських "Лісова школа", Польську Організацію Харцерську (РОН), Федерацію дружин (куренив) ім.Ціхоцемних та власне ZHR. Усі перелічені організації є у своєрідній опозиції до ZHP. Виявом цього стала неучасть ZHR у Світовому Злеті Харцерів Польських, організованому у серпні 1995 року ZHP. Тож, як бачимо, відсутність "братньої єдності" скавтських рухів держав виглядає досить поширеною, а не специфічною для України.

Під час з'їзду Пласт отримав запрошення на кілька заходів, які організуються ZHR. Можна сподіватися, що участь у них утвердить партнерські стосунки між нашими організаціями.

ст.пл. Андрій Гарматій

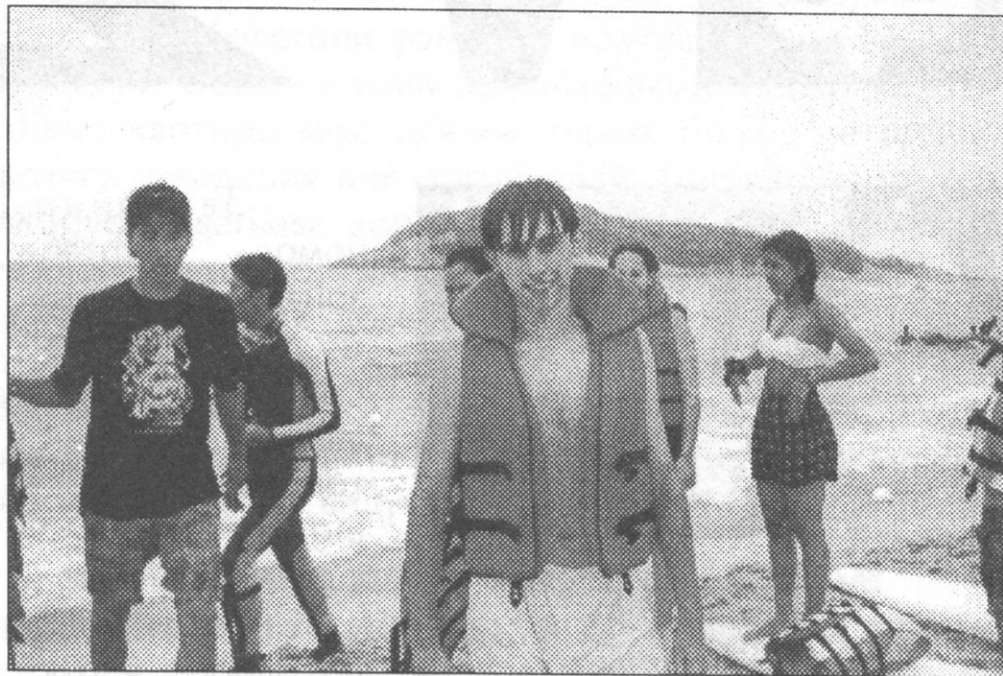
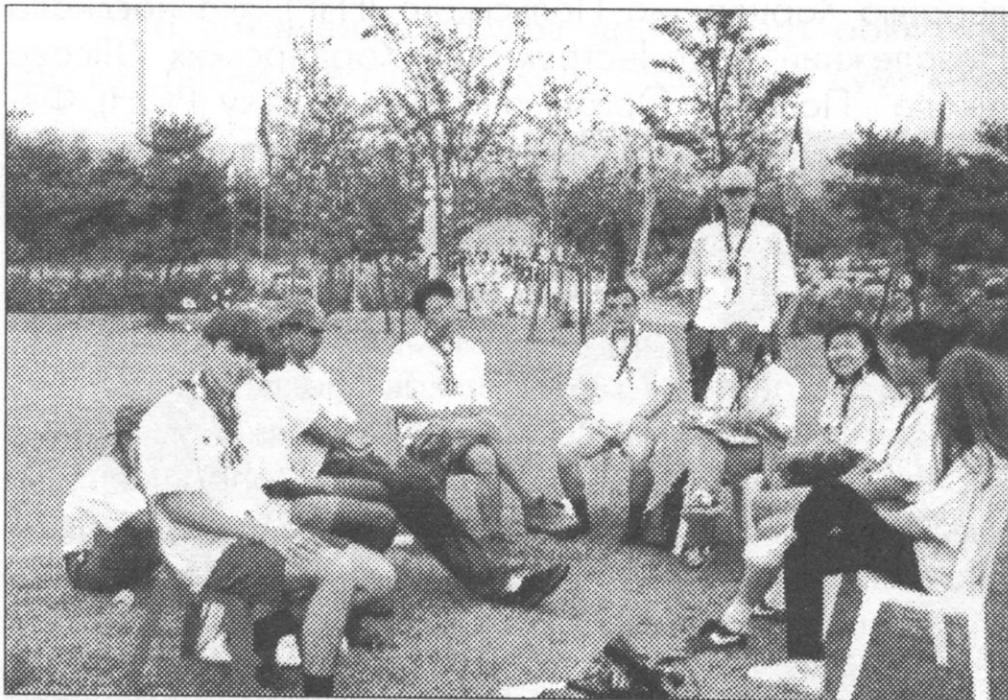
ДЖЕМБОРІ В ПІВДЕННІЙ КОРЕЇ

З 7 по 13 серпня 1996 року в Південній Кореї проходило 17 Джемборі Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Участь у Джемборі брали понад 23 тисячі скаутів з 46 азіатських країн. В рамках Джемборі проходив Молодіжний Форум, у якому брали участь, окрім представників країн регіону, скаути з інших країн світу. Український молодіжний рух представляв пластун-розвідувач Тарас Гривул.

Робота Форуму була спрямована на вирішення найважливішої проблеми сучасного людства - екологічної загрози. Учасники Форуму розробляли

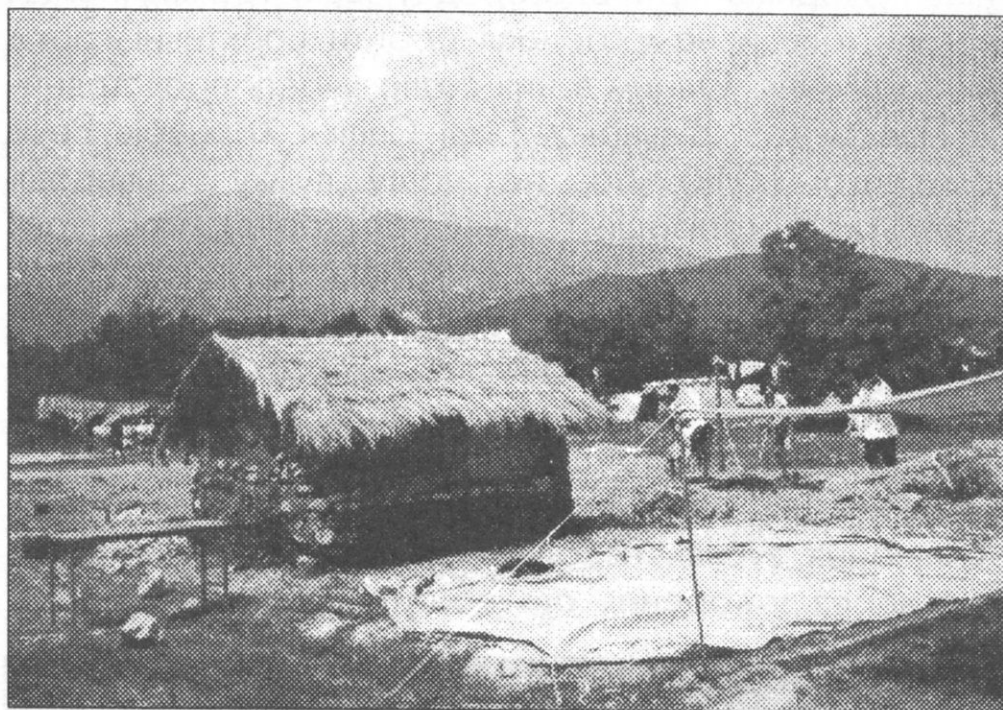

рекомендації для національних молодіжних організацій щодо участі молоді у розв'язанні цього питання. Участь у Форумі брали виключно представники скаутських організацій. В усіх країнах такі організації є єдиними, що проводять комплексне екологічне, національне, духовне і фізичне виховання. В Україні скаутинг представлений рядом організацій, з яких найчисельнішою є Пласт. Створений на початку століття, Пласт мав за мету здобуття незалежності України. Цієї мети прагнули і за неї боролись такі ві-

домі пластуни, як П.Франко, О.Басараб, Л.Лепкий, Р.Купчинський, В.Янів, М.Сорока, Р.Шухевич та багато інших. Зараз, у незалежній державі, метою Пласту є виховання людини нового суспільства, з твердими моральними орієнтирами, здатної до діяльності на користь оточенню, країні, усій цивілізації.

У більшості країн фінансування освіти та виховання займає одне з перших місць у бюджеті. Але в Україні, на жаль, жодна молодіжна організація (ок-

рім, напевно, піонерів), не отримує коштів більше, ніж 10-12% від її потреб. Різниця між нашою молоддю та молоддю інших країн внаслідок "економії на майбутньому", очевидна: інфантильність або криміналізація української молоді та готовність молоді інших країн до самостійної відповідальної роботи в досить юному віці. Прикладом може бути той факт, що повноправну участь у Форумі брали скаути віком 14-16 років.

ст.пл.скоб Тарас Гривул
Фото автора

СЛОВО СЕНІОРАТУ

Протягом року я отримав багато звітів /на жаль, не від всіх/. Їх короткий зміст я передав Головному Булавному УПС для розміщення їх у наступному Обіжнику ГБ УПС.

Час скоро летить. Не схаменемось, як буде наступне КУПО, а разом з тим наша Велика Рада. Всі звіти курінних будуть тоді повністю опубліковані.

У цьому році багато чого сталося. А головне:

- ГПБ УПС затвердила і надала куреневі "Чорноморські Хвилі" номер "40";

- відбулось Всеукраїнське Джемборі;

- ГПРада проголосила вибір Начального Пластуна. Зголосили п'ять кандидатів /нікого з України/. Голосування нікому не дало потрібних 51% голосів. Будемо знову голосувати, беручи під увагу тільки двох кандидатів, що отримали найбільше голосів.

- несподівано ми отримали знову спізнений "Пластовий Шлях" ч: 3/96/, а коли ж отримаємо ч: 4/96/?

На цим місці дозволю собі висловити кілька думок.

Мета Пласту в діяспорі є виховати молодь, щоб вона виросла, здобула освіту і, виробивши пластовий світогляд, працювала для добра батьківщини її предків - України. Це Пластові вдалося. Більшість пластунів, що закінчили студії, є пластовими виховниками або працюють для громади або для Церкви. Але у праці сеніорів утворився двоподіл. Пластуни, що є заангажовані при праці в Пласті, є згуртовані у "Виховному Секторі". Їх працю всі бачать, їх працю всі оцінюють. Їх праця є праця Виховного Сектора. Але наші сеніори - лікарі, адвокати, науковці, підприємці, хоч і не належать до Виховного Сектора, теж їдуть в Україну і передають туди свої

знання. Цим вони і виконують свій обов'язок, своє добре діло для суспільства України.

Я говорю про працю поодиноких сеніорів. А як є зі сеніоратом? Як є з УПС? Що робить УПС для розбудови України?

Поодинокі курені УПС прикладають багато зусиль і допомагають різним пластовим одиницям. Але чи не варто нам, всім куреням УПС, скластись і зробити одне "добре діло" поза Пластом, для суспільства України? Чи не варто нам скластись, скажімо, по 10 долярів від кожного сеніора. Це дасть нам 15000 долярів. Тоді запропонувати Міністерству Освіти України, щоб за ці гроші вони видали їм так потрібні підручники. Цей крок буде корисним для цілої України, а для Пласту гарна реклама, бо на підручнику буде сказано: "Видано коштом молодіжної організації Пласт". Це буде праця сеніорату, це буде праця УПС.

Пам'ятники і музеї є потрібні, але з ними можна почекати. Наші гроші потрібно давати зараз на те, що Україна потребує негайно.

Може, є інші думки - чим ми як Улад можемо допомогти Україні. Разом з надсиланням звітів прошу подати думку Вашого куреня: чи варто нам проявити спільну дію помічі Україні? І якщо так, то в який спосіб це зробити? Гарно було б, щоб на час Великої Ради ми мали вже вироблений плян дії нашого "Доброго Діла".

З нагоди Різдва Христового і Нового 1997-го Року бажаю Вам і членам Вашого куреня Веселих Свят і успішної праці протягом року.

З пластовим привітом
С К О Б !

*пл. сен. О.Марченко
реф куренів УПС*

Фото М.Козловського

ПЛАСТ І ПОЛІТИКА

Немає сумніву, що найдавнішою і найбільш популярною, хоч і не найчисленнішою організацією української молоді був і є Пласт. З переїздом українців і їх поселенням, внаслідок некорисного для нас ходу Другої світової війни, в різних країнах і континентах, Пласт відновив свою діяльність і веде її далі для добра та користі нашої молоді у діаспорі. І так, промошуючи собі шлях у мандрах до Великої Мети з вірою у краще майбутнє, ми таки діждалися, що наша мрія стала дійсністю. З проголошенням Незалежності у 1991 році Україна стала вільною і незалежною державою. З цією хвилиною ми перенесли наш Пласт знову на Батьківщину. У 1992 році Пласт відзначив своє 80-ліття, а цього року готуємось відзначити 85-ліття існування Пласту.

Про корисний вплив і дію цієї виховної, точніше самовиховної організації молоді мабуть і не приходится говорити. Вони очевидні, а про тих, що свій час і труд віддають Пласту і праці в цій організації, можна говорити і треба говорити з найбільшим признанням.

Очевидно, були успіхи і невдачі, що їх доводилося поборювати. Життя не жарти, не казки.

Пласт, як організація на зразок Скавтіngu, був

задуманий не для будь-яких партикулярних цілей, але передусім із наміром виховати і дати Україні новий і повноцінний тип українця-державника. І треба з цілою свідомістю признати, що Пласт не завів сподівань і покладених надій української спільноти. Він впродовж свого існування дав багато постатей суспільно-політичного життя, які своєю поставою і стилем праці принесли честь і славу не тільки Пластові, але й цілій українській нації.

Пласт дав початок усім іншим молодіжним організаціям, які на ньому взоруються, дарма, що Пласт своїм стилем і характером різко від них відрізняється.

Одною з найбільш маркантних питоменностей Пласту є його понадконфесійність і політично непартійність, що відрізняє його від інших молодіжних організацій, які майже усі є прибудівками політичних пратій і груп. Пласт одинокий незалежний від будь-якої політичної партії чи угруповання, хоч, на жаль, є ще багато навіть самих пластунів чи пластунок, що намагаються пришити Пластові партійництво. В минулому різні політичні середовища намагалися перебрати собі контроль над Пластом. У зв'язку з цим провідні діячі Пласту, які здавали собі спра-

ву із небезпеки, musiли рішитися на протизаходи. І тому рішили держати Пласт осторонь, якнайдалше від того роду проблем. Однак ці у найліпшій вірі протизаходи згодом виявилися не конче доцільними. У висліді такої ізоляції від громадсько-політичного життя з бігом часу витворилася в системі пластового виховання свого роду пуста. Пластова молодь, головно старші юнаки і старші пластуни/-ки, не маючи політичного знання, з переходом до сеніорату відмежовуються від громадсько-політичного життя, виправдовуючись, що Пласт є аполітичною організацією і тому не вмішується в ці справи. Такий підхід у висліді відстрашив одних, а іншим дав підставу твердити, що це звільняє їх від обов'язку праці поза Пластом. І саме в цьому криється корінь всього лиха.

Через таку непоінформованість дуже часто старше пластунство, яке брало участь в різних зборах як делегати пластових станиць, не орієнтуючись в ситуації, у найліпшій вірі помагали своїми голосами приймати рішення, не завжди корисні для Пласту.

Чомусь з поняттям Пласту в нас залюбки пов'язується термін "аполітичності". Це неправильно. Всяка праця, яка, з погляду інтересів спільноти чи нації, корисна для неї, є вкладом в політичну роботу. Виховання чесних і характерних громадян-пат-

ріотів в Пласті є одною із найбільш важливих ділянок тієї праці. Саме й тому Пласт був заборонений на наших землях під окупацією Польщі /від 1930 року/. З цих самих причин не було Пласту у підсоветській Україні. Не аполітичним є і повинен бути Пласт, але безпартійним. І таким він насправді є і таким мусить остатись. Однак поодинокі члени Пласту, головно старше пластунство і молодші сеніори, не повинні відгороджуватися від громадсько-політичного життя, а навпаки, включатися в нього, належати до корисних політичних партій і там вносити набуті в Пласті чесноти, вмілості і досвід. Дуже важливо, щоб впливати на політичний світогляд своїх членів, які мають прийти нам на зміну й продовжувати майбутнє українського суспільства.

Політику в Пласті не треба розуміти як суто політичну роботу, але як невід'ємну частину виховного процесу, без якого немає політичного, а тим самим державницького виховання. Щоб виховати українця-державника, Пласт не може втікати від української політичної проблематики, бо тоді його система не буде повною і він зовсім не виконає свого післанництва і завдання.

Під сучасну пору розбудови молодої Української Держави це дуже важливо.

пл. сен. Роман Барановський

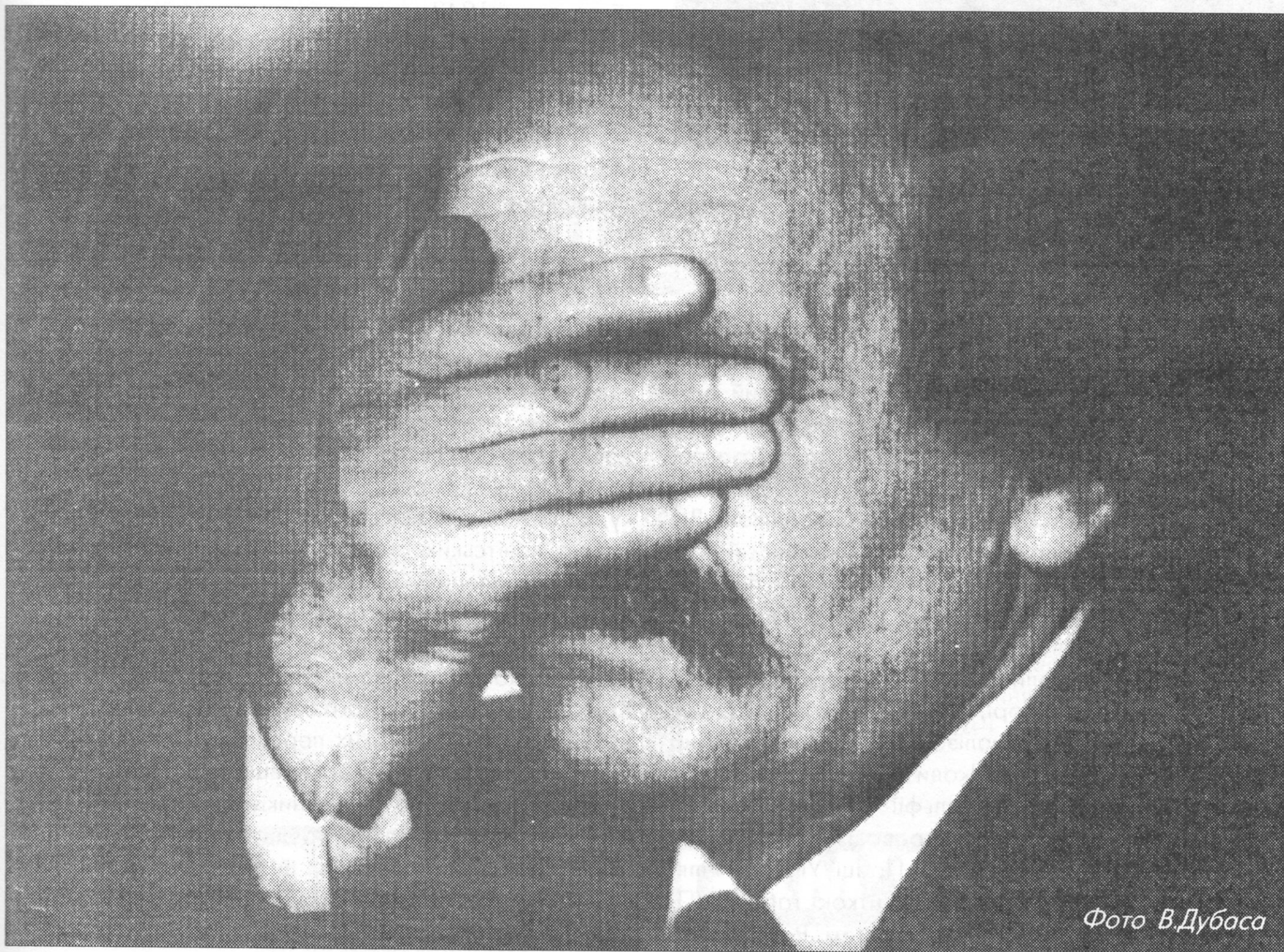

Фото В.Дубаса

ПЛАСТУНКА – ЧЛЕН УПА: МАРІЯ ЛАБУНЬКА З РОВЕНЧУКІВ

У Філядельфії 17 жовтня 1996 року відійшла на Вічну Ватру по важкій недозі на 73 році життя пл. сен. дов. Марія Лабунька із куреня УПС "Верховинки".

Бл. п. Марія вступила до Пласту за часу німецької окупації (1941 -1944), коли була ученицею Коломийської гімназії. Пласт був заборонений окупаційною владою і діяв під назвою Спільноти Української Молоді. Прибувши 1948 року на еміграцію, відновила згодом своє членство в Пласті й до своєї передчасної старості була активною пластункою. Всі члени її родини - чоловік Мирослав, два сини й дочка та троє онуків є членами Пласту. Будучи переконаною, що молодіжні організації, а особливо Пласт і школи українознавства, є, крім родини, найважливішими чинниками, коли йдеться про національне виховання молоді в діаспорі, які охороняють її (цю молодь) від повної денационалізації, довгі роки віддано працювала учителькою Школи Українознавства Т-ва "Рідна Школа" у Філядельфії та виховницею в Пласті. Працювала також у проводі УПС - в його булаві та у проводі Осередка Праці УПС у Філядельфії. У 1964 році була коменданткою табору УП-Новачок на "Вовчій Тропі" в Іст Четгем. Радо брала

участь у пластових з'їздах та зустрічах. Любила працювати з молоддю і до цього інших заохочувала.

Марійка Ровенчук походила з села Печенижин біля Коломиї. Це було велике село (перед війною навіть мало статус міста) на підгір'ю. Воно визначалось великою національною свідомістю його мешканців. У селі існували українські товариства і організації, що в них брали участь батьки Марійки - Ілля і Євдокія. Батько після закінчення Першої світової війни служив кавалеристом в УГА, а також у армії УПА. Марійка мала двох молодших братів - Матія, який загинув в 1948 році в УПА, і Андрія, який відбув покарання в Гулагу. На засланні помер батько Марії, а мати вкалічила. Марійка закінчила початкову освіту в "Рідній Школі" в родинному селі й поступила перед Другою світовою війною до гімназії Українського Педагогічного Товариства "Рідна Школа" в Коломиї. Своє навчання продовжувала в Коломиї за першої більшовицької і німецької окупації до осені 1943 року.

Майже рівночасно зі вступом до нелегального Пласту Марійка Ровенчук (часто товаришки називали її "Гуцулка") стала членом Юнацтва ОУН(р).

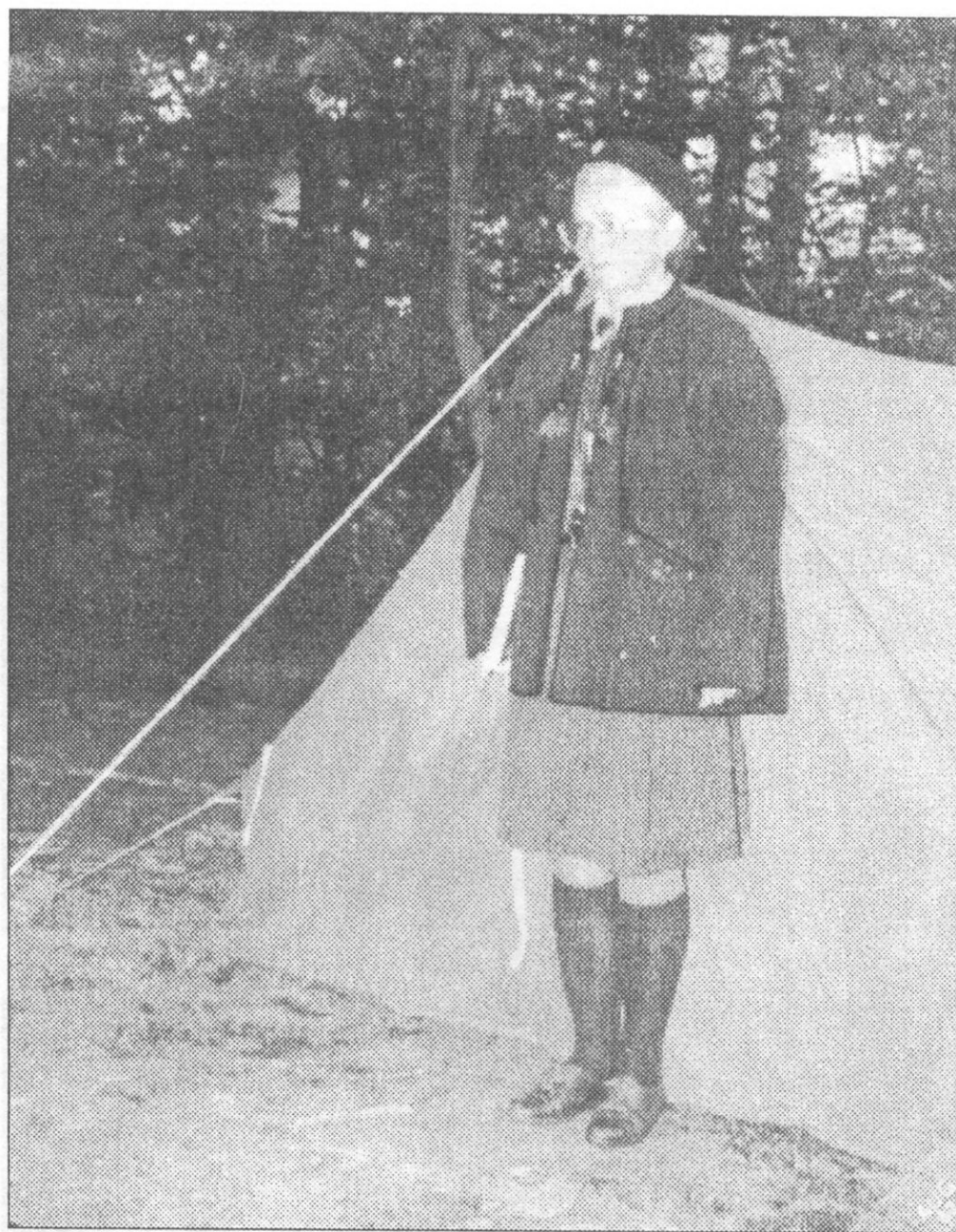
Після відбуття відповідних проб і вишколів Марійку відряджено восени 1943 року до Перемишля, де вона закінчує 8 класу гімназії і здає іспит зрілості (матуру), рівночасно відбуваючи дальші організаційні вишколи. Після матури Марійка (псевдо "Ірина", а також "Вірка") одержує завдання організувати і очолити жіночу сітку ОУН на Ярославщині. Згодом цей терен її дій дістав назву 2 Округа Закарпатського Краю "Батурин" (усіх округ було 3). Вона була призначена окружною провідницею жіночої сітки ОУН та членом Окружного Проводу ОУН. На цьому посту вона залишилась до 1947 року, коли польські війська та поліційні відділи з допомогою совітських старшин і військ виселили українське населення із прадідних українських земель, коли відділи УПА і організаційна сітка змушені були покинути цей терен. "Ірина" дістає завдання переїхати на понімецькі землі повоєнної Польщі (місто Кошалін), щоб знову організувати підпілля серед вивезених туди українських переселенців. У 1948 році знову повертається в Ярославщину й звідти влітку з невеличкою групою підпільників і вояків УПА вирушає на захід. З великими труднощами, ідучи ночами, часто без харчів і води (як це видно із невеличкого записника, що зберігся), група добилася до Баварії 18 серпня 1948 року. За собою Марійка-Ірина за-

лишила 5 років підпільного життя, праці й боротьби за кращу долю свого народу. За цей час вона пережила багато трагічних моментів, будучи свідком терору польських комуністичних властей над українським населенням, бачачи численні жертви серед членів підпілля і УПА (акція "Вісла"); зазнала поневірянь, голоду і холоду (10 днів без харчів і води зимою 1946 року в бункері).

Перебуваючи зимою самотньо довгі тижні в землянці, Марійка багато витала й мріяла про студії та університет. Ці мрії сповнились, коли восени 1948 року вона поступила на студії на Український Вільний Університет, де чотири роки студіювала філософію, педагогіку, історію мистецтва і етнографію. Не знаючи нічого про долю батьків і братів, Марійка, щоб їм не пошкодити, живе в еміграції під прибраним прізвиськом - Ірина Сурмач.

Влітку 1952 року Марійка-Ірина виходить заміж за Мирослава Лабуньку, тоді студента історії Лювєнського університету. Восени 1955 року родина Лабуньків емігрує до США враз уже із сином Олесем. Родина згодом зростає ще на дочку і сина. Марійка всеціло посвячується вихованню дітей та підтримує чоловіка у його намаганнях здобути професійну освіту та забезпечити родину потрібними засобами до життя.

Твердий характер та випробування, що їх зазнала у своїй молодості, допомагають їй видержати всі труднощі, що довелось пережити у її житті. Бл.п.Марійка (Ірина) з Ровенчуків Лабунька любила

свій нарід і Батьківщину Україну. Вона наміряла дожити свого віку у вільній українській державі, але невмолима смерть не дозволила їй досягти цієї останньої мети.

НА ВІЧНУ ВАТРУ

СТЕПАН КОРЖИНСЬКИЙ
"КОРЖИК"

проф., д-р. медицини, пл.сен. довір'я, член куреня УПС "Велике Плем'я Лісові Чорти", кавалер ордена Чортополоха. Помер у Львові 17 січня 1997 року на 90 році життя, там і похований.

НАТАЛІЯ ОЛЬГА МИСЮК,
з дому БОБИНСЬКА

пл.сен. кер., членка пластового куреня УПС ім. Григора Орлика. Нагороджена Орденом св.Юрія в золоті за довголітню виховну працю серед пластової молоді. Померла 12 січня 1997 року у Філадельфії, Па, там і похована.

ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ!

СЛАВНИЙ ЧОРНОМОРЕЦЬ

Коли зранку 29 січня надійшла вістка, що в Обласній клінічній лікарні у Львові помер пл.сен. Богдан Сітницький, ніхто не йняв віри: надто яскравим був у нашій пам'яті спогад про Покійного, надто молодим він був у житті. Справді, багато хто міг би позаздрити цій повній сили та енергії людині, що ніколи не старілася душею і жила за правилом: старатися бути максимально корисним.

Богдан народився 18 травня 1914 року в родині професора гімназії Івана Сітницького. 1924 року став учнем Львівської академічної гімназії і відразу включився в діяльність шкільної громади. Вступив до I пластового куреня ім. Петра Конашевича-Сагайдачного, членом якого був старший брат Юрко та більшість гімназійних товаришів. Став гуртковим гуртка «Пугачі» і отримав пластове псевдо «Кіт». На Святі Весни на «Сагарі» 1926 року склав Пластову Присягу.

Окрім Пласту брав участь у підпільній діяльності Юнацтва ОУН, був головою Шевченківського комітету, видавав рукописну газетку «Хлопець файний». Після заборони Пласту став членом «Плаю» і присвятив себе спортові.

Тим часом старші пластуни - «Чорноморці» під проводом Яра Гладкого згуртувалися навколо видавничого кооперативу «Вогні», і Богдан приєднався до них, ставши членом куреня «Чорноморці». Дописував у журналі «Вогні» та газеті «На сліді». У 1936-39 рр. був виховником у новацьких таборах на Остодорі. З початком II світової війни Богдан відійшов від активної пластової діяльності. Натомість його сестри Уляна та Марія брали участь у підпільних таборах, а молодші брати Андрій та Роман, члени племені «Передових», зголосилися до Дивізії Галичина. Роман загинув під

Бродами, а Андрій потрапив у полон відбував заслання в Таджикистані.

1949 року Богдана Сітницького арештували. В ув'язненні за сфабрикованою справою Богдан перебував на Далекому Сході до амністії 1954 року. Дружина Дарія померла 13 травня, за місяць до його звільнення. Повернувшись до Львова, Богдан одружився вдруге - з Вірою, дочкою Петра Франка.

Хоч існування Пласту за радянської влади було неможливим, пластова ідея жила в серцях тих, хто залишився в Україні. Навколо родини Сітницьких гуртуються молоді люди - друзі та знайомі, гуртуються без якоїсь конкретної мети, просто задля цікавого товариства. Старший брат Богдана Юрко провадить гуртки на мистецьку тематику, Марія Білинська, пластунка з Коломийської гімназії, розповідає про музику. Але найцікавішими були численні мандрівки Карпатами, а згодом і всією Україною. Як тільки випадав вільний від роботи день, товариство вирушало автобусом в гори, щоразу за новим маршрутом. Так виховувалось два покоління львів'ян, серед яких - відомі науковці, політики, а головне - їхні діти, теперішні пластуни.

З початком 90-х років Богдан Сітницький відновив свою діяльність у відродженому Пласті та членство в курені «Чорноморці». Став активним членом Львівської та Крайової бурави УПС, Групи Історії та Музейництва Пласту, а на III та IV КПЗ'їздах його двічі обирали до складу КПРади.

Богдан не любив нікого критикувати і давати пустопорожні поради, бо волів вчити інших власним прикладом. І ми, хто знав його за життя, можемо сміливо сказати: ми не бачили визначних героїв та титулованих ідеологів, але ми бачили справжнього Пластуна, для якого Пластовий Закон був законом усього життя.

Порохон пл.сен. Богдана Сітницького відбувся 31 січня о 12⁰⁰. Попрощатися з Покійним прийшли рідні, друзі і знайомі, а також сеніори та старші пластуни Львівської станиці, члени куренів «Чорноморці», «Целібат Мурлики», «Лісові Чорти». На похорон прибули голова КПРади пл.сен. О.Рокіцький та голова КПСтаршини пл.сен. В.Стебницький. Пластуни з куренів «Целібат Мурлики» та «Чорноморці» несли жалобну варту при гробі.

Чин похорону відправив о.Інокентій Волошин, студит, з церкви Св.Михайла. Після відправи прощальне слово виголосили шкільний товариш Покійного пл.сен. Ярослав Мазурак, булавний УПС пл.сен. Богдан Олексій, член КПС пл.сен. Віталій Окуневський та голова КПр пл.сен. Олександр Рокіцький.

Тіло Покійного поховали в родинному гробівці на Личаківському цвинтарі у Львові. Присутні пластуни прощали свого друга пластовим тричі "СКОБ!"

Родина і близькі сл.п. Богдана Сітницького висловлюють подяку станиці Львів та КПСтаршині України за надану допомогу під час хвороби Покійного та під час похорону. Зокрема, вдячні ст.пл. Денисові Угрину, ст.пл. Андрієві Гориню та пл.сен. Богданові Гасюку за безкорисливий догляд за хворим.

ЛІТОПИСЕЦЬ

БЮЛЕТЕНЬ ГРУПИ З ІСТОРІЇ ТА
МУЗЕЙНИЦТВА ПЛАСТУ «НА СЛІДІ»

AD FONTES

МИНУЛЕ І СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКОЇ АВІАЦІЇ

Перші спроби мешканців України піднятися у повітря слід віднести до 11 ст., коли Данило заточник у своїм "моленні" звертається до князя Ярослава Всеволодовича зі скаргою на деяких бояр, які "маються дур'ю", бо, поробивши собі крила, покрили їх полотном і розважаються тим, що злітають з куполів церков і дзвіниць на загальне згрішення людей. Просить князя, щоб він "оброзумив" бояр як таких, що чинять "богонеугодне діло".

Коли у 1918 році після Першого листопадового Чину у Львові і проголошення Західно-Української Республіки (ЗУНР-а) Дмитро Вітовський зайнявся організацією армії, особливу увагу приділив створенню нового тоді роду військ - авіації. Цю ж політику продовжував потім Гетьманат і Директорія. Склалося так, що організацію летунських частин Української Галицької Армії (УГА) було поручено одному з першозасновників Пласту, Петрові Франку - синові Великого Каменяря.

Свою летунську кар'єру Петро Франко починав у частинах летунської школи армії Австро-Угорщини в місті Вінернойштадт, а потім у містечку Райловац біля Сараєва в Сербії. Там він одержав не тільки добру теоретичну підготовку, але і став діючим пілотом. У 1918 році Д.Вітовський назначає Петра Франка сотником летунства УГА. Ця номінація виявилася дуже вдалою, бо Петро Франко не тільки зумів організувати взірцеву летунську частину та всі її допоміжні служби, але і сам здійснював вилети. Тому не дивно, що Симон Петлюра потім підвищив його в званні до ранги полковника.

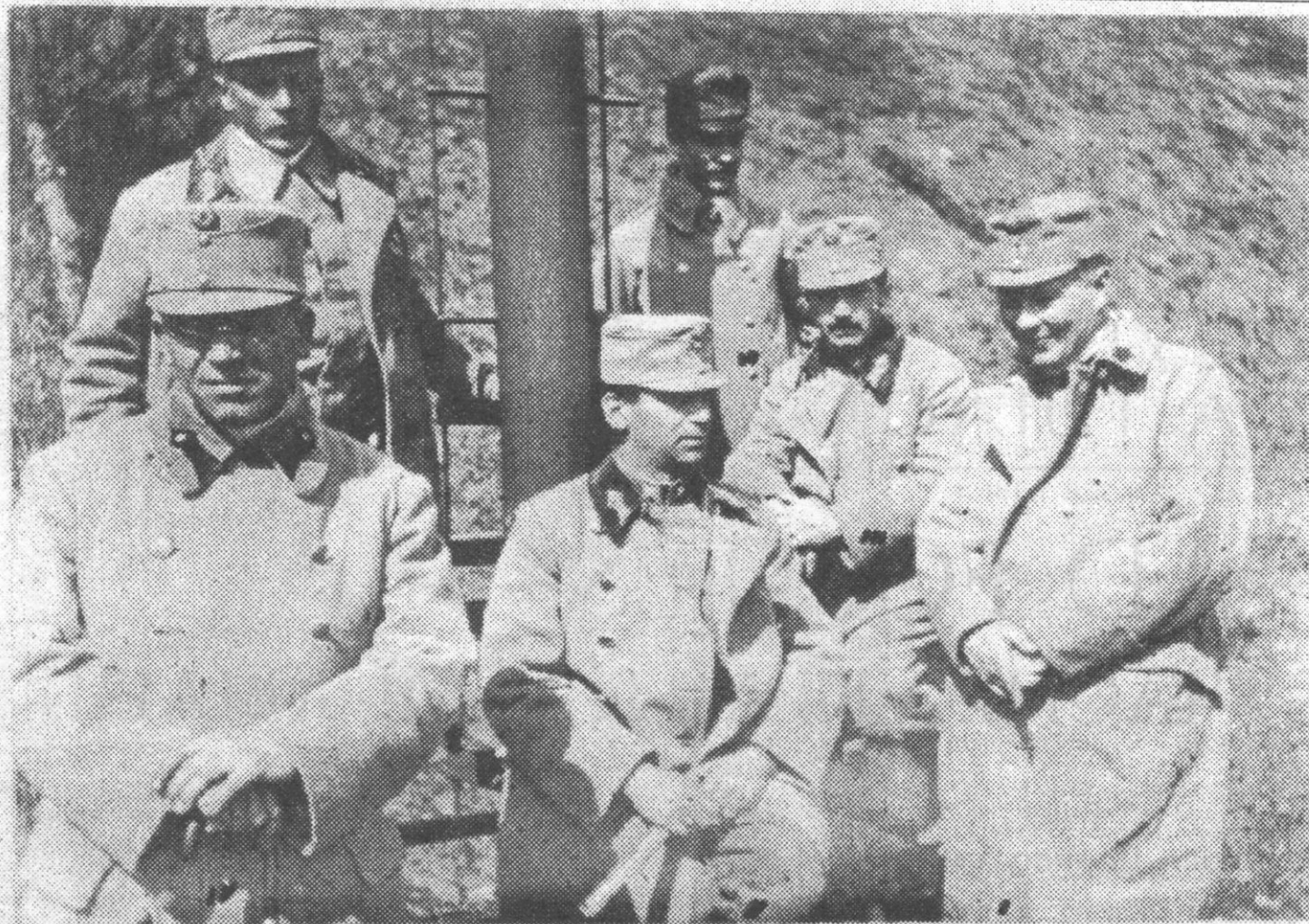
Летунські частини УГА підпорядковувалися безпосередньо Начальній Команді Галицької Армії (НКГА). За основну базу летунських частин УГА вибрано с.Красне недалеко від Львова. Вибір са-

ме села Красне був зумовлений тим, що якраз незадовго до цього закінчено прокладку залізничної дороги і там були майстерні, залишилися деякі спеціалісти і була допоміжна робоча сила. Крім того там збереглося ще обладнання, яке залишилася після себе австро-угорська армія.

Летунська сотня в Красне була сформована вже в грудні 1918 року. Коли ж сюди прилетіла з Одеси допоміжна летунська частина в складі 6 боєвих старшин (полковник Д.Б.Кануков, Борис Губер, сотник Сергій Євський, В.Булатов, поручник Шеремецінський і хорунжий Хаз Булай Кануков), 6 старшин-механіків і 9 рядовиків, то в Красне повстало доволі сильне старшинське ядро. В його склад входили також галичани: П.Франко, С.Слезак, С.Кузьмович.

З початком травня 1919 р. вже було організовано 3 боєздатні летунські одиниці. Перша сотня, під командуванням поручника А.Хруща, перебувала в с.Грабовець біля Стрия (згідно з даними других авторів с.Дуліби, що мало імовірно, тому що в с.Дуліби ніколи не було аеропорту, а зате в с.Грабовець були летунські майданчики ще за часів Австро-Угорщини, потім Польщі, Німецької окупації і дуже розширена воєнна база за часів колишнього Радянського Союзу). В розпорядженні цієї сотні було 6 боєвих літаків.

Пор. М. Галушинський, полк. Зр. Коссак - ком. З. Кур. А. Н. Гірняк
полк. Курат о. Пшепюкський, четар П. Франко, білх. В. Мосора -

Другою сотнею командував полковник Д.Б.Кануков. Сотня дистонувала 12 літаками.

Третьою сотнею командував поручник С.Слезак. Опісля командування перебрав полковник Б.Губер.

Окрема сотня із 3 бойовими літаками була передислокована до Тернополя.

На початок травня 1919 р. летунський полк нараховував 80 літальних апаратів. Коли порівняти їх з сучасними винищувачами, бомбовозами, розвідувальними літаками з їх великим радіусом дій та надзвуковими швидкостями, то тодішні, навіть найкращі літаки, були просто пігмеями. Їхня швидкість не перевищувала 150 км/год, а сама їх конструкція була дуже примітивна. Про епоху алюмінію в авіобудуванні нікому й не снилося. Навіть найкращі розвідувальні літаки цього часу, французької фірми "Нюпорт" мали фанерну обшивку, а інші з брезенту. Саме на літаку типу "Нюпорт" розбився Д.Вітовський під час своєї місії до Бельгії.

Серед згаданих 80 літальних апаратів на вивінуванню полку були машини австрійські типу "Бранденбург-64" і "Альбейрос-27", німецькі "DFW", "ZWA", "Ллойд" і "Срокер". Вони розвивали швидкість не більше 110 км/год і тільки швидкість "Нюпорта" була 150 км/год.

Як відзнаки на літаках УГА були вималювані 2 круги - всередині жовтий, назовні синій. Така ж емблема була на пілотці, як це видно на знімці П.Франка з тих часів.

Винищувачі ще мали намальовані по боках кадуба літака схрещені кістки і череп. Пілотів ви-

нищувальних літаків зараховували до т. зв. "відділу смерті". Пізніше, коли УГА перейшла Збруч, на фюзеляжах появилися синьо-жовті паси на крилах і на бічній поверхні хвоста. На кадубі був зображений тризуб, намальований чорною фарбою. Летуни УГА на своїй формі мали нашиті на рукавах пропеллер і такий же символ на краю ковніра.

Полк мав в своєму розпорядженні декілька вантажних і легкових машин. Була теж

окрема кінна чета, т. зв. Путобательйонна сотня, яка мала на своєму оснащенні декілька повітряних балонів.

Їх завданням було ведення спостережень над рухом ворожих військ. Крім того база в Красне мала необхідні ремонтні майстерні, ангари, приміщення для особового складу та проведення теоретичних та практичних занять як зі старшинами, так і з рядовими бійцями.

Під час одного з таких навчань, яке проводив з пілотами Б.Губер 5 лютого 1919 року, коли він демонстрував будову авіаційної бомби, випадково стався вибух. Від вибуху загинув сам полковник і 7 старшин (двоє з них померло від одержаних ран в лікарні в Золочеві).

Петро Франко у своїх у своїх спогадах приводить дату цього нещасного випадку 11.02.1919 р. Він же перераховує прізвища загиблих: поручник Бассан, хорунжий Томенко, четар Кануков і хорунжия Нестор Гумецький та Швець. Від ран померли в Золочеві підхорунжий Лютул та ще один, прізвище якого не встановлено.

Летунів поховано в Красне. Похоронну відправу здійснив парох Красного о.Копистянський. Промову виголосили о.Курат Кашуба і о.Гірняк. З Золочева на похорон приїхав сотник Т.Щурат та військовий аудитор Юрій Жмур. З Бузька приїхав М.Мороз. Надгробну промову виголосив П.Франко. Присутня на похороні К.Кравченко, тоді вже пані Нементовська, прочитала один з своїх віршів, присвячений летунам:

Гей на сонці гори, скелі
 Над оселі невеселі,
 Понад тіни, понад мли
 Вгору летимо, угору,
 В сяйво вільного простору –
 Вище, вище, як орли!
 Гей вина, вина дай, мила,
 Наливай по чарці вщерт!
 Днесь нас, може, жде могила,
 Все одно, життя - чи смерть!
 Літака тріпочуть крила,
 Будь здорова, моя мила,
 Не сумуй сама!
 З блиском грому бомбу кину,
 Чи вернуся, чи загину,
 Лякатись дарма!

Могила летунів знаходилася на цвинтарі разом з могилами А.Шереметинського та Чумецького О.С. В 1935 році польська буржуазно-реакційна влада знищила могили летунів, за радянської влади цвинтар, де були могили, перетворили в парк. В травні 1990 року на місці могили летунів споруджено спільний пам'ятник "Бійцям за волю України 1918-1950 рр.", на якому прикріплено 6 таблиць з іменами загиблих за цей період учасників визвольних змагань, в тому числі і летунів армії УГА.

Завданням летунського полку УГА була розвідка, бомбардування ворожих об'єктів, знищення літаків ворога. Цю останню задачу летунство УГА виповнило блискуче. Впродовж польсько-української війни нами було збито 16 польських літаків. На личаківському кладовищі, там, де є "Cwentarz Obronców Lwowa", збереглося кілька могил польських летунів, що загинули в повітряних боях цього періоду. Серед них дві могили французьких летунів, які воювали в польській армії. Із збитих 16 літаків ворожих 9 було збито сотником С.Євсоким.

Про різні випадки під час розвідувальних польотів, а також польотів, спрямованих на знищення живої робочої сили йдеться в спогадах П.Франка, розсіяних в цілому ряді альманахів Червоної Калини.

Під час відступу частин УГА за Збруч, коли, як співалося в пісні "зажурились галичанки та й на тую зміну, що відходять усусуси та й на Україну", летунський полк передислокувався в Звиняч біля Чорткова, а потім в с.Макову під Кам'янцем Подільським, далі в с.Шатову біля Нової Ушиці і врешті до Вінниці. Під час відступу УГА з-під Києва полк перебазувався у Могилів, а пізніше в Одесу, Бер-

дичів і Козятин. Частина полку, яка базувалася в Бердичеві і Козятині, попала в руки поляків.

Коли в 1941 р. большевицька армія панічно втікала на схід, вона втратила всю свою авіацію, розміщену на західних теренах своєї імперії. І тільки в 1942 р. на базі військово-повітряних сил Волховського фронту була утворена 14 Повітряна Армія. В її склад входили 278 і 279 винищувальні дивізії, 270 бомбардувальна і 281 штурмова дивізія. Крім того до її складу входили окремі авіаційні полки і ескадрильї. Перший бій летуни цієї повітряної армії провели 27 липня 1942 року під Тихвіном. Протягом війни з фашистською Німеччиною летуни 14 повітряної армії здійснили більше 74000 бойових вильотів, знищили 1323 німецькі літаки, 398 танків, десятки тисяч автомашин на землі. В роки Другої світової війни 14 повітряна армія в своєму складі мала вже навіть перші реактивні літаки, славнозвісні МІГ-9, МІГ-15, МІГ-17, фронтові бомбардувальники типу УЛ Т-28, військові транспортники ІМ-12, ІМ-14. В 1950-1960 рр. 14 армія поповнилась машинами типу МІГ-19, МІГ-21, СУ-76, ЯК-28 та іншими сучасними машинами. В рік Чорнобильської трагедії летуни 14 повітряної армії здійснили більше 1650 вильотів в зону Чорнобиль-

ської катастрофи, налітали більше 1600 годин в зоні Чорнобильської Атомної Електростанції (ЧАЕС).

Після проголошення незалежності України в 1991 році створено військово-повітряні сили України, а її військово-повітряний флот було сформовано на основі 14 повітряної армії колишнього Радянського Союзу.

Красне на жаль до сьогоднішнього дня не має не тільки пам'ятника, але навіть меморіальної дошки, яка б нагадувала нащадкам, що саме із Красне почалися могутні крила України.

пл.сен. Богдан Костюк.

Література

1. Крип'якевич І., Гнаткевич Б., Стефанів З. та ін. Історія українського війська (від княжих часів до 20 рр. 20 ст.). Упорядник Б.З.Якимович. - Львів, Світ, 1992 - с.712

2. Колянчук О., Литвин М., Науменко К. Генералітет Українських Визвольних змагань. - І-т українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України 1995 р. - 284 с.

3. Якимович Б. Збройні сили України - нарис історії. І-т українознавства ім.Крип'якевича, НАН України, "Просвіта". - Львів, 1996.

4. Кузьма О. Листопадові дні 1918 р. - Львів, 1931. - 452 с.

5. Литвин М., Науменко К. Історія Галицького Стрілецтва. - Львів, Каменярь, 1990 - 200 с.

6. Ріпецький С. Українське Січове Стрілецтво. Визвольна ідея і збройний чин. - Нью Йорк, Червона Калина, 1956/7. - 360 с.

7. Удовиченко О. Україна у війні за державність. Історія організації і бойових дій Українських Збройних Сил 1917-1921 р. - Вінніпег, Видавкор УСС Д.Микитюк, 1954 р., - 178 ст.

8. Шанковський Л. Українська Армія в боротьбі за державність. - Мюнхен, Дніпрова хвиля, 1958. - 319 с.

9. Ласка В. Моє Красне. - Буськ, 1996. - 32 ст.

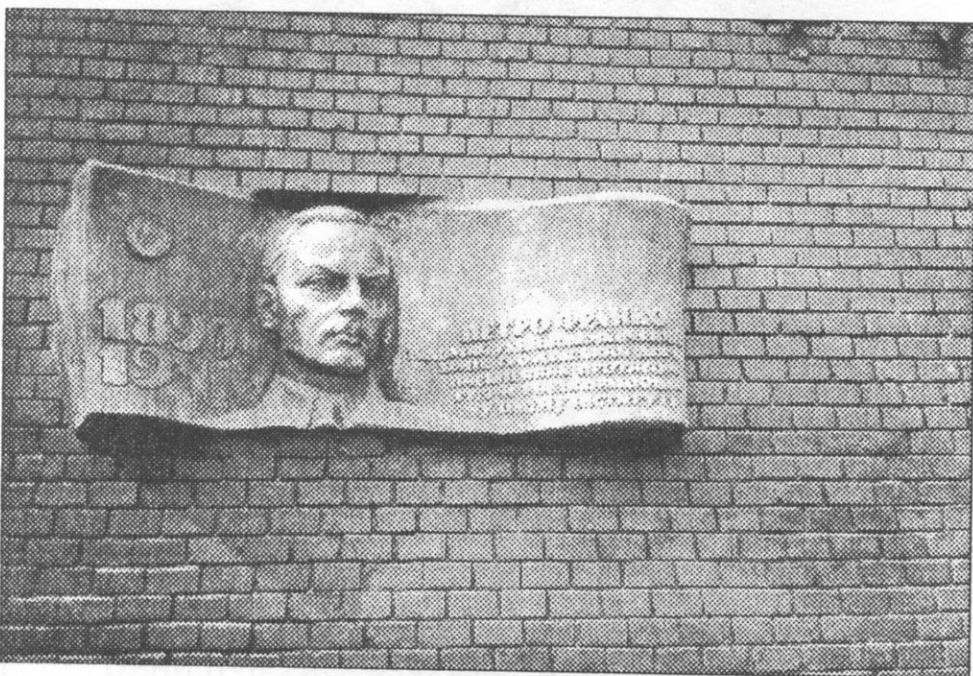
10. Альманах Червоної Калини N10 1937р.

11. M.Koztowski. Miedzy Sanem i Zborowem. - Krakow 1992. - 224 ст.

12. Могутні крила України. - Львів, 1994.

ДАНИНА ПАМ'ЯТІ

28 червня 1996 року минуло 55 років від дня арешту Петра Франка - одного із співзасновників Пласту. В цей день на стіні Комерційної Академії у Львові, де колись П.Франко був деканом, встановлена пропам'ятна дошка роботи відомого львівського скульптора, народного художника України, лауреата державної премії ім. Т.Г.Шевченка професора Емануїла Миська. Так через роки заборони й забуття до нас повернулася пам'ять про великого сина землі Галицької, визначного спортсменця, пластуна, січового стрільця - полковни-

ка, першого летуна УНР, вченого-винахідника, перекладача, письменника. Петро Франко був заарештований органами НКВД дня 28 червня 1941 року і знищений разом з академіком Кирилом Студинським - тестем незабутнього Дрота. Тому таким зворушливим під час церемонії відкриття дошки був момент, коли студентки комерційної Академії разом з представниками Львівського обласного товариства політ'язнів і репресованих п.Воронкою були делеговані на символічну могилу П.Франка на Личаківське кладовище з прекрасним вінком.

Місце загибелі П.Франка і К.Студинського ми досі не знаємо, але пам'ять про них залишиться у віках. Життя і діяльність П.Франка буде завжди для нас прикладом служіння народові. Пластове гасло - Бог і Україна - він чесно проніс через ціле своє життя. Пластові сеніори Львова, які зібралися в цей день біля пропам'ятної дошки для участі в церемонії її відкриття, віддали шану пам'яті творцеві Пласту. Шкода тільки, що не було молодих пластунів, яким би слід знати свою історію, а історію Пласту зокрема.

Пл.сен. Богдан Костюк

ДО РЕДАКЦІЇ “ПЛАСТОВОГО ШЛЯХУ”

Дорогий Друже Редакторе!

З насолодою прочитав я спомин друга Яреми Дубицького про табір на Остодорі (“Пл.Шлях” ч. 3(111) 1996, стор.58). Зокрема, цінним є рисунок новацької палатки на Остодорі, який зможе послужити взором до майбутньої її відбудови. Кілька світлин з Остодору можна знайти теж у праці Теодосія Самотулки “25-річчя Новацького Руху”.

Перебуваючи в тих околицях минулого року, ми (кол. голова КПС України - пл. сен. Віталій Окуневський, деякі інші члени Управи “Сокола” і я) вибралися на Остодір. З новацької палатки залишилися лише фундаменти, крізь які проріс, сьогодні вже зрілий, ліс.

Довголітній новацький виховник, Ромко Саєвич (“Буйтур”), про якого згадує автор, відійшов на Вічну Ватру в Чикаго, ЗСА, і там похований.

Неправильно, одначе, називати табір на Остодорі “юнацьким”. Юнацтво таборувало на не так уже й віддаленому Соколі. Табір на Остодорі - це був табір **новацтва**. Це можуть потвердити живі ще учасники таборів на Остодорі, а в першу чергу пл.сен. Роман Копач, який бував у провіді тих таборів. Сірий Лев у своїй книжці “Український Пластовий Улад 1911 - 1945 у спогадах автора” пише про нього так:

“Спочатку приступлено до будови приміщення під табори **новаків** на Остодорі к. Підлютого в Карпатах. Площу під оселю й частину матеріялу дарував при великій допомозі о. митрата Тита Войнаровського Митрополит Андрей Шептицький. Тому цю оселю названо його ім'ям. Закінчено будівлю в р. 1932 і в тому ж році й посвячено її при великій участі українського громадянства, зокрема пластунів. Рік-річно перепроводжувано через цей табір 150-200 **новаків(-ок)**. Пл. сквм. о.Олександр Бучацький і 15 курінь УУСП “Орден Залізної Остроги” були ввесь час там аж до року 1939 провідниками”.

А Теодосій Самотулка у названій праці містить такі фрагменти: “Табори - Оселі для **новаків** в Остодорі коло Підлютого [відбувалися] в новозбудованому приміщенні, 1932 р. ще під фірмою Українського Краєвого Т-ва Охорони Дітей і Опіки над Молоддю, а від 1933 р. під опікою КВОММ /Комісії Виховних Осель та Мандрівок Молоді/. Табори ті переводились літом у двох чергах для хлопців і дівчат. Провід хлоп'ячих таборів до 1934 р. був в руках о.Бучацького О. як опікуна та Кліща Івана як

обозного, головно при співпраці членів куреня старших пластунів “Орден Залізної Остроги” /ОЗО/: Котовича Зенона, Кметика Володимира, Дурбака Тараса, Білостоцького Тимоша, та впорядників з інших пластових куренів: Мамчина Андрія, Скаба Миколи, Саєвича Володимира, Дразньовського Р., як теж пластунів студентів теології Стернюка Остапа, Дядя Миколи, Романишина Петра, Копача Романа й інших.

Від 1935 року проводились на Остодорі табори в двох турнусах окремо для хлопців і дівчат. Якщо в місяці липні були хлопці, то в серпні таборували дівчата.

Проводи таборів на Остодорі
від 1935-1939:

1935 о. Горникевич Т. - командант,
Білостоцький Т. - обозний /хлоп'ячий т./
Клак-Буйова Ст. - командантка,
Старосольстка Л. - обозна /дівочий т./

1936 Проф. Каменецький Ю. - командант,
Домбровський М - обозний

1937 Бачинський Л. - командант,
Копач Р. - обозний

1939 о. Ждан - командант,
Кивелюк Б. - обозний /хлоп'ячий т./
Д-р Фіголь Марія - командантка
/дівочий табір/.

Заходами о. Бучацького О. та Кліща І. з однієї сторони, а Бачинського Л. з другої, створено власними руками два постійні осередки **новацького** таборування: Остодір та Старява.

На думку Сірого Лева, треба особливо підкреслити факт, що будівля табору в Остодорі заслуговує на окрему згадку в історії новацького руху. Була це будівля, не тільки поміщена в особливо пригожій місцевості на табір, але своїм розміром, улагодженням не мала рівного не тільки в нашому будівництві для цілей таборового виховання дітвори, але в свій час могла служити навіть приміром для чужих народів і чужих скавтових уладів”.

Називати табір на Остодорі юнацьким - це не тільки перекручення фактів, але й кривда для Уладу Пластунів Новаків.

пл. сен. Орест Гаврилюк, ЧМ

Всі підкреслення в цитатах - мої - О. Г.

КАЗКА ПРО ОСТОДІР

*Заслухались кедри горганської ночі,
І гомін ішов по долинах, ярах...*

Оселя на Остодорі

Незабутня ніч в Горганах. Могутні, маєстатичні верхи гір, темні, суворі, ніби зм'якли, злагідніли від блиску великої новацької ватри, що рветься вгору до неба. Вдивляєшся у темінь, чи не побачиш серпентини на Високій. Та ні, не видно. Тільки темні обриси гір на темно-блакитному тлі і снопи іскор, що раз-у-раз вибухають, розгублюються і гаснуть угорі. Посередині між ватрою і горами Лімниця - шумить, як тисячі літ тому, а в її шумі якби таємна людська мова крилася, якби пісня молодости з журбою була змішана. Довкруги ватри сидять малі хлопці та кількох старших, всі в одностроях. Всі заслухані "в золото слів, що лились про славне минуле, про мрії гарячі, про волю, що прийде колись".

Братчик так гарно розказує про мітичного Прометея, про ватри, що їх палили княжі дружинники в походах та козацькі частини. Мимохить очі вдивляються в темряву, чи не побачать де на Пасічній чи Заплаті ватри, що її палили там колись Усусуси. Тиша і велич всюди, тільки далеко журчить Лімниця, а тут ближче потік Тодір, шумить спокійно й таємничо ліс. Тріскаче ватра, а на тлі тої величі - слова палкі й пісні молодечі. Погасає ватра, але її блиск, її іскри відбилися в очах хлопців, а слова, що там впали,

Учора Оселі в Остодорі - 1933р.

глибоко западають у душу.

Що привело сюди тих хлопців з різних сторін української землі та з чужини? Краса тих гір, здорове, чисте повітря, Лімниця? Так, але може це ще не все, може якраз це не найважливіше. Чому вони так добре тут чуються? Бо тут життя - в дружньому гурті, за пластовими принципами і зразками, життя у своїй "державі". Так ніхто й ніколи цього не називав, але це найкраще, найвідповідніше означення того чарівного життя-казки. Протягом одного місяця жили і зживалися хлопці з різних сторін. Самі організували собі, й добре організували, своє життя, під рідним проводом, під рідним прапором, що лопотів на вітрі. Тут вчилися згідливо співжити, слухатися проводу й давати собі гуртом раду, заправляючись до майбутньої правдивої служби Батьківщині. Ніде так, як у таборі, не можна вціплювати в молоденькі душі пластові вимоги та всю ту шляхетну ідею та примінювати їх у реальному житті. І це найістотніше, коли шукаємо

за вартостями і причинами успіху наших таборів. Уміло ведене життя гурту було причиною того, що хлопці майже всі прощалися з табором та з товаришами з жалем. Їхали до батьків, яких дуже любили, але прощалися з організованим гуртом, який дуже скоро зуміли полюбити і з ним зжитися. Зокрема дітям українців - заточенців на польських землях /з Кракова, Варшави, Познаня/, відтак українців з чужини /з Відня, Румунії/, давали табори те тепло, якого не могла їм давати постійно рідна земля.

Гарний, як казка був Остодірський табір, і казкою було життя в ньому. Положений недалеко потічка Тодір, що вливався до ріки Лімниці, оточений довкола лісом, з однієї сторони молодію вільшиною, з другої - старим бором, то знов непрохідною гущавиною кущів. Перед табором гарно впорядкована площа, а на її кінці в долині, під вільховим ліском місце на ватру. Від будинку провадила широка стежка в сторону Сокола, висипана рінню - в долину до кухні, їдальні й магазину, а далі до потоку і до шляху гірської залізнички, з відгалуджен-

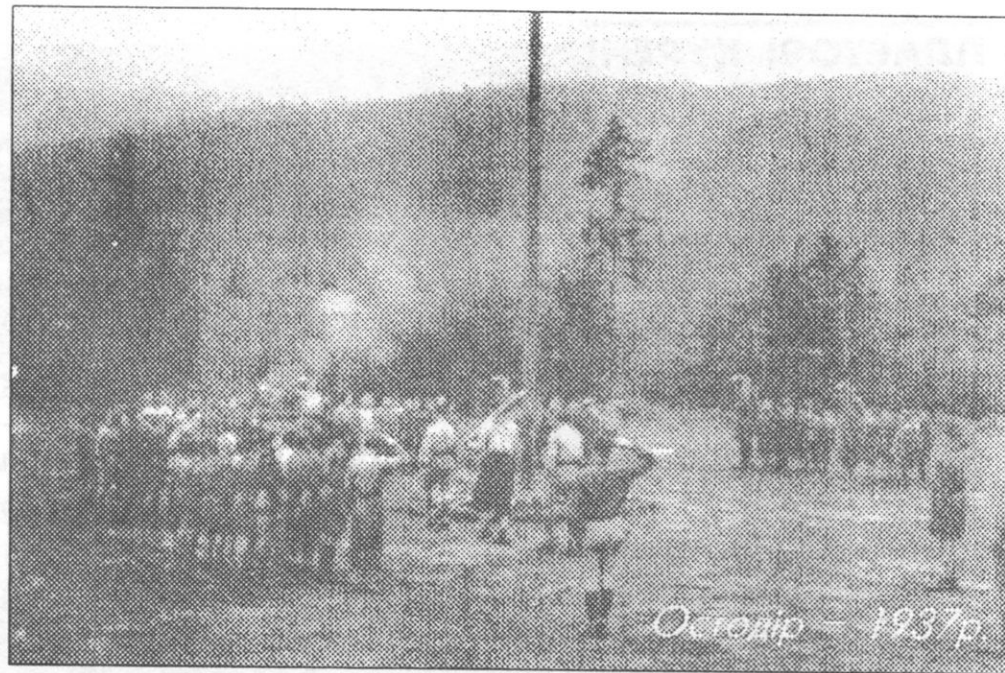
ням, що заходило аж під таборову кухню. Туди ішлося до Лімниці, до станції Остодір та на Сокіл. Біля тієї стежки поруччя, а за ним посаджено алею кедрів. При стежці, на половині дороги до кухні, під старим деревом заховалася будка стійкового. Тут дуже точно виконували новаки свою службу. Одного разу один із них, Юра В., навіть матері своєї не пустив до табору, доки на свисток не прийшов братчик і дижурний. Зараз напроти будки ріс великий гарний бук, якому в останніх роках надав табір назву "дерево полковника Дмитра Вітовського", а плай, що зачинався якраз від того дерева і провадив у ліс, названо Плаєм Українських Січових Стрільців. На дереві прибита таблиця з написом, а під деревом прибита друга з написом і стрілкою: "Плай Українських Січових Стрільців". На тому плаєві я залюбки провадив гутірки з моїм гуртком. У протилежну сторону, в напрямі на Кам'янець та Підлюте, вела через ліс т.зв. чорна стежка, мабуть тому, що вела старим, густим і темним лісом. Нею ішлося на сусідній Кам'янець та Підлюте. До Підлютого було 3 км.

Сам будинок табору - дерев'яний, чистий, но-

вий, солідно і зі смаком збудований, - робив незвичайно миле враження. На партері було 4 великі спальні, шпиталик, канцелярія лікаря та ще 2 кімнатки. На поверсі - чотири спальні, дві кімнати для проводу, канцелярія та кімната коменданта. На просторому, ясному піддашшу спали звичайно впорядники. Довкруги будинку на партері був широкий гарний балькон зі сходами в трьох місцях. На поверсі був теж балькон, з якого можна було любоватися чудовим видом на Ігровище й Високу зі серпентиною, що біліла здалека, на долину потока; обабіч довкруги гарними ланцюгами підносилися гірські хребти: з одної сторони Матагів, а з другої Пасічний і Заплата. В одному році наш славний образотворчий мистець Олекса Новаківський кільканадцять днів працював на тому бальконі, очарований тим видом. Любувалися всі, хто тільки відвідав Остодір і був в канцелярії табору, щоби вписатися до книги гостей. Від того чудового виду не міг відірватися при від'їзді останній комендант табору в Остодорі о.Ждан.

Будинок був вкритий червоною дахівкою і був

видний здалека, з гір. Посеред площі - височенна щогла з прапором, а довкруги площі посаджено за ініціативою і під проводом сквтм. Леоніда Бачинського спеціально дібрані до гірського клімату яблуневі деревця.

Ніколи не забуду, як раз в останній вечір перед виїздом з табору ми йшли стежкою з кухні до табору. Увесь табір був освічений і на тлі погідного літнього вечора був схожий справді на якийсь замок з казки.

Страшна воєнна хуртовина знищила будинок Остодірського табору. Його розібрали і деревний матеріал перевезли на Підлюте в 1940 р. Може, осталися ще і ростуть кедри або яблуні, що їх ми, пластуни, там садили.

Але не пропала з тим прегарним будинком чарівна казка Остодірського табору. Бо всі ці, що мали щастя бути колись на Остодорі, як виховники - впорядники/-ці/, так і новаки/-чки/, відродять його величну традицію всюди там, де існуватиме Пласт і пластове новацтво.

*Пл.сен. Р. Буйтур
(Теодосій Самотулка, "25-річчя Новацького Руху",
бібліотека ВОР ч.1, 1955)*

*Фотографії надані
Групою з історії та музейництва Пласту "На сліді"*

ТІ, ЩО ГРЕБЛІ РВУТЬ

“Ті, що греблі рвуть на застоюлих водах громадського життя” - так у 1926-27 році пластунки із гуртків “Меви”, “Рожі” і “Ластівки” з 2-го куреня УПЮ ім. Марти Борецької у Львові назвали свій старшопластунський курінь. Назву куреня взяли вони з “Лісової пісні” Лесі Українки.

Членки куреня поставили собі за завдання виховну працю з юнацтвом, а головно переводження таборів для юначок. Перший такий табір зорганізували “Греблі” у 1927 році на Соколі у Карпатах. Від того часу вони кожного року приготували табори для юначок, як і також інструкторські табори для юначок і старших пластунок.

У 1930 році, коли польський уряд розв’язав Пласт, наші “Греблі” далі вели виховну працю у тємному Пласті. У Перемишлі пл.сен. Цьопа Паліїв вела найбільше активну працю і притягала до куреня нових членок. Далі цікавилися виховними справами, організували табори на Соколі і на Гуцульщині. Тоді видавали журнал для молоді під назвою “На сліді”, якого головною редакторкою була наша гребля пл.сен. Уляна Старосольська.

В часи дії тайємного Пласту “Греблі” активно працювали в різних громадських акціях. У 1932 році під час свята “Українська молодь Христові” “Греблі” брали участь як санітарна служба, як і також переводили різні санітарні вишколи. У 1937 році підготували виставку з нагоди 25-річчя Пласту. “Греблі” були членками спортивного товариства “Стріла” та мандрівного “Плай”.

Коли вибухла Друга світова війна, “Греблі” включилися у дію Виховної Спільноти Української Молоді (ВСУМ), що заступив Пласт під час зайняття німцями Львова і Західної України. “Греблі” переводили табори для юначок між 1941 і 1944 роками. Членки куреня допомагали багато в праці Українського Червоного Хреста. В часі років війни декілька із членок куреня згинуло в тюрмах, в рядах УПА або померло заражених тифом, виконуючи санітарну службу.

У роках 1945-46, після закінчення війни, пластунки зійшлися разом в Європі і відновили курінь як 2 курінь УПС. Якраз тоді, коли відновився Пласт, багато членок куреня зайняли провідні місця в Пласті, головно пл.сен. Цьопа Паліїв, Ганка Коренець, Ганка Герасимович, Фалина Любінецька, Ірина Чайківська, Тоня Горохович та інші.

Еміграція українців в світ рознесла “гребельок” по нових країнах поселення, та вони зразу взялися до пластової праці, зокрема в Америці і Канаді. В тих країнах два юнацькі гуртки, “Ромени” в Канаді і “Вивірки” в Нью-Йорку, відновили старшопластунський курінь УСП “Ті, що греблі рвуть”, що дістав число 4. Перша зустріч обох куренів УСП і УПС відбулася у 1960 році. Членки обох куренів далі ставили собі як ціль виховну працю з юначками, організували табори, вишкільні курси та від 1968 року вишколи, знані під назвою “Школа Булавних”.

З ініціативи пл.сен. Цьоли Паліїв створено Кадру Пластових Виховників, видано підручники для виховної праці, перші іспити вмілостей для юначок.

Члени УПС “Ті, що греблі рвуть” працюють активно в Пласті і в громаді, особливо в українському шкільництві, жіночих організаціях, культурних, а зокрема у журналістиці. Крім того, “Греблі” постійно продовжують культуру друкованого слова. Доказом того вийшли заходами куреня три книжки. Обидва курені “Ті, що греблі рвуть” спільними силами уфундували вже після віднови українського Пласту три вартісні книжки. Перша з них - це важливий підручник української мови пера Юрія Шереха під назвою “Нарис сучасної української мови”, що появился у бібліотеці Українознавства Наукового Товариства ім. Тараса Шевченка в 1951 році. У 1961 році появился друге видання заходами куреня “Ті, що греблі рвуть” за редакцією проф. Юрія Луцького, мистецьке оформлення мистця Мирона Левицького. Для відзначення 100-ліття смерті Тараса Шевченка його вибрані твори були у перекладах на англійську, німецьку і французьку мови із поданням укра-

їнського тексту. Третя книжка уфундована куренями "Ті, що греблі рвуть" на пошану бл.п. пл.сен. Цьопа Паліїв. Обширну історію куреня, яка є вміщена в тій книжці, написала Ганка Коренець. Збірку статей підготувала редакційна колегія під проводом пл.сен. Ольги Кузьмович.

В 1968 році на спільній зустрічі курені вибрали Першу Греблю Ганку Коренець, що мала персонально об'єднати обидва курені. Пл.сен. Ганка Коренець була курінною УПС "Ті, що греблі рвуть" протягом 50 літ. Людина великого характеру, шляхетна, працююча, скромна, ціле своє життя віддала Пластові. Нагороджена найвищим пластовим відзначенням - Хрестом Заслуги "За Значне Діло".

Членки куреня "Ті, що греблі рвуть" брали на себе великі відповідальні завдання за долю і розвій Пласту. Шість членок куреня були головами пластових організацій і з повною посвятою та завзяттям виконували цей почесний обов'язок. А ними були:

1. сл.п.пл.сен.кер. др. Анна Герасимович - Голова Крайової Пластової Старшини у Великій Британії;
2. сл.п.пл.сен.кер. Кикелія-Цьопа Паліїв - Голова Крайової Пластової Старшини у Канаді;
3. пл.сен. кер. Ольга Кузьмович - Голова Крайової Пластової Старшини у ЗСА;
4. пл.сен.кер. Євстахія Гойдиш - Голова Крайової Пластової Старшини у ЗСА;
5. пл.сен.кер. Дарія Даревич - Голова Крайової Пластової Старшини у Канаді.
6. пл.сен.кер. Іроїда Винницька - Голова Крайової Пластової Старшини у Канаді.

Курінь "Ті, що греблі рвуть" є міжкrajовим куренем. Члени куреня творять плавні в Австралії, Канаді і ЗСА. Члени-самітниці є в Аргентині, Франції,

Великій Британії. Плавні Австралії мають осідок у Вікторії і в Південній Австралії. Членки включаються в працю станиць, виконують функції виховників, членів станичної старшини, членів КПС, як рівно ж беруть участь в церковному і громадському житті, переводять заробіткові акції на розбудову "Сокола" в Австралії і на університет монаша і інші цілі. Зложили даток на розбудову табору "Сокіл" в Україні. Австралійська плавня у Вікторії може гордитись своєю членкою сл.п. пл.сен. Зіною Ботте. За її визначну і жертвенну працю для потерпілих жертв Чорнобиля Кабінет Міністрів України і Верховна Рада України надали їй звання "Чорнобильська Мати" і Почесний Генеральний Консул України на Австралію. Перша жінка (наша гребля) представляла Україну за кордоном. Звітування гребель Австралії є взірцеве і контакт з матірним куренем дружній.

Членки куреня "Ті, що греблі рвуть" в Канаді працюють не тільки в Пласті, працюють на різних постах громадського життя. Переводять табори, зустрічі, опрацьовують пластові виховні матеріали. Пл.сен.кер. Іроїда Винницька є головою СКВОР-и (Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада), виконує важливу ділянку в розбудові українського шкільництва поза межами України.

Від самих початків існування куреня "Ті, що греблі рвуть" провід куреня мав на увазі вишкіл юнацьких виховників, особливо вишкіл таборових провідників, т.зв. "ШБ" - "Школа Булавних". Протягом 35 літ найкращі юнацькі виховниці здобували звання і заправу на тих вишколах. Ініціаторами цього вишколу були пл.сен.кер. Дора Горбачевська і пл.сен.кер. Ольга Кузьмович.

В 1991 році курінь "Ті, що греблі рвуть" власними коштами спровадив на "ШБ" пластунок з України: Ті, що відбули "ШБ", опісля перевели першу

"ШБ" в Україні. Курінь "Ті, що греблі рвуть" кожного року допомагає "ШБ" в Україні матеріалами і приладдями.

Членки куреня були в проводах ЮМПЗ та вложили багато праці у всіх Міжкrajових Зустрічах Пласту "МПЗ", починаючи від 1962 року на Вовчій Тропі, на Батурині - Канада 1967 р., в 1972 р. на Вовчій Тропі, в 1978 в Скелястих горах Альберта, Канада, в 1982 р. Вовча Тропа, 1987 - Канада і 1992 Вовча Тропа. Курінь переводив мистецькі виставки, ватри і хороводи.

Членки куреня брали участь в підготовці і переведенні Пластового Конгресу Другого та були в комісії вибору Начального Пластуна. Друга акція, якою зайнявся курінь, була "Поміч ближньому". Зразу пачки ішли до Німеччини для українських залишенців, опісля до Польщі. Відтак акція зосередилася вповні на допомозі переслідуваним в Україні та їхнім родинам. Спорадично посилки ішли до Бразилії, Румунії, Югославії і Словаччини. З відродженням України курінь висилає посилки книжок до бібліотек в Києві, Тернополі і до Криму. З відходом у вічність сл.п.пл.сен.кер. Ганки Коренець створено Видавничий Фонд її імені, який буде використаний у відповідний час. Плавня Нью-Йорк - Нью-Джерсі влаштовує кожного року "Великодній Базар" і заробіток призначає на різні цілі.

Вислано 1000 дол. до ГПБ, щоб підтримати українську делегацію на Світове Скавтове Джемборі 1995 в Голяндії. Плавня зложила даток 500 дол. на видавництво "Пластовий Шлях", 1000 дол. на збереження української культури в українському музеї.

Останньо курінь заангажувався до помочі відновлення оселі "Сокіл" в Україні, там, де зродилася перша іскра любові до Пласту. Курінь придбав дві кімнати і присвятив їх Цьопі Паліїв і Ганці Коренець.

Курінь має визначних членок, які довгі роки служать Пластові. Довголітня редакторка "Готуйсь" пл.сен.кер. Тоня Горохович, а тепер голова "Українських Порацівників Культури для дітей та молоді". Пл.сен.кер. Ольга Кузьмович - довголітня редакторка "Юнака", працює далі в журналістиці.

Курінь має надійних старших пластунок із закінченою виховною освітою, володіють вправно двома мовами і перебрали на себе провід "Школи Булавних". Всі вони працюють на різних виховних пос-

Фото з архіву ПШ

тах по своїх осередках, ідейні і свідомі своїх великих завдань для діаспори і України.

Багато із куреня УПС і УСП є учительками в українознавчих школах і там несуть знання і любов до української культури і до України, яка тепер потребує великої нашої допомоги.

Членки куреня є також новацькими виховницями, очолювали крайові і головні проводи, вели новацькі табори, вишколи, дописують до "ВОР" і підготовляють різні виховні матеріали та сценки на новацькі імпрези.

Членки куреня є членами громадських організацій ті установ СФУЖО в ЗСА, в об'єднанні письменників "Слово", Український Музей, учительська громада, а найбільше працює в українознавчих школах.

Стан куреня 110 членок.

Акція Сарселя - збірка, розпочата греблями на видання "Енциклопедії Українознавства" в Сарселі. На цю ціль зібрали тисячі доларів, ставши меценатом цієї акції.

У 1976 році курені УПС і УСП відзначили святочно 50-річчя існування куреня в Нью-Йорку та посвятили курінний прапор. З того приводу появилось також "греблівське" число "Юнака".

Відзначка куреня символізує усі три ступені, які греблі переходять: габи, габенята і ті, що греблі рвуть. Курінні краски: бронзова, срібна і синя.

Провід куреня УПС видає неперіодичне курінне видання "Вістовик", а УСП "Пльоткар". Курінні ради УПС відбуваються що два роки, а УСП кожного року. Теперішньою курінною УПС є пл.сен.Евстахія Гойдиш.

КУРІННА ТРАДИЦІЯ

Курінна традиція куреня "Ті, що греблі рвуть" розвинулася на підставі твору Лесі Українки "Лісова пісня", як теж через різні гуцульські оповідання та фольклорні записки про гуцулів.

Курінних гребель називаємо лютими габами. Габа - це слово гуцульське, значить хвиля. Курінна є люта габа, члени - габи, а кандидатки - габенята.

Ті членки куреня, які мешкають далеко від осередку куреня, називаються "банувальницями" - від гуцульського слова банувати, що означає тужити.

Писар або редакторка курінної газетки називається "перелесник".

Скарбника називають "скальник" або "той, що в скалі сидить".

Усе курінне знання ми черпаємо від "старого дуба" - очевидця рад і лісових великих таємниць. Дуб - це святочне дерево куреня.

"ГЕЙ РУП!" - це клич куреня. Цей вигук уживають робітники при тяжкій праці, коли щось важкого підносять. Греблі зривати нелегко, тому вигук добрий, щоб улегшити працю.

Курінна хроніка називається "Лісова пісня".

Курінну раду називають "раптовий вихор", а про іспити, через які мусять усі кандидатки перейти, кажуть - "габи нею круть".

Пл.сен. Марта Кузьмович

ЧОРНОМОРЦІ

10 КУРІНЬ УЛАДУ ПЛАСТУНІВ СЕНІОРІВ

Курінь відбув свою зустріч на "Вовчій Тропі" в днях 29-30 травня 1996 року. У зустрічі брали участь теж наші братні курені: 25 курінь УСП "Чорноморці", 16 курінь УСП "Чорноморські Хвилі" і 40 курінь УПС "Чорноморські хвилі". Всі морські курені є об'єднані у Чорноморській Раді.

Залоги куреня існують у ЗСА (4), Канаді та дуже активна залога в Україні. Колись сильна залога в Австралії останньо затихла і з нею нема зв'язку. Курінним є пл.сен. Нестор Колцьо, ЧМ - "Нелько".

Члени куреня є індивідуально активні в Пласті (6 є членами головного пластового проводу, включаючи теперішніх голів ГПР і ГПБ), у своїх станицях і громаді. Курінь допомагає всіляко в підготовленні й переводженні морських пластових таборів, як на північно-американському континенті, так і в Україні. При курені існує Фонд Допомоги Розвиткові Морського Пластування в Україні (ФОДОРОМПУ). При допомозі того фонду проведено вже два вишколи впорядників морського пластування над Чорним морем у Криму й на озері Святиязь. Наша залога у Львові періодично переводить вишколи на Черемоші, водні табори, мандрівки Дністром, вправи на суд-

Фото з архіву ПШ

Фото з архіву ПШ

нах (переходять вишкіл вітрильництва з фаховим інструктором), пропагує святкування Дня Українського Моря. Під час останнього Крайового Пластового З'їзду України влаштували цікаву виставку морського пластування та відповідали за господарсько-технічну ділянку. На першому Українському Джемборі проводили водну програму на ріці Уж, де кожен учасник міг брати участь у заняттях плавання, вітрильництва, веслування на катамаранах, канойках і каяках.

Члени куреня підготовляють матеріали з морського пластування для включення їх у пластову програму УПЮ. Тут головно розходиться о пробу пластуна скоба-гребця та іспит вмлості з морської екології.

Щорічно в листопаді відбувається Чорноморський Баль для придбання фондів. Його організує і переводить Залога Атлантийського Океану.

1996 року Курінь поніс дуже болючу втрату: відплив в останній рейд наш найвизначніший член і відомий пластовий провідник, пл.сен.кер. Яро Гладкий, ЧМ - "Оріон". Для вшанування його пам'яті курінь уфундував одну кімнату в курені, що будується на оселі Сокіл у Карпатах, де Оріон колись таборював. Хочемо теж видати книжку про його життя і діяльність та закликаємо читачів цього допису присилати відповідні матеріали до такої книжки (можна надсилати на адресу Редакції "Пл. Шляху").

Курінь видає свій листок зв'язку "Чорноморець". Теоретично кварталник, але появляється неперіодично - в міру потреби. Останнє число присвячене пам'яті Яра Гладкого. Редагує пл.сен. Юрій Кузьмович, ЧМ - "Каз".

Наша остання Зустріч на "Вовчій Тропі" відбулася в дружній і милій атмосфері та причинилася до кращого запізнання й затіснення зв'язків між чотирьма морськими куренями та їхнім членством індивідуально. Намічено відбути наступну зустріч на 28-29 червня 1997 року над озером Senesa у ЗСА.

Подав Йонтек, ЧМ

“ЮНАЦТВО”

Ми вже раз згадували в цій рубриці про новий журнал для УПЮ - "Юнацтво", який почав виходити в Україні (у Львові) у 1996 році. Коли ми вперше про нього писали, цей журнал був лише "експериментом" - спробою, чи справді було б можливим видавати в Україні пластовий юнацький періодик. Таких спроб було вже декілька перед цим, зокрема, з'явилися було колись пару "юнацьких" додатків до журналу "Цвіт України". Але ці пробні журнали, хоч були цікаві змістом, але не прийнялись - може, тому, що були друковані на газетному папері, газетним друком, що аж ніяк не притягав читачів, а може через брак професійної, відданої справі Редколегії, яка б могла всеціло присвятитись важкому завданню - видавати журнал для молоді. В кожному випадку, з'являлось одне число - а тоді переставало виходити. І на цьому справа закінчувалась.

Коли появилось перше число нового журналу "Юнацтво", то можна було сподіватись, що подібна доля може стрінути й цей журнал. Однак - з великою радістю - хочемо зарепортувати нашим читачам, що так воно не сталось. Журнал "Юнацтво" почав виходити "на серйозно" і дотепер появилось вже 6 його чисел, а дальші числа є вже в дорозі. Вигляд журналу з кожним числом стає щораз то більш професійним. Він є гарно й цікаво видрукований, мова є добра (українська-сучасна), помилок є відносно мало, цілий журнал цікаво й чепурно представляється. Може, він не є такий люксово виданий, але є велика різниця між технічними можливостями в Україні і в Америці!

Але найбільшим позитивом журналу є його цікавий і вартісний зміст. Статті в ньому є повні інформації - не лиш з пластового життя, але взагалі інформації, які можуть бути цікаві молодій, добре едукованій й інтелігентній людині. Там, крім репортажів з пластового життя, знайдете і цікаві статті з українознавства, науки й техніки, історії, як також траєлогії, біографії славних постатей - українців в світі, загадки, запитники, поради, гумор, спорт, тощо.

Можна мати одне зауваження до "Юнацтва": як ми згадали, він вживає добру українську сучасну мову, яка є зрозумілою сучасній українській молоді. Мова є відносно чиста від русизмів. Однак сучасна мова в Україні починає "хворіти" на нову "хворобу": засмічення мови американізмами. Це, очевидно, феномен, який існує всюди по світі сьогодні: "рок-ендролл" чи "хевіметал" ви знайдете і в мові японській, і

французькій, і іспанській, - головно поміж "надцятьлітніми" молодими людьми, чи "тін-ейджерами", як їх називають сьогодні в Україні. Це є велика проблема не лиш для України, але дослівно для кожної країни в світі: американська культура із її музикою, одягом, фільмами, поведінкою і т.д. просякає в життя молоді кожної країни світу - бо так є сьогодні "модно", а в світі надцятьлітніх "модним" мусить бути кожний юнак і кожна юначка, які хочуть бути частиною групи, частиною молодіжного життя. А з музикою, строями, звичаями і т.д. приходять і "модні" вислови, і якщо молода особа їх не вживає, то вона не є частиною молодіжного суспільства.

І тому ті всі "модні" американізми, які швидким темпом просякають в життя й мову нашої молоді, не є можливо виеліминувати з видання для тієї молоді. Без них це видання стало б їм нецікавим, "поза їхнім колесом вартостей". Щоб могли захопити сучасну молодь, журнал мусить мати матеріали і про сучасну молодіжну музику, й про строї, і про звичаї тієї молоді, і про популярні особи (Мадонна, Шварценегер)... А про ті речі можна писати, лиш вживаючи "модерні" слова... Бо ж як можна описати "джінси", не вживаючи американського слова?

Ну, але це є мала заввага, яка насправді відноситься до нашої загальної сучасної проблеми, а не лише до "Юнацтва". На нашу думку, цей журнал розв'язує питання юнацької преси в найбільш позитивний спосіб.

"Юнацтво" - це прекрасний журнал для нашої пластової молоді в Україні. Шкода лиш, що він є майже незрозумілий для 95-98% нашої діаспорної молоді. Все ж таки, якщо Ваша дитина належить до тих пару процентів української молоді з діаспори, яка свобідно володіє сучасною українською мовою, то конечно запренумеруйте їй цей прецікавий юнацький пластовий журнал з України.

Вовк - Сіроманець

ПОЛУМ'Я

експериментальне видання

З червня 1996 року в Тернополі виходить "Часопис тернопільських пластунів "Полум'я". Це є експериментальне видання тернопільської станиці при фінансовому сприянні управління у справах молодіжної політики Тернопільської облдержадміністрації. В минулому році побачило світ 5 чисел часопису, серед яких спеціальний випуск - співаник, в який увійшли улюблені пісні таборового літа-96. За тематикою матеріалів видання зорієнтоване на УПЮ-УСП. Матеріяли, публіковані в часописі, є дуже різнопла-

новими. Коротше кажучи, редакція експериментує.

В цьому році "Полум'я" буде продовжувати виходити в світ. Періодичність видання - 1 число на 2 місяці. Закликаємо приєднуватись до нас (дописами, фотоматеріалами, репортажами, ін.) всіх пластунів. Бажаючим надішлемо примірники часопису.

Контактуйте з нами за адресою:

282008, Тернопіль, вул. Федьковича, 11, Пласт УСО, "Полум'я".

Михайло Окаринський

ПОРАДНИК – ПРОГРАМА УПЮ ЕТАП III

(З БІБЛІОТЕКИ ЮНАКА)

“Етап III” - це нова, тепер модна назва на “Третю Пробу” в пластовому юнацтві. Різниця є в тому, що “пробу” тепер не “перевіряють іспитами” в різних ділянках, як це було колись, а радше дають членові УПЮ певні проекти-завдання, які він/вона має виконати, щоб здобути звання “скоба” чи “вірлиці”. Цей спосіб здобування третього юнацького ступеня є набагато більше сприйнятливий для молодих людей, бо він не нагадує їм нудних іспитів в школі, а радше дає їм ініціативу до власних починів і виконання трудних завдань. З педагогічного боку цей підхід також є набагато більш корисний для молоді і залишається їм в пам’яті на ціле життя.

Під фірмою “Бібліотека Юнака” колишні члени КПСтаршини в США (пластуни Ксеня Козак, Оля Стасюк, Юрій Савицький та Ольга Кузьмович) підготували й випустили в світ новий підручник-книжечку

(на 16 сторінок друку), яка вивчає юнацтву та виховникам, що це таке є “третій етап”, як його здобувати й переводити, як теж дає багато практичних порад на проекти й заняття, пов’язані з цією пластовою активністю.

Книжечка є дуже люксово видана - з кольоровою обкладинкою й кольоровими та чорно-білими ілюстраціями, цікавим, живим укладом та гарним естетичним виглядом. Мова є добра (діаспорна-українська), помилок мало. Ціла книжечка відразу приваблює молодого читача й заохочує його цей матеріал прочитати й засвоїти собі. Редакторам підручника належить велика похвала за добре приготоване видання. Сподіваємось, що цей підхід прийметься в Пласті - не лише в Америці, але й взагалі в цій нашій організації по різних країнах світу.

Л.Онишкевич

БІБЛІОТЕКА ВИХОВНИКІВ ЮНАЦТВА

Про гостру необхідність друкованого слова говорилося і говориться вже багато. Але приходить час перейти від розмов до діла. Бо саме цього так нетерпляче чекають перш за все виховники - ті, хто виконує основну пластову працю.

КПС України намагається у свій спосіб вирішувати цю пекучу проблему. Одним з перших кроків було заснування журналу для юнацтва. Як читачі вже знають, у 1996 році вийшло шість чисел. У 1997 році журнал змінить своє обличчя: матиме більше сторінок, нові рубрики, нове оформлення. Власне з цією невеличкою перебудовою пов’язане спізнення у виході перших чисел.

Важливою подією стало також заснування “Бібліотеки виховників юнацтва”, основне завдання якої - забезпечити виховників методичними матеріалами, правильниками, навчальними посібниками. Першими книжечками у цій серії є “Програма УПЮ” (Правильник УПЮ, частина II; Крайові індекси та вимоги Відзнаки Фізичної Вправності) і “Вмілості” (вимоги реформованих відповідно до потреб України вмілостей УПЮ). Видання цих книжечок фінансувалося Міжнародним Фондом “Відродження”.

Але на цьому діло не стало. Вже готові до друку поради “Пластовий впоряд”, укладений ст.пл. Ігорем Березовським, і довідник з лентунського пластування; готуються: правильник “Пластовий однострій”, співаник “Джерело” ст.пл. Юрія Леськіва з рекомендаціями до задачі вмілості “Спів”, збірка ігор для юнацтва. Маємо ще й інші плани.

А на сходинах КПС України 29 березня 1997 року прийнято рішення про заснування журналу для виховників УПЮ “В дорогу” (головний редактор ст.пл. Михайло Окаринський), перше число якого має вийти у кінці травня цього року.

ст.пл. Андрій Гарматій

ХРИСТИНА ВЕЛИГОРСЬКА СЕНЬКІВ

Хоча українці Канади, а зокрема Торонта, зазнайомлені з різними виданнями авторства, пера і пензля Христини Сеньків (Велигорської), поза межами країни більшість може й не бачила англomовної книжки HISTORY OF UKRAINIAN COSTUME (ІСТОРИЯ УКРАЇНСЬКОГО ОДЯГУ, Австралія, Вид. Байда, 1986). Для цього видання мисткиня зробила 16 кольорових ілюс-

Ангел-Хоронитель з дівчинкою

трацій українського одягу з різних історичних часів.

Христина Велигорська Сеньків народилася в Торонті, в Канаді, родині завзятих і діяльних пластунів (дідо Петро Веприк, колись станичний Вінніпегу; батьки Богданна й Ігор Велигорський, мама виховниця і кошова, батько виховник і тепер заст. голови ГПБ).

Синя Богородиця

Ангел-Хоронитель з хлопчиком

Український гетьман з дружиною, 15–17 ст.

Запорізький козак з дружиною, 15–17 ст.

Змалку любила малювати, до чого її мама заохочувала, навіть якщо це було рисування по стінах.

Христина закінчила мистецькі студії в Торонтонському університеті, і продовжувала їх в Онтарійській Мистецькій Колегії. Від 1973 року вона брала участь у численних збірних мистецьких виставках, а від 1976 р. мала вже 11 своїх самостійних виставок в Канаді і Америці.

Починала вона в абстрактному напрямі, а тоді перейшла до "стилізованого реалізму", як

вона сама признається.

"Малюю акриліками на полотнах середнього розміру.

Тематика археологічно-антропологічна:

боги, богині, ритуали, тотеми, талісмани".

Приблизно від 1983

Христя почала виставляти також свої картинки для дітей.

Вони стали дуже популярними і підтримали її зацікавлення писати й ілюструвати такі книжечки для дітей.

Почала вона ілюструванням текстів інших авторів; напр. "Котик Муркотик і його вірні друзі" оригінально появилася англійською мовою, а пізніше її мама переклала українською мовою (книжечка вийшла також французькою, німецькою та італійською мовами). Слідують двомовні видання (в українській та англійській мовах), вже із власним текстом: "Я хочу танцювати"(1991) і "Соні перший табір"(1993).

Для видання цих книжечок Христя разом зі своїм чоловіком Юрієм Сеньковим (пластуном, який тепер є референтом пластових видань при ГПБ) заснувала видавництво "Сигнет". Тепер готові до друку нові книжечки.

Христя згадує **КОНТРАСТИ**: "Пам'ятаю, як я була захоплена, що Ви звернули увагу на мою працю і помістили її в такому серйозному виданні", і пропонує підготувати таке видання із творчістю теперішнього юнацтва і молодого старшого пластуництва.

Лариса Онишкевич

Селяни з Полтави, 15-17 ст.

Українські гуцули, 15-17 ст.

РІЗНІ ПЛАСТОВІ ФІЛАТЕЛІЧНІ ВИПУСКИ 1996 РОКУ

Дорогі пластові філателісти!

В попередніх числах "Пластового Шляху" ми були подали Вам інформації про різні пластові філателістичні видання, які появились минулого (1996) року, зокрема у зв'язку із Першим Всеукраїнським Скавтським Джемборі в Невицькому на Закарпатті. Ми також згадували про пропам'ятні конверти та печатки ("спец-штемпелі"), які появились у 1996 році в пам'ять двох великих пластових діячів: нашого Основоположника, др-а Олександра Тисовського ("Дрота") та основника Пласту на Закарпатті, др-а Леоніда Бачинського.

Разом появились того року аж три офіційні поштові пропам'ятні гашення, пов'язані з Пластом. Підчеркуємо, що це офіційні, державні випуски, які належать не до приватних випусків, а до державних поштових об'єктів, які можна показувати на інтернаціональних філателістичних виставках.

Отже, 1996-ий рік був дуже багатим в історії пластової філателії. Але повищі випуски не були одинокими; крім них появились в тому році й інші:

По-перше, це випуски Пластового Музею в Австралії, який був дуже активним в 1996 році. Зокрема, треба відмітити його конверту й листівку із рисунком самого музею. Крім цього, Музей співпрацював з іншими українськими товариствами і мистцями, щоб гідно відзначити річницю українського науковця-дослідника Миколи Миклухи-Маклая (якого портрет також появился на марці, випущеній Поштою України).

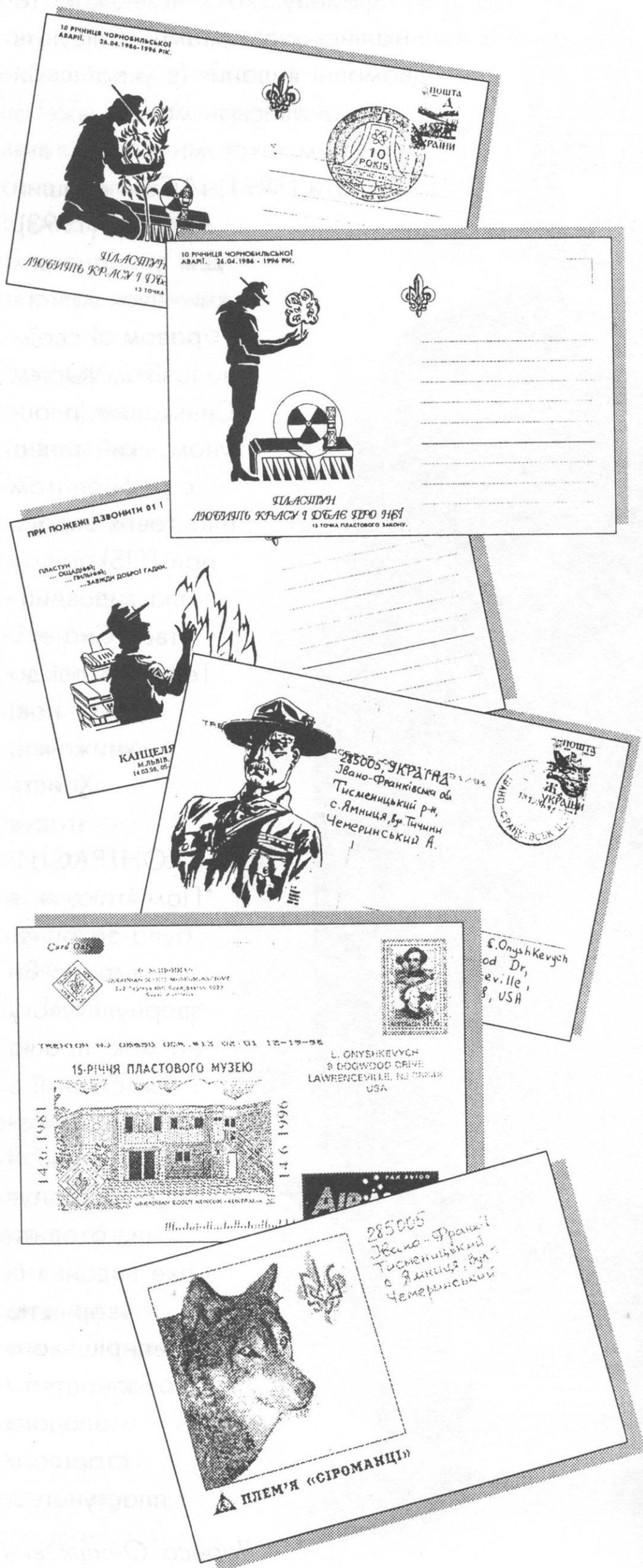
По-друге, це випуски (переважно конверти із кашетами), зроблені різними пластовими Куренями, зокрема "Вовкулаками" та "Сіроманцями". Деякі з них ми поміщуємо тут: серія конверт про Чорнобиль (випущена "Вовкулаками"), як також конверта про основника скавтінугу, лорда Байден-Павела та зображення емблеми куреня "Сіроманці".

Про курінні філателістичні випуски ми будемо ще не раз писати на сторінках "Пластового Шляху".

(Заввага Редакції: ми маємо певний запас деяких з цих випусків і можемо відпродати їх зацікавленим збирачам. Весь прихід іде на покриття коштів Джемборі. Просимо звертатись за адресою:

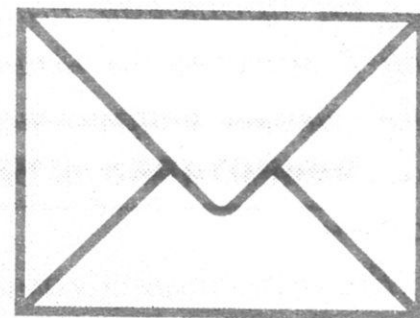
L. Onyshkevych, 9 Dogwood Dr.,
Lawrenceville, NJ, 08648, USA;
факс: (609) 883-2470;
електронна пошта: wytr53a@prodigy.com).

Сіроманець-Філателіст

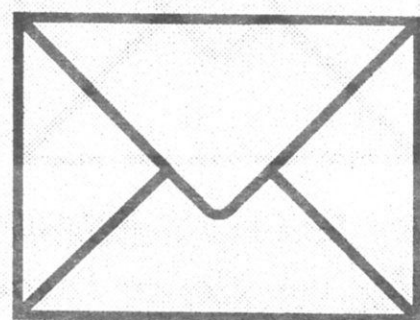
НАШЕ ЛИСТУВАННЯ

Від Світлани Наливайко,
Пластової провідниці в Латвії:

...Щирі побажання Веселих
Свят та Щасливого Нового Року
бажаю - і вітаю нашим СКОБ!

Світлана Наливайко

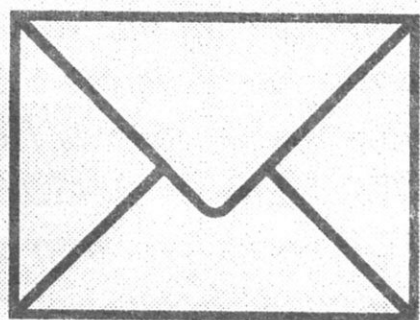

Від Ореста Гаврилюка,
Голови Головної Пластової Ради

"СЕНІОР" - Ця форма на-
далі обов'язує в Пласті (а не
"сеньйор"). Це не є "український"
або "діаспорний" правопис. Це є
правильне пластове назовництво.

Вітаю, СКОБ!

Орест

Від сеніора "Діда Якова",
Львів, Україна

... хочу поділитися своїми
мріями, прагненнями і намірами,
а навіть зобов'язаннями... По-пер-
ше, тему "Одна Україна - один
Пласт! Який?" хочу продовжувати
й розгортати. Крім цього, готую
до публікації в запроектованому
збірнику спогадів ветеранів-плас-
тунів своє: "Пласт - мій екстрем-
змаг від колиски до скону". Титул
інтригуючий, але зміст на правду
вірний з титулом. Моя мрія і праг-
нення, щоб ще до скону домага-

ВИПУСКИ 1997 РОКУ

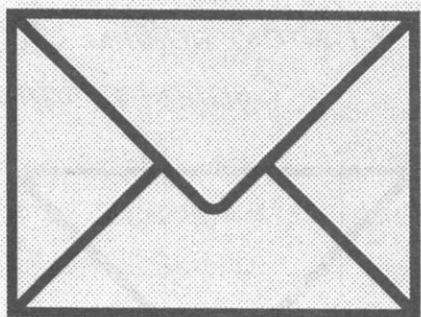
Нові конверти, підго-
товані куренями "Амазон-
ки" та "Вовкулаки" і присвя-
чені головним подіям 1997
року.

тись до реформи сучасного Пласту, який би працював на правду для сили й могутности нашої незалежної, віками випрагненої, мільйонами людських життів оплаченої України...

...Реорганізація в тому, щоб пластування було "тотальне, самовиховне", в повному значенні цього слова...

Дід Яків

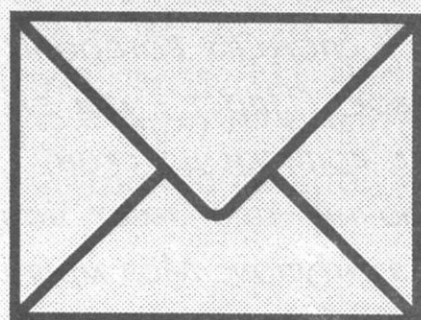

Від Романа Барановського
Дорогий Друже Редакторе!
У "Пластовому Шляху" ч. 4/112/ за жовтень-грудень 1996 року появилася стаття п.н. "Пласт в Бучачі" за підписом пл.сен. Володимира Соханівського. Це неправильно, бо автором тієї статті є я і вона є передруком із регіонального збірника "Бучаччина". Отож прошу справити цю помилку і подати правильне прізвище автора статті. При цій нагоді хочу поінформувати, що я негайно відгукнувся на заклики Зеновія Пеньонжика /Пл. Шлях ч. 2/110/ 1996 стор. 47/ і вислав на його адресу (с. Звенигород, Бучацький район, Тернопільська область, 283221, Україна) кілька книжок о.Мельника /Лімниченка/, кол.пароха Звенигорода, і також копію своєї статті "Пласт в Бучачі".

Відповіді від нього я досі не одержав.

СКОБ!

Роман Барановський ЛЧ

ЗАКЛИК ДО ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО ФОНД "ПЛАСТОВОГО ШЛЯХУ"

Дорогі Читачки й Читачі!

В останньому нашому числі (4/96) ми проголосили

ПРЕСОВИЙ ФОНД "ПЛАСТОВОГО ШЛЯХУ"

Кожному, що зостановляється над майбутнім нашої Пластової Організації, є ясно, що така організація, як Пласт, яка є розкинена по всіх континентах, по цілому широкому світі, не зможе вдержатись, не зможе існувати, якщо не матиме форуму для обміну думок, пропозицій, досвіду - якщо не матиме своєї преси, яка б дала можливість всім членам висловити свої думки, обстоювати свої погляди, а також довідатись, що діється в інших частинах нашого широко розкиненого Пласту.

Ця потреба є лиш підсилена нашим намаганням перевести Четвертий ідеологічний Пластовий Конгрес - для вирішення ряду дуже важливих справ, які нагромадились і вимагають скорої розв'язки.

Але, щоб могли мати пресу, таку, як журнал "Пластовий Шлях", є потрібно фондів - головно на поштову розсилку журналу до віддалених країн (а тим країнам цього журналу є найбільше потрібно!)

Ми не можемо й не хочемо піднести передплат, бо не всім нашим Читачам і Читачкам (зокрема студентам та пенсіонерам) є можливо заплатити підвищену передплату. Тому звертаємось до всіх, хто лиш може: підтримайте нас фінансово, наскільки можете, своїм щедрим датком на Фонд "Пластового Шляху"!

Зокрема, зостановіться над тим, чи можливо було б Вам дати дарунок на наш журнал замість квітів на могилу чи весільного подарунка, чи побажань на свята, чи на день народження, тощо.

**ПІДТРИМАЙТЕ НАШУ ПЛАСТОВУ ОРГАНІЗАЦІЮ
ЩЕДРИМ ПОДАРУНКОМ НА ЇЇ, ТАК КОНЕЧНУ
Й КОРИСНУ, ПЛАСТОВУ ПРЕСУ!**

Редакція й Адміністрація журналу
"Пластовий Шлях".

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ PLASTOVY SHLIAKH

Видає Головна Пластова Булава

ч.1 (113) 1997

Виходить кварталньо

Редакція

Головний редактор	пл.сен. Любомир Онишкевич
Співредактори	ст.пл. Андрій Гарматій пл.сен. Володимир Соханівський пл.сен. Лариса Онишкевич
Представник Булави УСП	ст.пл. Андрій Ганкевич
Представники Булави УПС	пл.сен. Роман Барановський
Представники країв	
УКРАЇНА	ст.пл. Сергій Юзик, ст.пл.скоб Андрій Чемеринський
ПОЛЬЩА	ст.пл. Петро Тима
БРАЗИЛІЯ	пл.сен. Корнелій Шмулик
АВСТРАЛІЯ	пл.сен. Ольга Дудинська
Діловод видань при ГПБ	пл.сен. Юрій Сеньків
Мовний редактор-коректор	ст.пл. Ольга Свідзинська
Оформлення	ст.пл. Андрій Гарматій
Макет і верстка	Дмитро Дашков

Адреса Редакції: Любомир С. Онишкевич
9 Dogwood Dr., Lawrenceville
NJ 08648, USA
(609) 883-2488
fax (609) 883-2470
e-mail: wytr53a@prodigy.com

Адреса Адміністрації: Plastovy Shliakh
P.O.Box 303
Southfields, New York,
10975-0303, USA

Статті, підписані прізвищем, псевдонімом або ініціалами автора, висловлюють погляди автора, які не завжди збігаються з думками редакції чи пластового проводу і не конечно є офіційним становищем Організації ПЛАСТ. Редакція застерігає собі право виправляти мову, стиль, а теж часом скорочувати надіслані статті та відсилати авторам до зміни ті листи, які на думку редакції могли б бути для когось образливі.

Просимо вчасно повідомляти про зміни адреси адміністрацію в США. Журнали, які повернулися не з вини адміністрації, висилатимемо вдруге на нову адресу тільки за додаткову оплату.
